

PROGRAMACIÓN
EDUCACIÓN
INFANTIL

CEIP O COTO

2020-2021

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN
2. METODOLOGÍA DIDÁCTICA
3. MATERIAIS E RECURSOS
4. PROCEDIMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
5. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE
6. ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS
7. ACCIÓNS DO PLAN DE INTEGRACIÓN TIC
8. CONCRECIÓN DO PLAN DE CONVIVENCIA
9. PROCEDIMENTOS PARA AVALIAR A PROPIA PROGRAMACIÓN
10. CONSTANCIA DE INFORMACIÓN AO ALUMNADO
11. PERIODO DE ADAPTACIÓN ALUMNADO DE 3 ANOS.
12. PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS:
 - 4º EDUCACIÓN INFANTIL
 - 5º EDUCACIÓN INFANTIL
 - 6º EDUCACIÓN INFANTIL
 - INGLÉS
 - MÚSICA
 - ANIMACIÓN Á LECTURA
 - RELIXIÓN
13. MARCO LEGAL
14. ANEXOS

1.INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.

O proxecto educativo do segundo ciclo é unha proposta pedagóxica elaborada polo equipo de ciclo, seguindo as directrices legislativas do Decreto 330/2009 do 4 de xuño(DOG 23 de Xuño) polo que se establece o currículo de educación infantil na comunidade autónoma de Galicia.

Elaborar o proxecto educativo de centro é unha das tarefas máis decisivas do equipo de profesores. O éxito do proceso de ensinanza -aprendizaxe depende en gran medida de que se acorden previamente os diversos aspectos do plan de acción educativa: que ensinar(objectivos e contidos);cando ensinar(secuencia de obxectivos e contidos); como ensinar(methodoloxía); e que, como e cando avaliar(criterios de avaliación). Todo iso xunto co desenvolvemento das competencias básicas,a educación en valores,a presentación da atención á diversidade do alumnado e as liñas mestras de orientación,configuran o Proxecto educativo do centro.

O proxecto educativo convértese así nun instrumento que lle permite a cada profesor enmarcar as súas programacións de aula no marco conxunto de actuación,e a todos os axentes educativos coñecer a proposta pedagóxica do centro.

Así mesmo ter en conta a realidade do centro e o seu entorno,recollidos no proxecto educativo do Ceip "O Coto". O noso colexio está ubicado en Negreira, capital do concello da comarca de Barcala. A súa extensión é de 115 Km con unha poboación de 6497 habitantes dos cales dous terzos están repartidos nas parroquias do medio rural. A economía susténtase nos sectores agrario, gandeiro e forestal,a industria ten escasa importancia,e o sector terciario ocupa un 33% da poboación activa.

O centro obxecto desta programación conta con 7 unidades de Educación Infantil e 19 unidades de Primaria aprobadas pola administración para o curso 2020/21. Destas 7 unidades de E.I. temos: 2 de 4º (con 20 e 18 alumnos/as), 2 de 5º (de 20 e 21 nenos/as) e 3 de 6º (con 15, 16 e 18). Para dito desdobre tivéronse en conta razóns pedagóxicas, demandas das familias e contouse co visto e prace de inspección de educación.

No ciclo de infantil contamos con 7 titoras para as citadas unidades, 2 mestras de apoio e os seguintes especialistas: dúas mestras de inglés, un mestre de música, unha mestra de relixión, tres especialistas de Pedagogía Terapéutica e unha de Audición e Linguaxe, que apoian a aqueles nenos/as que así o indique o Equipo de Orientación do centro.

2. METODOLOXÍA.

Na LOE exprésase que os métodos de traballo na educación infantil se basearan nas experiencias, nas actividades e no xogo, e aplicarase nun ambiente de afecto e confianza para potenciar a autoestima e a integración social. Neste apartado trataranse as decisións relativas a ¿como ensinar? Aspecto decisivo para o éxito da práctica educativa, xa que vai a condicionar o cando e o que ensino. Así preténdese que o alumno/a reciba a axuda pedagóxica que necesita para aprender de modo significativo e desenvolver as capacidades definidas nos obxectivos. Terase en conta unha serie de principios metodolóxicos que van a enmarcarse nunha concepción constructivista da aprendizaxe, e conducirán tamén a acción pedagóxica neste ciclo. Como principios vanse a sinalar os seguintes:

◆ PRINCIPIO DE CONSISTENCIA EVOLUTIVA: supón adecuar os contidos ó nivel do grupo e o estadio evolutivo do neno/a.

◆ PRINCIPIO DE APRENDIZAXE SIGNIFICATIVO: relacionarase os aprendizaxes co que o neno/a sabe previamente e partirán das súas necesidades e intereses.

◆ PRINCIPIO DE ACTIVIDADE AUTOESTRUTURANTE: contempla as interaccións neno/a co ambiente.

◆ PRINCIPIO DE GLOBALIZACIÓN: abordarase os contidos de forma global, respectando as características do neno/a.

◆ PRINCIPIO DE ACTIVIDADE: promoveranse actividades nas que os nenos/as participen, se impliquen, realicen tarefas explorando, manipulando...

Como orientacións metodolóxicas para este ciclo cabe destacar:

- no tocante aos espazos: ó contrario doutros anos preveranse lugares onde os nenos/as non poidan compartir, para estar solos e para xogar, relacionarse cos demais garantindo a distancia de seguridade, espazos para facilitar o movemento e tamén para actividades que requiran unha certa concentración. No Anexo I recóllense os planos de cada unha das aulas de Educación Infantil.

- no referente aos materiais : os materiais curriculares axeitaranse ós tipos de contidos, ás características e necesidades específicas de cada contexto educativo e por conseguinte ás características individuais do alumnado. Os materiais serán diversos e ofrecerán múltiples posibilidades de uso en función das necesidades de cada momento. Tamén estarán presentes na aula elementos do medio natural e sionatural. Debido á situación actual cabe destacar que se someterán a accións de hixienización constantemente, tal e como indica o Protocolo COVID.

- no que concerne aos tempos: non serán ríxidos e deben respectar os ritmos dos nenos/as. Na planificación estableceronse períodos, rutinas, e tamén tempos de actividades específicas tendo en conta as características e necesidades dos alumnos/as e o momento actual. No anexo II recóllese o horario tipo de tódalas aulas de Educación Infantil.

No que se refire á perspectiva didáctica, os contidos organízanse tendo en conta un enfoque globalizador. Ofreceráselle os nenos/as situacións de aprendizaxe nas que poidan facer propostas, tomar decisións... Os proxectos ou a realización de asembleas serven como motivación e tamén para favorecer o desenvolvemento das relacións interpersoais. O xogo, como xa está nomeado anteriormente, vai a ser a actividade propia desta etapa, xa que cando xogan, os nenos/as establecen relacións, manifestan vivencias, experiencias... Débese ter en conta a afectividade, xa que o alumnado debe sentirse seguro e construír coñecementos a partir da formación dunha autoimaxe positiva. É preciso recalcar que debido á pandemia estanse a perder aspectos importantes como era o xogo en grupo, a coordinación cos demais, a aceptación e comprensión de normas nos xogos colectivos, poder compartir bens materiais,...

No que se refire ao papel do profesorado, este potenciará dinámicas con xogos, actividades que o fagan observar, adiviñar, imaxinar... para así conectar as experiencias presentes coas pasadas, ademais de proporcionarlle ós nenos/as ferramentas que lles permitan evolucionar nos coñecementos e habilidades que desenvolveron. O mestre/a velará por crear un ambiente onde haxa relacións positivas, que os nenos/as expresen libremente as súas opinións, crear un clima de aceptación e respecto mutuo e estimular a creatividade.

Os agrupamentos organizaranse en mesas de 4 ou 5 alumnos/as, ideal para favorecer a interacción cooperativa, pero coa imposibilidade de compartir materiais, que deben ser de uso propio e individual. Quedan totalmente anulados os grandes grupos para calquer tipo de actividade, e predominaran as tarefas individuais, se ben é certo que determinadas dinámicas ou xogos poden contar coa participación do grupo-clase pero sen achegamento no espazo (conversas, asemblea, ...).

É importante a apertura ó entorno, así os elementos que inciden no proceso educativo dos nenos/as son : equipo docente, familias e o contorno. É necesario unha boa relación coas familias xa que a eficacia de educación infantil depende en gran medida da unidade de criterios educativos na casa e na escola. En canto á apertura ao contorno, se ben outros cursos se planificaban saídas ou visitas de membros da comunidade que o

garantían, neste ano escolar buscaremos novas fórmulas como videoconferencias con persoas de fóra do centro, televisitas, correspondencia postal,

Un aspecto a destacar vai a ser as competencias básicas e a súa repercusión na metodoloxía. O paradigma educacional referente debe ser o de “ aprender a aprender” e de “aprender facendo”. Compre unha aprendizaxe significativa que se transfira a situacións da vida real e que implique a resolución de problemas na práctica. Para desenvolver as competencias é necesario traballar sobre todo por proxectos e resolvendo problemas, así proporanse tarefas que inciten ós alumnos/as a mobilizar e transferir os seus coñecementos e habilidades. Desde a metodoloxía de proxectos trátase de achegar a escola á vida diaria. Empregarase un enfoque globalizador, partindo dos intereses dos nenos/as, das súas experiencias e coñecementos previos.

Como competencias vamos a destacar: competencia en comunicación lingüística, competencia matemática, competencia no coñecemento e interacción co mundo físico, competencia dixital e tratamento da información, competencia social e cidadá, competencia cultural e artística, competencia para aprender a aprender, autonomía e iniciativa persoal.

3. MATERIAIS E RECURSOS.

O equipo educativo será o encargado de seleccionar e recopilar, ás veces con axuda dos nenos/as, todo aquel material que considere necesario para realizar a súa labor educativa. Os materiais curriculares axeitaranse ós tipos de contidos, ás características e necesidades específicas de cada contexto educativo, e por conseguinte, ás características individuais do alumnado. Os materiais serán diversos e ofrecerán múltiples posibilidades de utilización. Tamén estarán presentes na aula elementos do medio natural e socionatural. Podemos incluír aquí:

∴ mobiliario adecuado a cada nivel: mesas, cadeiras, corchos...

∴ materiais comerciais : fichas, libros, xogos, etc

∴ material de refugallo.

∴ material aportado polos nenos e nenas, ben recollido nas saídas, traído das súas casas,etc. Será material que permita a súa manipulación sen perigos e que ofrezca múltiples posibilidades de xogo e experimentación. Este material deberá gardar corentena ó chegar ó centro para garantir a seguridade do alumnado, e por suposto, tralo seu uso será desinfectado de inmediato. Algún será material fixo e utilizarase ó longo de todo o curso por exemplo as mesas, as cadeiras...aínda que pode variar a súa colocación en función das necesidades da aula e do número de alumnos/as en cada momento; outro,

variará en función das unidades ou proxectos didácticos, das estacións, dun momento de improvisación, etc. Tamén se procurará en todo momento que a selección tanto de materiais como de espazos evite desigualdes por razón de xénero.

4. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

A avaliación na Educación Infantil é concebida como un instrumento regulador, orientador e autocorrector do proceso educativo. Terá un carácter continuo. O seu fin será obter información sobre o desenvolvemento dos nenos/as, así como mellorar e reaxustar a intervención das persoas responsables no proceso, fundamentando a toma de decisións oportunas. Os criterios de avaliación de cada unha das áreas serán os referentes para averiguar en que medida o alumnado vai desenvolvendo as súas capacidades, identificar as aprendizaxes adquiridas e valorar o grado de desenvolvemento das competencias básicas.

O proceso de avaliación correspóndelle á persoa titora, trala recollida de información proporcionada polo resto de profesionais que participan no proceso de ensino - aprendizaxe do seu grupo, ou dalgún dos alumnos que forma parte del. Realizarase a través das sesións de avaliación que serán, unha inicial e tres máis ó longo do curso, coincidindo co fin do trimestre. A valoración farase en termos cualitativos, recollendo os progresos dos nenos e, de ser o caso, as medidas de reforzo ou adaptación efectuadas. No que se refire aos instrumentos de avaliación, dicir que dadas as peculiaridades desta etapa do sistema educativo e as características que delimitan a avaliación da mesma, hai que ser conscientes dalgunhas técnicas ou instrumentos apropiados para este período escolar. En todo proceso evaluador podemos diferenciar 3 momentos: recollida de información, trátase de recoller o maior número posible de datos de canto acontece no proceso educativo; valoración da información, a valoración dos datos recollidos están en relación cos aspectos que se pretende avaliar; toma de decisións, a avaliación debe servir para reaxustar os procesos.

Como instrumentos de avaliación a ter en conta podemos encontrar:

- observación directa e sistemática: como principal técnica do proceso de avaliación
- escalas ou guías de observación: permite obter información sobre o proceso educativo
- rexistros anecdóticos: describen os feitos ou incidentes que se producen nunha xornada escolar
- diarios de clase: permiten un coñecemento continuo do desenvolvemento das xornadas escolares

- entrevistas: potenciase a colaboración familia escola, así vaise a obter información sobre o desenvolvemento xeral do neno/a
- traballos: para así completar as informacións recollidas. A información recollida trasladarase ás familias, como mínimo, nun informe escrito trimestral e de forma persoal tantas veces se estime oportuna para establecer así unha coordinación adecuada no desenvolvemento do proceso educativo dos nenos/as.

5. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

Todo proceso educativo implica aprendizaxe, no contexto escolar, realízase coma un proceso individual que se da nun marco social: o centro educativo e o grupo - aula. Así, cada persoa constrúe as novas aprendizaxes segundo as súas características persoais, coñecementos previos, motivacións e intereses, capacidades e ritmos de aprendizaxe... Todo isto indícanos que o feito educativo é algo profundamente ligado á diversidade dos seres humanos. Entendemos que un alumno/a presenta necesidades educativas especiais cando atopa dificultades maiores que o resto de alumnos/as para acceder ás aprendizaxes propias da súa idade.

A atención á diversidade atenderase como un principio e non como unha medida que corresponde á necesidade duns poucos. A intervención educativa adaptarase ás características persoais, necesidades, intereses e estilo cognitivo dos nenos/as, dada a importancia que nestas idades adquiren o ritmo e o proceso de maduración.

As propostas educativas para atender á diversidade basearanse en principios inclusivos integradores e non discriminatorios.

Todo o persoal do centro educativo considerará no seu labor a diversidade do alumnado. Os centros adoptarán as medidas oportunas dirixidas ó alumnado que presente necesidades específicas de apoio educativo, que están relacionadas co contexto familiar, social e cultural, por un lado, e por outro lado asociadas a discapacidades físicas, motoras, sensoriais ou trastornos graves de conduta.

Atenderase ós nenos/as que presenten necesidades educativas buscando a resposta educativa que mellor se adapte ás súas características e necesidades persoais.

O equipo de orientación deseñará as accións e recursos encamiñados á atención temperá e á prevención de dificultades ou problemas de desenvolvemento ou de aprendizaxe. Así, facilitarase tamén a coordinación de cantos axentes interveñan na atención ó alumnado.

Débese ter en conta o principio de flexibilidade para adecuar a educación á diversidade de aptitudes, intereses e necesidades do alumnado en toda a etapa educativa.

No ciclo de educación infantil temos varios alumnos/as (3 alumnos/as) con necesidades educativas que, unha vez detectadas, son atendidos polo equipo de orientación quen dispón se as especialistas de Audición e Linguaxe e Pedagogía Terapéutica deben traballar co neno/a en cuestión, e tamén si o farán dentro ou fóra da aula. Os apoios ás aulas lévanse a cabo tendo en conta tamén estas necesidades.

Os obxectivos que se pretenden son:

- Participar na prevención, detección, avaliación e seguimento do alumnado con problemas e valorar as necesidades detectadas.
- Detección e intervención temperá das alteracións e/ou retrasos.
- Detección e valoración das dificultades de aprendizaxe, participando nos procesos de avaliación dos alumnos con dificultades.
- Intervención directa cos alumnos que o precisen, como resultado das avaliacións pertinentes mediante accións programadas.
- Seguimento e colaboración en todos aqueles aspectos que teñan relación coa súa especialidade en todo o relativo a medidas específicas que se estean levando a cabo.
- Asesorar e elaborar o material didáctico máis apropiado en cada caso.
- Apoio ao profesorado ordinario que traballa na aula con este alumnado con necesidades.
- Realizar actividades de apoio.
- A atención a este alumnado, está controlada e revisado polo Departamento de Orientación, polo que poden xurdir modificacións ao longo do curso.

6. ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS.

As conmemoracións temporalízanse en base á Orde do 25 de xuño do 2020 pola que se aproba o calendario escolar para o curso 2020/2021, nos centros docentes sostidos con fondos públicos.

Este curso trataranse a través de actividades e proposta para desenvolver na aula, fuxindo de xuntanzas grupais, e buscando que non supoñan ningún tipo de perigo tendo presente a situación excepcional que estamos a vivir.

Non se contemplan saídas fóra do centro.

7. ACCIÓNS DO PLAN DE INTEGRACIÓN TIC.

A Lei Orgánica de Educación (LOE) establece entre as súas competencias básicas a competencia dixital que consiste en dispoñer de habilidades pra buscar, obter, procesar e comunicar información para transformala en coñecemento. Así para acadar entre o alumnado esta competencia faise imprescindible a introdución das tecnoloxías da

información e comunicación (TIC) no centro educativo facéndoo extensible ó resto da comunidade.

Este plan xorde como consecuencia da aplicación da LOE a cal indica a necesidade de crear en cada centro un plan de introdución das TIC.

Pola demanda xerada no tempo de confinamento, ademáis da páxina web coa que xa contaba o centro, o equipo TIC pon en funcionamento a aula virtual do mesmo, que resulta ser unha ferramenta indispensable ante a nova realidade, a chave para manter unha comunicación fluida coas familias e o soporte de tódalas tarefas propostas polos docentes encamiñadas á súa realización na casa.

A aula virtual supuxo un recurso máis ó que adaptarse, e precisou do esforzo tanto do profesorado coma das familias (no noso caso o alumnado aínda no accede a tal plataforma) para poder entendela e empregalo debidamente. A tal efecto, neste primeiro trimestre ofértase diferente formación para o seu manexo e mantemento promovido dende o equipo directivo e organizado por PLATEGA.

O uso do correo electrónico é habitual entre o profesorado así como o emprego do XADE para a avaliación do alumnado, e coma novidade inclúese dende o pasado mes de setembro Abalar, aplicación que nos aproxima ás familias garantindo un fluxo estable e continuo de comunicación.

Como recursos tecnolóxicos dispoñibles no centro cóntase con : unha aula de informática, ordenadores, portátiles, tabletas e tamén con kits de robótica (3 Tiny Robots para todo o ciclo), que comencan a ocupar un lugar importante entre as ferramentas de aula (na actualidade 23 mestres do centro, entre os que está practicamente todo o profesorado de Educación Infantil atópanse inmersos nun curso de formación en robótica organizado polo CAFI).

Atendendo ás indicacións marcadas pola administración para a redacción deste plan,indicarase a continuación os obxectivos que a longo ou curto prazo se pretende acadar:

* Obxectivos a curto prazo

Para o alumnado : adquirir hábitos de seguridade e autocontrol no uso de internet; adquirir ferramentas que permitan o aproveitamento das TIC na súa autoformación; ser capaces de buscar información(gráfica,texto ou multimedia) en internet adquirindo estratexias de busca eficaces...

Para o profesorado: adquirir noções básicas no uso das TIC de xeito que permitan empregalas nas aulas como un recurso máis;participar activamente nas propostas do

equipo das TIC e aportar novas ideas e melloras; coñecer e levar á práctica as potencialidades das TIC...

Para a comunidade escolar: fomentar que a ANPA empregue o espazo habilitado na web do centro; creación dunha aula virtual que sirva de nexo de comunicación entre tódolos membros da comunidade escolar.

*Obxectivos a longo prazo:

Para o alumnado : potenciar a capacidade de razoamento e motivación por aprender aproveitando as TIC como recursos altamente motivadores; empregar as TIC como medio de creación, integración, cooperación cos demais....

Para o profesorado: empregar as TIC recoñecendo as súas potencialidades como un recurso máis na práctica docente diaria; empregar as TIC para os traballos cotiás así como na propia aula; consultar e obter información a través das TIC que permitan a autoformación e perfeccionamento docente..

Para a comunidade escolar: fomentar o uso da páxina web do centro como espazo de comunicación e introdución das TIC como un medio dinámico de información e de contacto con todos os axentes implicados no proceso educativo.

Secuenciación e temporalización

As actividades propostas para o alumnado serán secuenciadas no tempo segundo a planificación realizada polo mestre/a titor/a que as leve a cabo. Nas actividades dirixidas ao grupo ou a nivel de centro terase en conta a idade e competencia dixital do alumnado; as actividades propostas para o profesorado serán secuenciadas na medida das posibilidades do centro e dos seus compañeiros; a temporalización e secuenciación específicas para as actividades a levar a cabo na aula viran determinadas polas necesidades organizativas e de programación dos mestres que as vaian a empregar...

Principios metodolóxicos

Ademáis do indicado nas respectivas programacións de aula, a posta en práctica destas actuacións e actividades respectará os seguintes principios metodolóxicos:

§ fomentar a participación activa do alumnado en todo o proceso.

§ Partirase de eidos de coñecemento próximos o alumnado como punto de partida para a súa introdución nas TIC.

§ As actividades propostas serán significativas para o alumnado e tenderá a desenvolver o afán por descubrimento e aprendizaxe.

⇒ Farase un uso transversal das TIC que atenderán as competencias básicas e xurdan entre o profesorado.

Avaliación e seguemento

As actividades propostas serán avaliadas no seu conxunto nas reunións trimestrais indicadas ó longo do presente plan. Nembargantes cada unha das actividades será avaliada de xeito diferenciado. A avaliación de tódalas actividades terá en conta o punto de partida e os logros alcanzados.

As medidas ou modificacións que sexan necesarias poderán ser propostas en calquera momento ó longo do proceso da posta en práctica das mesmas. Tamén hai que ter en conta a atención ós alumnos NEAE xa que necesitan programas e recursos didácticos para crear un entorno de aprendizaxe axeitado. Neste sentido as TIC favorecen a comunicación e unha alta motivación do alumnado.

Para este alumnado deberán terse en conta unha serie de principios á hora de empregar as TIC: os programas deberan ser axeitados ás capacidades do alumnado; é preferible facer modificacións nas aplicacións que están a usar os compañeiros, que asignarlle unha nova ferramenta totalmente diferente á daqueles...

Organización espazo-temporal

Resulta imprescindible plantexar algún tipo de organización para o uso de xeito organizado e que acá súa vez supoña o mantemento dos mesmos nas mellores condicións. Así, establecerase unha serie de horarios e pautas para o correcto uso dos elementos tecnolóxicos existentes. Estableceráse ó comezo de curso un equipo responsable de organizar e xestionar o planificado para a introducción das TIC nesta planificación. O equipo contará cun coordinador e reunirse como mínimo unha vez ó mes e presentará propostas de mellora e avaliación do plan. Tamén se establecerá a comezo de curso un horario de uso da aula de informática. Neste curso debido á situación actual en Educación Infantil prescindeuse de mobilizar ó alumnado ata a aula de informática, suplíndose co manexo de kits de robótica ou tabletas na aula.

O formulado neste plan está planificado para o periodo dun curso escolar, polo que o seu contido será revisado anualmente. Por outro lado o presente plan será avaliado polo coordinador do equipo xunto cos coordinadores dos diferentes equipos de ciclo, cando menos 1 vez por trimestre. Ó remate de cada curso académico o Equipo para a introducción das TIC elaborará unha memoria na que se valoren a consecución dos

obxectivos plantexados. Este plan será difundido por todos os medios posibles á comunidade escolar.

8. CONCRECIÓN DO PLAN DE CONVIVENCIA.

Aprender a convivir forma parte das finalidades básicas da educación e constitúe un dos principais desafíos dos sistemas educativos actuais que tentan conseguir sociedades máis modernas, xustas, democráticas e igualitarias. É por iso, que debemos formar aos nosos alumnos/as dun xeito comprensivo, armónico e integral para que sexan capaces de desenvolver a súa vida, respectándose a si mesmos, ós demais e responsabilizándose dos seus actos. Se partimos da idea de que convivencia é compartir vivencias xuntos, isto lévanos dende a familia primeiro ata os centros educativos, para acabar na sociedade en xeral. Nesta tarefa está implicada toda a comunidade educativa: pais, mestres, alumnado, persoal non docente ...cun único obxectivo final: mellorar a convivencia no noso centro e na nosa comunidade educativa.

Para acadar unha mellora da convivencia teremos en conta os seguintes obxectivos:

- Coñecer e valorar as características do grupo de alumnos/as tanto dende o punto de vista persoal, coma no relativo ás estratexias de aprendizaxe, á motivación, ós intereses, ás relacións persoais...co único fin de producir as respostas educativas adecuadas.
- Desenvolver accións que favorezan a adaptación do novo alumnado, profesorado e a súa interacción cos demais.
- Favorecer a formación integral do alumnado tendo en conta os principios de tolerancia, igualdade, respecto, solidariedade e paz cara a participación razoada e responsable na toma de decisións e na solución dialogada dos conflitos.
- Promover a participación e implicación das familias no labor formativo, asesorándoas e informándoas no que demanden e precisen, facéndolle ver a importancia da estimulación dos seus fillos/as, da promoción da súa autonomía, dos valores a considerar, da relación familia-alumnado-profesorado e de todo o relacionado co proceso de ensino-aprendizaxe e coa formación dunha sociedade para a convivencia democrática.

Para levar a cabo todo isto, os componentes do Equipo de Educación Infantil desenvolveremos as seguintes actuacións:

- Levaremos a cabo as accións previstas no PLAN DE ACOLLIDA durante os períodos de adaptación (alumnos/as de 3 anos), nas transicións de etapa, na incorporación de nenos/as novos/as ó grupo.

- Revisarase o expediente persoal de cada alumno\la para un previo coñecemento da súa realidade.
- Estableceremos un protocolo de coordinación para a realización da avaliación inicial do alumnado.
- Establecerase un horario semanal de atención ás familias.
- Atenderanse e orientaranse as diferentes inquedanzas do alumnado.
- Informarase ó alumnado e ás familias, ó comezo do curso sobre a vida do centro e as normas que figuran no RRI e na PXA : normas de funcionamento, horarios, coidado das instalacións, normas de convivencia, horarios de tutorías, actividades complementarias e extraescolares...etc
- Asesorarase ás familias en canto o seu papel no proceso de maduración e desenvolvemento dos seus fillos\as.
- Planificaranse reunións xerais coas familias.
- Estableceranse liñas de coordinación co Primeiro Ciclo.
- Desenvolveremos, xunto co equipo de orientación un programa de detección precoz das posibles dificultades de convivencia e relación que poidan xurdir.
- Trimestralmente, informarase ás familias da situación tanto a nivel académico coma persoal dos seus fillos\as no centro, e sempre que sexa necesario e así o requiran, tanto as familias coma o profesorado.

9. PROCEDEMENTOS PARA AVALIAR A PROPIA PROGRAMACIÓN.

É parte integrante do proceso de ensino e está lexislada para Galicia na Orde 5 de Maio de 1993, que regula a avaliación, e en base a esta, diremos qué, cómo, cando e onde.

QUÉ. Priorizarei a avaliación de capacidades e actitudes sobre a de contidos.

CÓMO. Proceso global, continuo e formativo que terá como principal técnica a observación directa e sistemática. Tal observación rexistrarase mediante diversos instrumentos: táboas de avaliación, escalas de estimación, lista de control, anecdotario, diario, técnicas audiovisuais.

CANDO. Tres momentos: inicial, continuo e final. Quedando reflectidos nas fichas de avaliación inicial, anual e final.

ONDE. Nos lugares de uso dos nenos: aula, patio, comedor, biblioteca,...

Na avaliación de Educación Infantil, trátanse catro campos de actuación:

- Interaccións entre as persoas implicadas no proceso educativo.
- As condicións organizativas e os recursos dispoñibles.
- Desenrolo das capacidades dos nenos e das nenas de acordo cos obxectivos xerais.

-A adecuación das programacións e do proxecto curricular.

A forma en que comunicarei ás familias a información do que avalío, terá carácter trimestral, plasmado nun boletín. Dado o fin retroalimentario da avaliación, non podo obviar na programación a avaliación do noso traballo: AUTOAVALIACIÓN.

10. CONSTANCIA DE INFORMACIÓN AO ALUMNADO.

As relacións familia- escola son imprescindibles, xa que a Educación Infantil é unha tarefa compartida entre pais e educadores. A correspondencia que debe existir entre ambos será de confianza e sinceridade mutuas, para levar a cabo accións conxuntas intencionadamente educativas e acadar que o neno/a perciba unha liña de acción continua, sen brechas.

Manteranse entrevistas coa familia nas que recoller datos do neno (avaliación inicial) e informarse acerca da planificación educativa que vou levar a cabo. Implicarenses escola e familia de tal modo que esta se sinta parte integrante e necesaria para o desenvolvemento educativo do seu fillo.

A relación coas familias materialízase en dous ámbitos: comunicativo e participativo.

Ámbito comunicativo: paneis informativos, entrevistas, cuestionarios, informe individual, notas informativas, reunións, contacto informal,....

Ámbito participativo: presencial (obradoiros, presentación de informacións, demostracións, asistencia a reunións de tipo festivo,...) e non presencial (aportando o material solicitado e outro material para complementar o traballo da aula, continuar na casa cas pautas da escola para seguir unha mesma liña educativa,...)

En canto á participación dos pais no funcionamento do centro, debo facer referencia ao Decreto 374/1996 do 17 de outubro no que se regula o Consello Escolar e as ANPAS (Asociación de Nais e País) así coma os aspectos nos que as familias poden intervir.

11.PERIODO DE ADAPTACIÓN ALUMNADO DE 3 ANOS.

Ó igual que nos anos anteriores durante practicamente todo o mes de setembro os nenos/as que chegaban por primeira vez ó centro sometíanse a un periodo de adaptación, co fin de facilitar a súa inclusión no mesmo.

A entrada na escola significa certamente o primeiro achegamento a un espazo educativo e de relacións que acompañará ao neno/a durante moitos anos da súa vida, pero por

outro lado tamén trae consigo (na maioría dos casos) a primeira separación do seu medio familiar.

Non é un momento fácil de levar, nin para os pequenos/as, nin para as súas familias, de aí que sexa axeitada unha minuciosa elaboración desta separación, coidando a continuidade do apego entre pais, nais e docentes e a transición entre ámbolos dous contextos.

Así, ata o 30 de setembro, o alumnado de 3 anos contou cun horario especial onde progresivamente se iba ampliando o número de alumnos/as que compartían espazo e o tempo de permanencia. Ademais das mestras titoras estiveron acompañadas polas dúas mestras de apoio todo o tempo ó longo deste proceso.

Os obxectivos do periodo de adaptación son:

1. Facilitar o tránsito dun espazo familiar ou dunha organización escolar cunhas relacións coñecidas, a outro espazo escolar con novos tipos de relación.
2. Conseguir que a adaptación do alumnado á escola sexa a idónea para o seu correcto desenvolvemento.
3. Diminuír a tensión, o medo, a angustia e a ansiedade creados polo cambio de situación, centrándonos no axuste a un medio físico, a unha organización temporal diferente e a un mundo relacional distinto.
4. Favorecer a sensación de seguridade na nova situación escolar.
5. Xerar relacións vinculares entre nenas e nenos, as súas familias e o profesorado, baeadas na confianza e na profesionalidade.
6. Compartir información relevante entre as familias, o profesorado e o alumnado para mellorar o coñecemento mutuo.
7. Descubrir o gozo de estar cos iguais nun ambiente estimulante.

O periodo de adaptación é favorable para os nenos/as, pero tamén para as súas familias e incluso para as mestras que impartiran clase ós grupos.

12. PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS

4º Educación Infantil

Áreas

1. COÑECEMENTO DE SI MESMO E AUTONOMÍA PERSOAL

- ♦ Contribución ás Competencias clave.

De grande interese para o desenvolvemento e concreción da perspectiva integradora que ha de caracterizar a etapa será o referente das competencias básico-crave.

Coñecemento de si mesmo e autonomía persoal coopera ao desenvolvemento do conxunto, pero resulta destacable a súa achega ás seguintes: social e cidadá, aprender a aprender e, moi especialmente ao coñecemento de si mesmo e autonomía persoal. O estímulo á competencia autonomía e iniciativa persoal supón traballar para favorecer no neno o coñecemento de si mesmo, das emocións, dos sentimentos, dos condicionantes da súa actividade, das posibilidades, o trazado de plans sinxelos relacionados coa acción e relación cos outros e co medio.

Manifestarase, gradualmente, a través de progresos do seguinte tipo:

- Un uso cada vez máis eficaz do propio corpo no desenvolvemento das rutinas, no incremento de iniciativas e as súas alternativas, na seguridade que se adquire ao realizar as actividades, no cálculo de riscos e na responsabilidade por concluílas dunha forma cada vez máis correcta.
- Unha actuación máis segura, eficaz e autónoma no manexo de útiles, nas rutinas persoais de alimentación, vestido, aseo e descanso, no desexo de afrontar novas tarefas asumindo certos riscos.
- Un desenvolvemento do autoconcepto que integrará un conxunto de claves para interpretar a realidade que o rodea e, especialmente, as relacións cos demais: coñecer os seus trazos físicos, os seus intereses, as súas necesidades, as súas posibilidades pode favorecer unha actuación natural e sen inhibicións nas distintas situacións.
- A posibilidade de manifestar e asumir o afecto das compañeiras e compañeiros que o rodean, interesarse polos seus problemas ou contribuír á súa felicidade.
- Progresos no control do seu comportamento e tolerancia á frustración de non obter o que queren cando o queren e o fracaso de que as cousas non saian como se pide, especialmente cando o esforzo non foi suficiente. A competencia para aprender a aprender implica avanzar na adquisición dun nivel básico naquelas habilidades e destrezas que permiten progresar gozando de acordo coas esixencias de cada situación.

Suporá:

- Utilizar a observación, manipulación e exploración para coñecer mellor o mundo que o rodea.
- Organizar a información de acordo coas súas calidades e categorías.
- Establecer sinxelas relacións causa e efecto.
- Respetar unhas normas básicas sobre o traballo, as posturas necesarias, os tempos e o espazo e o uso dos materiais e recursos de forma ordenada e coidadosa.

Polo que respecta á competencia social e cidadá, queremos subliñar que o noso proxecto aborda as relacións próximas: a familia, os amigos, os compañeiros, o coñecemento das emocións e sentimentos en relación cos demais, a asertividade, as actitudes de diálogo, de resolución de conflitos e a reflexión sobre os mesmos. O traballo despregado en habilidades e destrezas nesta competencia permitirá aos nenos relacionarse cos demais de forma cada vez máis equilibrada e satisfactoria, interiorizando progresivamente as pautas de comportamento social e axustando a súa conduta a elas.

De gran transcendencia resulta o coñecemento e a interacción co mundo físico. Moitas das aprendizaxes que integra a área están centradas na forma de relación do ser humano co mundo que o rodea; todas aquelas accións que fagan posible o coñecemento e valoración dos compoñentes básicos do medio natural e algunhas das súas relacións, cambios e transformacións. Todo iso será medio para perseguir o aprecio e a valoración do que o rodea desenvolvendo actitudes de coidado, respecto e responsabilidade na súa conservación.

Inclúe tamén contidos relacionados coa competencia matemática: iniciarse nalgunhas habilidades matemáticas a partir da manipulación de obxectos, da identificación dos seus atributos e calidades, e establecendo relacións de clasificación, orde e cuantificación.

A área inclúe, ademais, contidos directamente relacionados co desenvolvemento das restantes competencias:

- Competencia en comunicación lingüística: aumento da riqueza en vocabulario específico que lle permitirá falar sobre si mesmo, expresar ideas e sentimentos de forma apropiada e expresarse co xesto e o movemento mediante a linguaxe corporal.
- Tratamento da información e competencia dixital. A autonomía persoal manifestarase no uso de mecanismos de acceso, como acender e apagar, usar o rato ou as iconas, imprimir, buscar información abrindo e pechando fiestras para localizar e extraer, seguir ligazóns, manexar programas sinxelos, utilizar programas sinxelos de debuxo para expresarse.
- A competencia artística e cultural estímúlase a partir do achegamento e estudo ás manifestacións culturais: festas, costumes, vivenda, vestido, gastronomía, pautas de vida e a valoración da súa diversidade.

◆ Obxectivos

- Coñecer e controlar o corpo e os seus diferentes segmentos.
- Identificar o sexo masculino e feminino.
- Coñecer os órganos dos sentidos e as súas funcións.

- Respeitar as características diferenciais dos demais.
- Aprender pautas básicas de convivencia, respectando as diferenzas.
- Progresar na adquisición de hábitos de hixiene persoal.
- Adquirir hábitos de orde e limpeza no colexio e na casa.
- Manifestar sentimentos e emocións básicas.
- Exercitar as habilidades grafomotoras básicas.
- Mellorar a coordinación motriz en accións relacionadas co vestir.
- Comprender a necesidade de protexerse do frío
- Fomentar a orde e o coidado do medio.
- Adaptarse progresivamente ao medio escolar.
- Favorecer o coidado e a orde das propias pertenzas.
- Adquirir a coordinación óculo-manual para a realización de trazos e debuxos.
- Experimentar as nocións espaciais “arriba/abaixo”, “lonxe/preto”
- Descubrir as posibilidades expresivas do corpo.
- Experimentar sensacións novas por medio da linguaxe da representación.
- Mellorar a autonomía persoal no vestir.
- Desenvolver hábitos e actitudes de colaboración coa familia.
- Adaptar o comportamento ás distintas celebracións.
- Utilizar adecuadamente elementos hixiénicos no baño.
- Compartir os xogos e os xoguetes cos iguais.
- Colaborar na recollida de xoguetes.
- Adquirir un maior control do trazo semicircular ascendente. Experimentar e gozar das accións motrices propias. Adquirir hábitos alimenticios sans.
- Lograr maior autonomía no proceso de alimentación. Fomentar a práctica de rutinas relacionadas co aseo. Desenvolver comportamentos precavidos respecto aos medicamentos e a enfermidade.
- Exercitar os trazos.
- Exercitar as grafías dos números 1, 2 e 3.
- Mellorar a coordinación óculo-manual no manexo de utensilios relacionados coa alimentación e a saúde.
- Interiorizar o esquema corporal. Identificar e expresar os propios gustos.
- Desenvolver sentimentos de respecto e coidado cara aos animais.
- Manter a hixiene persoal no trato con animais e con plantas. Desenvolver condutas e actitudes que eviten riscos relacionados con animais.
- Experimentar sensacións novas por medio da linguaxe da representación.

- Realizar diferentes tipos de desprazamentos.
- Mostrar actitudes comprensivas e empáticas.
- Adoptar medidas de protección ante os cambios climáticos e os riscos do medio natural.
- Adquirir habilidades grafomotoras básicas.
- Desenvolver sentimentos de respecto e coidado cara aos animais e as plantas.
- Desenvolver a capacidade de manter o equilibrio en diferentes situacións.
- Utilizar as posibilidades motrices e expresivas para imitar aos animais. Desenvolver sentimentos de respecto e coidado cara aos animais e ás plantas.
- Desenvolver condutas e actitudes que eviten riscos relacionados con animais.
- Aprender a escoitar aos compañeiros e adultos.
- Interpretar e reproducir posturas corporais: animais da selva. Gozar das posibilidades expresivas do corpo.
- Identificar as características diferenciais do propio sexo. Adquirir hábitos correctos de desprazamento pola vía urbana. Recoñecer habilidades e calidades de un mesmo.
- Tomar conciencia do control do propio corpo.
- Adquirir habilidades grafomotoras básicas: o trazo circular e as graffas do 1 ao 3.

◆ Secuencia de contidos

1. Características diferenciais do corpo: sexo, pelo, pel etc.
2. Os sentidos e os seus órganos.
3. Normas de convivencia na aula.
4. Hábitos de hixiene e coidado do corpo.
5. Limpeza, orde e coidado da aula.
6. Sentimentos e emocións: alegría, tristeza.
7. Medidas de protección ante os cambios climáticos.
8. Hábitos de limpeza e coidado do medio natural.
9. Accións relacionadas co vestido.
10. Hábitos de orde e coidado.
11. A expresión corporal.
12. Sensacións e percepcións do propio corpo.
13. Medidas de protección ante o frío.
14. A alimentación en días de festa.
15. Esquema corporal: partes da cara e segmentos do corpo.
16. Rápido/lento.
17. A respiración.
18. Hábitos de hixiene e coidado do corpo: lavado de mans e dentes.
19. Orde nas diferentes dependencias da casa.
20. Normas elementais de convivencia: compartir.
21. As posibilidades motoras do corpo.
22. As calidades perceptibles dos obxectos.
23. Hábitos alimenticios sans.
24. Normas de comportamento no comedor.
25. Rutinas de aseo persoal.
26. A enfermidade.
27. Precaucións cos medicamentos.
28. As partes externas do corpo e a súa situación precisa.
29. A orientación nos espazos coñecidos.
30. Os propios gustos e preferencias.
31. Pautas de respecto e coidado cara aos animais.
32. A hixiene en relación cos animais.
33. Pautas de precaución no trato cos animais.
34. Sentimentos e emocións propias e alleas.
35. Petición de axuda.

36. Medidas de protección ante os cambios climáticos. 37. Rutinas asociadas ao bo tempo. 38. Normas de respecto da natureza. 39. Trazos. 40. Movementos e sons de animais. 41. A capacidade de escoita. 42. Normas de precaución relacionadas cos animais. 43. Posibilidades expresivas do corpo. 44. Características diferenciais do propio sexo. 45. As capacidades dun mesmo. 46. Interiorización do esquema corporal: partes da cara e do corpo. 47. Utilización dos sentidos na exploración do propio corpo. 48. Discriminación das características diferenciais propias e dos demais. 49. Identificación dos órganos sensoriais e asociación aos sentidos correspondentes. 50. Aceptación e adecuación á normativa da clase. 51. Exercitación de hábitos básicos de hixiene. 52. Colaboración na recollida de materiais e no coidado da aula. 53. Manifestación de estados de ánimo: alegría, tristeza, enfado. 54. Exercitación dos trazos. 55. Exploración da temperatura exterior. 56. Identificación das necesidades de abrigo. 57. Coordinación global na acción de quitar/poñer o abrigo. 58. Experimentación das posibilidades de movemento do propio corpo. 59. Organización das prendas nun armario. 60. Contribución na orde e coidado dos obxectos e xoguetes da clase. 61. Aprendizaxe das normas de xogos colectivos. 62. Utilización das posibilidades expresivas do corpo. 63. Adaptación da postura na interpretación dun personaxe. 64. Planificación da propia acción seguindo un fío condutor no xogo simbólico. 65. Recoñecemento de hábitos alimenticios equilibrados. 66. Participación activa en festas e celebracións. 67. Realización progresivamente autónoma para poñerse e quitarse a roupa de abrigo. 68. Control dos trazos. 69. Experimentación co corpo dos conceptos temporais rápido/lento. 70. Uso adecuado dos útiles de aseo. 71. Identificación dos elementos correspondentes a cada dependencia da casa. 72. Colaboración na recollida de xoguetes. 73. Enumeración das normas dos xogos. 74. Participación en xogos de grupo. 75. Realización autónoma de rutinas de hixiene como o lavado de mans e dentes. 76. Coordinación de movementos conseguindo desprazamentos harmónicos. 77. Práctica de hábitos e rutinas diarias relacionadas coa alimentación e a saúde. 78. Manipulación de utensilios relacionados coa alimentación e o aseo. 79. Identificación das rutinas de hixiene básicas. 80. Identificación dos síntomas da enfermidade. 81. Exercitación de actitudes precavidas ante os medicamentos. 82. Exercitación grafomotora dos trazos e das grafías dos números 1, 2 e 3. 83. Distinción das diferentes partes do corpo. 84. Manifestación dos gustos persoais. 85. Discriminación de accións respectuosas e coidadosas cos animais. 86. Práctica de hábitos de hixiene no trato con animais. 87. Evocación de situacións, con algúns animais, que nos esixen ser precavidos. 88. Reprodución de sons e de movementos dos animais. 89. Coordinación de diferentes movementos a diferentes velocidades e alturas, conseguindo desprazamentos

complexos. 90. Verbalización de necesidades e petición de axuda. 91. Exercitación de medidas de protección ante os cambios climáticos. 92. Consenso e interiorización das normas básicas de coidado da natureza. 93. Exercitación grafomotora de trazos semicirculares ascendentes. 94. Control activo do equilibrio en diferentes situacións. 95. Precisión, habilidade e coordinación na manipulación de obxectos pequenos. 96. Imitación dos sons dos animais. 97. Imitación dos desprazamentos e saltos dos animais. 98. Utilización de normas hixiénicas e prevención de riscos no contacto con animais. 99. Utilización das posibilidades expresivas do corpo. 100. Control da coordinación de diversos movementos para conseguir desprazamentos harmónicos. 101. Identificación de medidas necesarias para protexerse do sol. 102. Reflexión e verbalización das habilidades e calidades dun mesmo. 103. Asociación dun mesmo cunha imaxe dun neno ou unha nena. 104. Identificación das precaucións necesarias nas piscinas. 105. Exploración das posibilidades e limitacións motrices do propio corpo en diferentes situacións. 106. Coidado, precaución e bo uso dos materiais. 107. Iniciativa nas actividades individuais e colectivas. 108. Esfuerzo por adquirir hábitos de hixiene e orde. 109. Valoración dun mesmo e confianza nas propias posibilidades. 110. Aceptación da normativa da clase. 111. Gusto por experimentar co propio corpo. 112. Iniciativa por aprender habilidades novas. 113. Curiosidade pola exploración do espazo por medio do xogo corporal. 114. Esfuerzo por controlar as accións propias e a impulsividade. 115. Colaboración activa e intervención nas actividades colectivas. 116. Actitude positiva ante as manifestacións de cariño das persoas adultas. 117. Expresión de sentimentos cara aos seus iguais. 118. Actitude positiva ante acontecementos festivos. 119. Confianza nas propias posibilidades de acción. 120. Gozo na planificación e posta en marcha do xogo simbólico. 121. Gusto por adquirir maior autonomía nas rutinas de hixiene. 122. Interese pola resolución de pequenos conflitos. 123. Actitude participante na recollida de materiais. 124. Esfuerzo para manter o interese e a atención ata acabar a actividade. 125. Precaución ante accións que poderían ser perigosas. 126. Interese polo aseo persoal. 127. Gusto por comprender os efectos dos diferentes alimentos sobre a saúde. 128. Actitude positiva na mesa. 129. Interese por mellorar a coordinación óculo-manual. 130. Atención ás indicacións do profesor. 131. Respecto e práctica das normas de hixiene. 132. Iniciativa e curiosidade por emprender xogos de simulación. 133. Interese por manter a atención e esforzo por manter a concentración necesaria para levar a cabo unha actividade. 134. Gusto por sentir e experimentar novas sensacións ante os cambios do medio. 135. Interese por gozar do medio natural en primavera. 136. Gusto por exercitar a coordinación grafomotora. 137. Gozo por descubrir posibilidades novas do xogo motor, perceptivo e

simbólico 138. Esfuerzo para facer actividades de precisión motriz. 139. Actitude respectuosa cara aos animais. 140. Interese por desenvolver progresivamente a capacidade de escoita. 141. Gozo coa dramatización e imitación de condutas de animais. 142. Participación activa nas actividades propostas. 143. Gozo creando e inventando novas posibilidades de desprazamentos no xogo dramático. 144. Interese por adoptar precaucións para protexerse do sol. 145. Gusto por realizar algunha actividade deportiva propia do verán. 146. Actitude positiva e colaboradora ante o respecto das normas de circulación. 147. Aceptación dun mesmo. 148. Coidado, precaución e bo uso dos materiais.

◆ Criterios de avaliación en relación coas CCBB

COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DO PC

- Sinalar accións precisas para satisfacer algunhas necesidades básicas de alimentación, descanso, hixiene (C.B. 5, 6, 7, 8).
- Nomear algúns sentimentos e emocións propios (alegría, tristeza, medo, amor, enfado, rabia) e algunhas situacións concretas que os provocan. (C.B. 1, 5, 7, 8)
- Identificar os principais trazos físicos e intereses que o caracterizan. (C.B. 1, 7, 8).
- Recoñecer os lugares e momentos nos que desenvolve accións cotiás. (C.B. 1, 2, 3, 5, 7, 8).
- Citar pautas concretas para mellorar algunha calidade persoal (orde, limpeza, alimentación). (C.B. 1, 5, 7, 8).
- Explicar, de forma sinxela e clara, os pasos necesarios para a realización de accións cotiás. (C.B. 1, 7, 8).
- Nomear as partes do corpo distinguindo as que utiliza nas súas tarefas cotiás. (C.B. 1, 5, 7, 8).

CRITERIOS DE AVALIACIÓN DO PC

- Distinguir as partes do seu propio corpo, identificando os seus principais segmentos e elementos. (C.E. 3,8)
- Determinar o papel dos sentidos como medios fundamentais de relación e comunicación co medio social e natural. (C.E. 6)
- Mostrar un axuste progresivo do ton e a postura ás características dos obxectos, persoas e situacións cos que se vincule. (C.E. 4,6,8)
- Diferenciar os seus trazos sexuais, distinguindo a súa propia identidade e mostrando actitudes de naturalidade e espontaneidade. (C.E. 3,6,8)

- Advertir as diferenzas individuais nas características físicas (cor de pelo, de pel, de ollos, estatura), evitando actitudes de rexeitamento. (C.E. 3,8)
- Localizar os órganos dos sentidos e relacionalos coa súa función. (C. E. 8)
- Actuar de forma axustada de acordo coas súas posibilidades e limitacións motrices e expresivas. (C.E. 1,7,8)
- Levar a cabo tarefas rutineiras e de xogo cunha coordinación e control dinámico básicos. (C.E. 1,4,7)
- Resolver adecuadamente actividades da vida cotiá (alimentación, aseo, vestido) mostrando un progresivo desenvolvemento da coordinación óculomanual e habilidade motriz. (C.E. 1,5,7,8)
- Empregar correctamente algunhas nocións espaciais (arriba, abaixo, diante, detrás, dentro, fóra, a un lado, a outro) e temporais esenciais (antes, despois, mañá, tarde, noite) necesarias para orientarse no medio. (C.E. 4)
- Identificar determinadas emociónse sentimentos básicos asociándoos a situacións puntuais. (C.E. 2)
- Recoñecer certas demandas, necesidades e sentimentos nos que o rodean. (C.E. 2)
- Citar normas básicas para a convivencia nos grupos sociais dos que forma parte (respectar, compartir) manifestando respecto por elas. (C.E. 4,6)
- Solicitar adecuadamente axuda dos adultos en situacións de dificultade ou enfermidade. (C.E. 7)
- Cumprir de forma elemental o desenvolvemento de hábitos relacionados coa hixiene e a saúde. (C.E.1,4,5)
- Seguir instrucións sinxelas relacionadas cos contidos da área. (C.E. 5)
- Resolver algúns conflitos e sinxelos problemas da vida cotiá, de forma cada vez máis autónoma, solicitando progresivamente menos a intervención do adulto. (C.E. 7)

2. COÑECEMENTO DO MEDIO

◆ Obxectivos

1. Explorar e diferenciar as dependencias do colexio.
2. Coñecer e identificar os membros da comunidade escolar.
3. Identificar, nomear e clasificar os elementos da clase.
4. Descubrir propiedades dos obxectos da aula por medio dos sentidos.
5. Recoñecer o círculo, o triángulo e o cadrado, e os obxectos circulares, triangulares e cadrangulares.
6. Discriminar os tamaños grande/pequeno.

7. Utilizar os cuantificadores “moitos/poucos”, “todos” e “un/ningún”.
8. Iniciarse na realización de series sinxelas.
9. Orientarse no espazo tendo en conta as nocións espaciais “dentro/fóra”, “arriba/abaixo”, “preto/lonxe”, “diante/detrás” e “encima de/debaixo de”.
10. Observar, detectar e interesarse polos cambios do medio coa chegada das distintas estacións.
11. Coñecer as características propias da vida dos animais.
12. Coñecer diferentes prendas de roupa e complementos.
13. Identificar e valorar a profesión do castañeiro e do varredor.
14. Respeitar o medio natural e colaborar no seu coidado.
15. Atopar relacións de semellanza e diferenza entre obxectos.
16. Distinguir conxuntos formados por moitos elementos.
17. Iniciarse na realización de series de dous elementos.
18. Coñecer os fenómenos atmosféricos propios das distintas estacións.
19. Comprender a diferenza entre as árbores perennes e as caducas.
20. Identificar as relacións de parentesco na familia próxima.
21. Coñecer e nomear costumes, alimentos e adornos típicos das festas tradicionais.
22. Comparar as medidas “cheo/baleiro” en obxectos e elementos cotiáns.
23. Identificar as dependencias da casa.
24. Recoñecer distintos tipos de vivendas.
25. Respeitar e aceptar as normas dos xogos.
26. Aprender xogos tradicionais.
27. Repasar e identificar as graffías dos números 1, 2 e 3.
28. Asignar a medida alto/baixo a obxectos e persoas.
29. Recoñecer e diferenciar os alimentos básicos e as súas características.
30. Distinguir diferentes tendas de alimentación.
31. Identificar os cubertos e os utensilios para a comida e a hixiene persoal.
32. Coñecer e valorar as profesións.
33. Relacionar as graffías dos números 1, 2 e 3 coa cantidade que representa.
34. Identificar calidades físicas dos obxectos: goso/delgado.
35. Identificar os costumes e características dos animais da granxa.
36. Coñecer e valorar a importancia dos animais de compañía na vida das persoas.
37. Relacionar os produtos da granxa cos animais que os proporcionan.
38. Identificar as diferentes crías dalgúns animais.
39. Distinguir e escribir os números 1, 2 e 3.

40. Adquirir conceptos de cantidade: “máis que” e “menos que”.
41. Identificar e asignar o concepto de lonxitude “longo”.
42. Identificar os cambios que se producen no medio nas distintas estacións.
43. Coñecer e valorar o traballo das persoas encargadas do coidado do medio.
44. Comprender o nacemento e crecemento das plantas, e as súas necesidades.
45. Discriminar as distintas partes das plantas: follas, flores e froitos.
46. Recoñecer formas triangulares, cadradas e circulares en obxectos cotiáns.
47. Discriminar, escribir e comprender os números 1, 2 e 3.
48. Diferenciar os conceptos de lonxitude “curto/longo”, os conceptos espaciais “preto/lonxe” e “diante/detrás”.
49. Diferenciar os animais salvaxes dos domésticos.
50. Adoptar comportamentos respectuosos cos animais.
51. Coñecer características externas e de hábitat dos animais.
52. Coñecer distintas profesións.
53. Diferenciar liñas abertas e pechadas.
54. Facer agrupacións cuantitativas de tres elementos.
55. Identificar os cambios atmosféricos e paisaxísticos do medio.
56. Recoñecer os diferentes tipos de paisaxes e as actividades que se poden realizar neles.
57. Relacionar algúns transportes co medios polos que se desprazan.
58. Coñecer algunhas normas de circulación.
59. Recoñecer formas triangulares, cadradas e circulares.
60. Asignar os tamaños grande/pequeno a diferentes obxectos.

◆ Secuencia de contidos

Achegamento á natureza

1. As estacións do ano: outono, inverno, primavera e verán.
2. Cambios do medio nas distintas estacións.
3. Fenómenos atmosféricos propios das estacións.
4. Árbores de folla perenne e de folla caduca.
5. Alimentos básicos: estado e orixe.
6. Os animais da granxa e de compañía.
7. As crías dos animais.
8. Coidado das plantas: a horta e o xardín.
9. Os insectos e outros invertebrados.
10. Distintos tipos de flores.
11. As verduras e as hortalizas.
12. Plantas, flores e froitos: proceso de crecemento.
13. Os vermes de seda.
14. Os animais salvaxes: características físicas, costumes, alimentación, necesidades...
15. Hábitats: selva, sabana, bosque.
16. Animais de terra, auga e aire.
17. Observación directa e descubrimento dos cambios das distintas estacións.
18. Utilización de recursos

do medio natural: os alimentos propios das estacións. 19. Diferenciación de froitos en función das súas características. 20. Clasificación e identificación de alimentos en función do seu estado e da súa orixe. 21. Identificación de certos alimentos beneficiosos para a saúde. 22. Diferenciación entre alimentos crus e cociñados. 23. Observación indirecta e identificación dos animais da granxa e as súas características. 24. Observación das relacións entre os animais e o home: compañía, alimentación, mantemento e coidado. 25. Observación do nacemento e crecemento dunha planta. 26. Observación de insectos e outros animais e recoñecemento dalgunhas das súas características. 27. Identificación das necesidades de auga e luz das plantas. 28. Experimentación, observación e coidado de vermes de seda. 29. Observación e asociación de imaxes de distintos tipos de flores. 30. Identificación e diferenciación de animais salvaxes e domésticos. 31. Observación do medio no que viven algúns animais salvaxes. 32. Identificación de distintos hábitats: montaña, selva, sabana, deserto, xeo... 33. Identificación e relación dos diferentes hábitats cos animais que viven neles. 34. Identificación dos coidados que necesitan os animais. 35. Diferenciación das características externas do corpo dos animais. 36. Enumeración das características climáticas das distintas estacións. 37. Curiosidade e gusto por coñecer os cambios da natureza. 38. Curiosidade ante os novos acontecementos. 39. Gusto polo recoñecemento da orixe dos alimentos. 40. Interese por recoñecer os alimentos sans. 41. Valoración da necesidade de manter un equilibrio na relación entre animais, plantas e persoas. 42. Curiosidade, respecto e coidado cara aos animais. 43. Aprecio dos ambientes naturais e a necesidade de respectalos e coidalos. 44. Sensibilidade polo coidado que necesitan as plantas. 45. Valoración da auga como recurso fundamental para as persoas, os animais e as plantas. 46. Gusto por gozar de actividades ao aire libre. 47. Curiosidade, respecto e coidado cara aos animais. 48. Gusto por coñecer as características dos diferentes hábitats. 49. Pracer por explorar e participar en actividades ao aire libre.

Cultura e vida en sociedade

1. A comunidade escolar: o mestre, os compañeiros e o persoal non docente. 2. Dependencias do colexio: o patio e a aula. 3. Material da aula e a súa situación: recunchos. 4. Útiles escolares. 5. A roupa nas distintas estacións. 6. Membros da familia: pais, irmáns e avós. 7. Nadal: alimentos típicos, costumes e tradicións. 8. Dependencias da casa. 9. Obxectos das distintas dependencias. 10. Tipos de vivendas. 11. Xogos populares e xoguetes. 12. Normas de participación en xogos. 13. As tendas do mercado. 14. A medicina e a saúde: a caixa de primeiros auxilios. 15. Profesións: médico e froiteira. 16. Normas sociais na mesa. 17. A granxa: dependencias e utensilios. 18. Os produtos da

granxa. 19. Os medios de transporte de terra, mar e aire. 20. Recoñecemento do mestre e dos compañeiros da clase. 21. Interacción cos distintos profesionais do centro educativo. 22. Observación, descubrimento e correcta utilización das dependencias do centro escolar. 23. Situación dos distintos espazos e orientación dentro do centro escolar. 24. Observación e exploración do material da clase por medio dos sentidos. 25. Utilización adecuada dos materiais do colexio. 26. Organización e clasificación de distintos tipos de roupa. 27. Identificación de roupa e obxectos relacionados coa chuvia e o frío. 28. Observación e identificación de profesións. 29. Respecto e coidado polas propias pertenzas e as dos seus compañeiros. 30. Identificación dos membros da familia próxima e comprensión da relación de parentesco. 31. Identificación das profesións relacionadas co Nadal: pasteira. 32. Recoñecemento dos espazos da casa. 33. Identificación das actividades que se realizan en cada espazo. 34. Identificación de distintos tipos de vivendas. 35. Discriminación de comportamentos adecuados e inadecuados no xogo. 36. Participación en xogos populares. 37. Memorización de normas dalgúns xogos. 38. Valoración da profesión de xogueteiro. 39. Recoñecemento dos establecementos e profesionais relacionados coa alimentación. 40. Recoñecemento da granxa. 41. Coñecemento e valoración de profesións. 42. Asociación de transportes aos medios polos que se desprazan. 43. Interese por manter unha relación positiva co profesor e os compañeiros. 44. Respecto, coidado e valoración dos elementos da aula. 45. Valoración dos ambientes limpos e ordenados. 46. Curiosidade pola exploración de obxectos. 47. armario e a roupa. 48. Roupa referida ás distintas estacións. 49. Respecto e coidado polas propias pertenzas e as dos seus compañeiros. 50. Interese por colaborar nas tarefas de grupo. 51. Actitude de axuda nas actividades diarias. 52. Interese por coñecer e participar nas festas e tradicións. 53. Interese por coñecer e coidar a casa e as súas dependencias e obxectos. 54. Participación positiva nas tarefas cotiás. 55. Gusto por compartir xogos e xoguetes con outros nenos. 56. Aceptación das normas dos xogos. 57. Valoración e respecto das profesións relacionadas coa saúde. 58. Recoñecemento de medicamentos e elementos relacionados co coidado da saúde. 59. Identificación e respecto de normas de comportamento na mesa. 60. Desenvolvemento de actitudes de compañeirismo. 61. Gusto por adquirir un comportamento adecuado na mesa. 62. Interese e colaboración no traballo de grupo. 63. Valoración e respecto polas funcións de agricultores e xardineiros. 64. Interese por traballar en equipo de forma pracenteira. 65. Respecto polos profesionais que coidan animais. 66. Actitude de atención e respecto ante os perigos da circulación. 67. Interese por distinguir os diferentes medios de transporte.

Medio físico: Elementos, relacións e medida

1. Formas: círculo, triángulo, cadrado. 2. Tamaños: grande/pequeno. 3. Cuantificación: moitos/poucos, un/ningún, todos/moitos, máis que, menos que. 4. Series de tres elementos. 5. Nocións de orientación espacial: dentro/fóra, encima de/debaixo de, lonxe/preto. 6. Propiedades: igual/distinto. 7. Nocións espaciais: arriba/abaixo. 8. Medida: cheo/baleiro. 9. Números: o 1, o 2 e o 3. 10. Medidas: alto/baixo, longo, curto/longo. 11. Conceptos espaciais: diante/detrás. 12. Propiedades: groso/delgado. 13. Series de dous elementos. 14. Propiedades: liñas abertas e pechadas. 15. Identificación da forma circular, triangular e cadrada dos obxectos. 16. Aplicación dos cuantificadores “moitos/poucos” ao agrupar obxectos. 17. Utilización das nocións “dentro/fóra” para situar persoas ou obxectos. 18. Discriminación e clasificación de obxectos grandes e pequenos. 19. Realización de series de tres elementos. 20. Experimentación das nocións “dentro/fóra” no xogo. 21. Recoñecemento da forma circular, triangular e cadrada. 22. Utilización adecuada dos cuantificadores “moitos” e “todos”. 23. Relación e agrupamentos de obxectos atendendo ás súas semellanzas e diferenzas. 24. Realización de series de dous elementos en función da súa forma, da súa cor e do seu tamaño. 25. Exploración e verbalización dos conceptos “arriba/abaixo”. 26. Identificación e agrupamento en función dos conceptos “un/ningún”. 27. Discriminación e clasificación de espazos e recipientes en función dos conceptos “cheo/baleiro”. 28. Realización de series de dous elementos de diferente tamaño. 29. Experimentación dos conceptos espaciais “preto/lonxe” no xogo. 30. Experimentación co corpo dos conceptos temporais “rápido/lento”. 31. Aplicación das nocións espaciais en situacións de xogo. 32. Asociación dos cardinais 1, 2 e 3 coas cantidades correspondentes. 33. Estimación e asignación das medidas “alto/baixo”. 34. Realización dunha serie dun elemento con dúas orientacións diferentes. 35. Situación e desprazamento no espazo: diante/detrás. 36. Interiorización das cantidades 1, 2 e 3 e as súas grafías. 37. Experimentación dos conceptos espaciais: encima de / debaixo de, , dentro/fóra e lonxe/preto, e diante/detrás . 38. Aplicación do concepto comparativo de cantidade “máis que”. 39. Identificación dos números 1, 2 e 3, e asignación das cantidades que lles corresponden. 40. Experimentación dos conceptos espaciais “dentro/fóra”. 41. Agrupamento e discriminación de obxectos en función das súas formas triangular, cadrada o circular. 42. Comparación de cantidades e utilización do cuantificador “menos que”. 43. Experimentación e verbalización dos conceptos de lonxitude “curto/longo”. 44. Manipulación e observación de formas: aberto/pechado. 45. Comprensión e utilización dos números 1, 2 e 3. 46. Agrupación e identificación de obxectos segundo as súas características físicas. 47. Comparación de obxectos e

agrupamento en función do tamaño grande/pequeno. 48. Interese pola experimentación numérica. 49. Gusto pola cuantificación de elementos. 50. Gusto por explorar obxectos e agrupalos en función dun criterio dado. 51. Interese pola discriminación das propiedades dos obxectos. 52. Gusto pola cuantificación de elementos do medio. 53. Actitude positiva ante exercicios de orientación espacial. 54. Gusto por explorar obxectos, describilos e comparalos en función das súas propiedades. 55. Interese por adquirir nocións espaciais básicas. 56. Interese pola exploración dos obxectos e as súas calidades. 57. Gusto por realizar agrupacións e clasificacións de obxectos en función das súas propiedades. 58. Gusto por explorar obxectos e comparar as súas formas. 59. Curiosidade por aplicar cuantificadores a distintos agrupamentos. 60. Actitude participante no recoñecemento de formas. 61. Curiosidade por descubrir e agrupar os obxectos en función da súa altura. 62. Apreciación da utilidade dos números. 63. Gusto por explorar obxectos, comparalos e realizar coleccións con eles. 64. Interese pola discriminación das propiedades dos obxectos. 65. Gusto pola cuantificación de elementos do medio. 66. Actitude positiva ante exercicios de orientación espacial. 67. Interese por experimentar ao manipular as propiedades dos obxectos. 68. Gusto por cuantificar e agrupar obxectos en función das súas propiedades.

◆ Criterios de avaliación en relación coas CC

Competencias específicas do PC

- Identificar comportamentos adecuados e inadecuados concretos no uso de lugares públicos de uso cotián. (C.B. 1, 5, 8)
- Distinguir os membros da familia determinando algunhas das súas funcións. (C.B. 5)
- Recoñecer aspectos puntuais das estacións do ano identificando algúns cambios na vida das persoas (alimentación, vestido). (C.B. 1, 3, 5)
- Sinalar algunhas profesións do seu medio e ferramentas ou instrumentos básicos que utilizan. (C.B. 5, 8)
- Utilizar contidos lóxicomatemáticos (correspondencias, seriación) sinxelos en situacións, xogos e tarefas habituais. (C.B. 2,3,5,7,8)
- Nomear as actividades desenvolvidas en festas familiares e escolares. (C.B. 1, 5, 8)
- Establecer correspondencias entre as súas accións e a aparición dun determinado tipo de problema ou conflito no medio escolar. (C.B. 1, 5, 8).
- Clasificar obxectos a partir das súas características físicas: cor, lonxitude (longo/curto, baixo/alto, lonxe/cerca) e capacidade (cheo/baleiro). (C.B. 2, 3, 7)

Criterios de avaliación do PC

1. Citar algúns dos grupos sociais aos que pertence. (C.E. 2)
2. Enumerar algúns dos membros máis destacados dos grupos sociais aos que pertence. (C.E. 1,6)
3. Recoñecer as relacións básicas que mantén cos máis próximos (familiares, de amizade, de compañeirismo, de veciñanza...). (C.E. 2)
4. Cumprir as normas e pautas básicas de comportamento na escola e na casa. (C.E. 1,7)
5. Diferenciar entre comportamentos correctos e incorrectos, adecuados e inadecuados segundo diversas circunstancias familiares e escolares. (C.E. 1,6,7)
6. Discriminar as nocións e termos básicos de orientación no espazo e no tempo. (C.E. 3,5)
7. Indicar algúns dos cambios concretos que o home provoca no medio. (C.E. 1, 3, 4)
8. Enumerar algunha das funcións esenciais dos obxectos habituais no seu medio familiar e escolar. (C.E. 4, 5, 8, 10)
9. Utilizar os obxectos cotiáns cunha adecuada precisión e coordinación motriz. (C.E. 1,10)
10. Nomear trazos significativos dalgúns seres vivos (animais, plantas, persoas). (C.E. 8, 9)
11. Enumerar algunhas propiedades básicas dos obxectos (forma, cor, tamaño, sabor...). (C.E. 8)
12. Realizar, a través de actividades lúdicas, agrupacións e clasificacións elementais. (C.E. 5, 6, 8)
13. Manter ordenado e limpo o medio no que desenvolve as súas actividades. (C.E. 1)
14. Actuar de forma que se manifeste a comprensión de mensaxes relacionadas cos contidos da área. (C.E. 1,10)

3. LINGUAXE : COMUNICACIÓN E REPRESENTACIÓN.

◆ Obxectivos

- Memorizar o nome dos compañeiros da clase.
- Utilizar a linguaxe para expresar necesidades e emocións.
- Integrar o vocabulario das unidades na linguaxe espontánea.
- Empregar correctamente as expresións de saúdo, presentación e despedida.
- Progresar na capacidade de escoita de contos.
- Desenvolver a motricidade fina para controlar o trazo vertical, horizontal, oblicuo, semicircular ascendente e descendente.
- Experimentar as técnicas de estampado, pegado, esfumado e colaxe.
- Recoñecer as cores azul, vermella, laranxa, verde, branco, morado, marrón, e rosa

- Cantar e representar cancións sinxelas.
- Discriminar o ruído e o silencio.
- Recoñecer o ordenador como un elemento cotián do noso medio.
- Potenciar a capacidade de observación.
- Imitar movementos sinxelos.
- Describir a paisaxe e as características nas distintas estacións.
- Seguir as instrucións sinxelas dun xogo.
- Comprender contos e relatos sinxelos.
- Memorizar sertas ou poesías sinxelas.
- Participar activamente en actividades de movemento, relaxación, audición e canto.
- Desenvolver a capacidade de asociación, a coordinación óculo-manual e a orientación espacial.
- Experimentar coas cores facendo mesturas.
- Favorecer o desenvolvemento da actividade táctil.
- Imitar movementos sinxelos.
- Mellorar a precisión dos trazos.
- Experimentar mediante a manipulación as formas circular, triangular e cadrangular dos obxectos.
- Recoñecer o círculo, o triángulo e o cadrado, e identificar obxectos con forma circular, triangular e cadrangular.
- Realizar agrupacións segundo os cuantificadores “un/ningún”.
- Comparar as medidas “cheo/baleiro” en obxectos e elementos cotiáns.
- Coñecer a orientación espacial “preto/lonxe” co propio corpo.
- Interiorizar os conceptos temporais “rápido/lento”.
- Coordinar a acción motora e a visual para chegar a dominar a precisión dos trazos.
- Discriminar sons agudos e graves.
- Recoñecer o ordenador como un elemento cotián do noso medio.
- Practicar a habilidade de facer clic co rato.
- Controlar a inspiración e a expiración.
- Comezar a familiarizarse con algúns instrumentos musicais.
- Gozar coa música.
- Utilizar adecuadamente vocabulario relacionado coa casa e os xoguetes.
- Expresar sentimentos mediante a linguaxe oral: alegría, tristeza, enfado.
- Coñecer contos, adiviñas e sertas.
- Repasar e identificar as grafías dos números do 1 ao 3.

- Coñecer e poñer en práctica as normas básicas de funcionamento do ordenador: acendido, apagado, manexo do rato e teclado.
- Resolver actividades de figura/fondo.
- Diferenciar o son e o silencio.
- Acompañar a canción proposta con xestos simples.
- Expresarse por medio da audición e a canción propostas.
- Progresar na psicomotricidade fina.
- Identificar e nomear en imaxes alimentos e obxectos relacionados coa saúde.
- Memorización e comprensión de poesías e adiviñas sinxelas
- Diferenciar as formas escritas de outras formas de expresión gráfica.
- Experimentar as posibilidades plásticas de sustancias granuladas.
- Ser capaz de recrear ritmos e sons coa boca.
- Identificar na pantalla diferentes elementos de acción.
- Aplicar a coordinación viso-manual necesaria para manexar o rato.
- Participar nos xogos propostos respectando a orde de intervención.
- Desenvolver o sentido do tacto e do olfacto.
- Modelar con plastilina.
- Iniciarse na descrición de animais e tarefas da granxa.
- Aprender e memorizar cancións, adiviñas e poesías.
- Expresar oralmente os seus gustos e afeccións.
- Iniciarse na lectura de imaxes.
- Experimentar a obtención de gradacións das cores.
- Descubrir las posibilidades expresivas do propio corpo.
- Practicar a habilidade de manter o rato pulsado mentres se arrastra.
- Adoptar hábitos saudables no uso do ordenador.
- Coñecer e utilizar progresivamente o vocabulario traballado na aula.
- Moverse e desprazarse libremente polo espazo.
- Expresarse libremente por medio da audición proposta.
- Progresar na motricidade fina.
- Ampliar o vocabulario.
- Participar en diálogos colectivos dirixidos polo profesor.
- Realizar con soltura trazos.
- Descubrir as posibilidades musicais do corpo.
- Desprazar o rato seguindo distintas direccións.
- Gozar coas actividades relacionadas coas TIC.

- Reproducir fragmentos curtos da canción proposta.
- Descubrir as posibilidades sonoras do corpo.
- Participar no xogo proposto na audición mantendo unhas regras simples.
- Expresarse plasticamente mediante a realización dun colaxe.
- Desenvolver as destrezas manipuladoras.
- Describir características físicas e accións vividas.
- escoitar atentamente o que contan os demais.
- Utilizar os recursos informáticos para crear, reproducir, comunicar e coñecer.
- Aplicar a coordinación viso-manual necesaria para manexar o rato.
- Desenvolver as destrezas manipulativas necesarias para a realización dun mosaico.
- Interpretar cancións sinxelas coa axuda de xestos.
- Imitar os movementos sinxelos propostos na audición.
- Experimentar as posibilidades expresivas do corpo.
- Realizar con soltura trazos circulares e as grafías do 1 ao 3.
- Dramatizar diferentes situacións.
- Realizar murais empregando distintas técnicas e materiais.
- Experimentar e comprobar o resultado de mesturar cores.
- Utilizar varias técnicas para un mesmo traballo .

◆ Secuencia contidos de linguaxe verbal

1. Oral: vocabulario relacionado co colexio e co corpo; co outono e a roupa; co inverno e a familia; cos xoguetes e a casa; ca saúde e os alimentos; cos animais da granxa; coa primavera e a horta; cos animais salvaxes; co verán e os transportes. 2. A linguaxe como medio de comunicación. 3. Grafomotricidade: trazo vertical descendente, trazo horizontal, trazo oblicuo, trazo semicircular ascendente, trazo semicircular descendente, trazo semicircular descendente, trazos semicirculares ascendentes, trazo ondulado, e trazo circular. 4. A expresión oral de sentimentos. 5. As grafías dos números 1, 2 e 3. 6. Adiviñas, cancións e poesías. 7. Expresión de gustos. 8. Expresións para pedir axuda, conversación e diálogo. 9. Descrición de características físicas e vivencias; adiviñas, poesías e contos. 10. As habilidades propias 11. Memorización dos nomes dos compañeiros. 12. Utilización de oracións relacionadas co vocabulario da unidade. 13. Expresión sistemática dos sentimentos e necesidades. 14. Utilización das normas e fórmulas que rexen o intercambio lingüístico. 15. Atención e comprensión de narracións e contos. 16. Realización de trazos. 17. Comprensión de ordes e relatos sinxelos. 18. Memorización de textos sinxelos. 19. Exercitación de trazos con diferentes técnicas. 20.

Integración do vocabulario na linguaxe espontánea. 21. Utilización adecuada das habilidades comunicativas. 22. Exercitación de trazos con diferentes técnicas. 23. Gusto por escoitar contos, narracións e outros textos tradicionais. 24. Interese por mellorar a súa produción verbal. 25. Actitude de escoita e respecto aos outros en diálogos e conversacións de grupo. 26. Utilización adecuada do vocabulario relacionado coa casa e os xoguetes. 27. Expresión de sentimentos propios mediante a linguaxe oral. 28. Comprensión de contos e adiviñas. 29. Memorización de cancións e sartas. 30. Ampliación do vocabulario. 31. Comprensión de narracións breves. 32. Interpretación de imaxes relacionadas con alimentos e obxectos do ámbito da saúde. 33. Diferenciación entre formas escritas e outras formas de expresión gráfica. 34. Exercitación de trazos e das graffías dos números 1, 2 e 3. 35. Coñecemento e utilización do vocabulario necesario para facer descricións. 36. Participación en conversacións, expresando gustos e opinións. 37. Memorización e expresión de adiviñas, poesías e cancións. 38. Petición de axuda. 39. Escoita e produción lingüística nun diálogo colectivo. 40. Descrición verbal de características físicas e vivencias. 41. Comprensión e memorización de contos, poesías e adiviñas relacionados con animais. 42. Imitación de sons de animais, en coordinación cos movementos do seu corpo. 43. Descrición das súas propias calidades e habilidades. 44. Escoita e intervención en diálogos colectivos. 45. Exercitación do trazo circular e das graffías do 1 ao 3. 46. Valoración da linguaxe oral como instrumento para comunicar os sentimentos e necesidades. 47. Gusto e pracer por oír e mirar un conto narrado polo adulto. 48. Interese pola exercitación grafomotora. 49. Interese por participar en situacións de comunicación de grupo. 50. Gusto por escoitar contos e narracións. 51. Utilización adecuada das habilidades comunicativas. 52. Exercitación de trazos con diferentes técnicas. 53. Interese por mellorar a súa produción verbal. 54. Actitude de escoita e respecto aos outros en diálogos e conversas de grupo. 55. Inclinação a participar en conversacións colectivas. 56. Gusto por escoitar contos. 57. Interese por mellorar a súa produción verbal. 58. Gozo coa expresión de situacións e sentimentos. 59. Gusto por exercitar a coordinación óculo-manual. 60. Interese e esforzo por mellorar e enriquecer as propias producións lingüísticas. 61. Interese pola descrición dos gustos persoais. 62. Gusto pola exercitación de habilidades grafomotoras. 63. Pracer e gusto pola memorización de contos, poesías e adiviñas. 64. Interese por expresarse progresivamente de forma correcta. 65. Actitude de escoita ás informacións verbais. 66. Agradecemento pola axuda ou comprensión recibida por parte dos compañeiros e adultos. 67. Respecto pola quenda de participación. 68. Interese pola narración de vivencias persoais. 69. Gusto pola exercitación de habilidades grafomotoras. 70. Pracer e gusto

pola memorización de contos, poesías e adiviñas. 71. Gusto por experimentar coa linguaxe oral. 72. Pracer ao escoitar e evocar características e vivencias propias. 73. Gusto por memorizar poesías e adiviñas.

Linguaxe artística e linguaxe plástica

1. Cor azul, vermella, laranxa, verde, branca, morada, marrón, rosa e gradacións. 2. Pegamento. 3. A técnica do estampado, do colaxe, do esfumado, da impresión, resgado, modelado con masa e con arxila, engurrado, mosaico e calco con ceras. 4. Figura/fondo. 5. Os materiais de refugallo. 6. Coloreado de sal. 7. A motricidade fina: actividades manipuladoras básicas. 8. A técnica de modelar con masa. 9. O pincel. 10. Recreación de elementos da natureza. 11. Percepción diferenciada e utilización da cor azul nas composicións. 12. Aplicación da técnica do estampado con pintura de dedos. 13. Emprego do pegamento como material plástico. 14. Expresión por medio da cor. 15. Construción dun contedor e dunha papeleira con material de refugallo. 16. Identificación e utilización da cor amarela nas composicións plásticas. 17. Experimentación da técnica do estampado. 18. Elaboración de producións plásticas de forma colectiva. 19. Aplicación da técnica do estampado. 20. Experimentación coas cores. 21. Realización dun mural con colaxe. 22. Utilización de diversos materiais nas producións artísticas. 23. Discriminación e recoñecemento das cores. 24. Interpretación do código de cor para distinguir figura e fondo. 25. Consecución de destrezas básicas: tallado e pegado. 26. Resolución das tarefas de cocina: esmagar, bater, cascar un ovo, amasar, etc. 27. Realización de manipulacións plásticas con plastilina: churros, bólas e bolas. 28. Recoñecemento e identificación da cor branca na natureza e nos obxectos. 29. Experimentación da mestura do verde con distintas cantidades de branco. 30. Modelado de plastilina e masa de modelar. 31. Iniciación ao uso do pincel. 32. Coreado de figuras. 33. Manipulación e experimentación con arxila. 34. Realización de colaxe con distintos materiais. 35. Experimentación da técnica do calco con ceras. 36. Práctica do estampado de pegadas: mans e dedos. 37. Gusto por explorar obxectos, describilos e comparalos en función das súas propiedades. 38. Interese por adquirir noções espaciais básicas. 39. Gozo da técnica do estampado. 40. Interese polo coñecemento das cores. 41. Gusto por participar e colaborar na realización de actividades de grupo. 42. Gozo ao realizar composicións plásticas con diferentes técnicas. 43. Interese por colaborar na ornamentación do Nadal. . 44. Participación activa nas actividades colectivas. 45. Gusto pola exploración das posibilidades motrices do corpo. 46. Gusto por experimentar as propiedades de sustancias e utilizalas en composicións plásticas. 47. Interese por coñecer as propiedades

da cor. 48. Gozo coa experimentación de diferentes técnicas plásticas. 49. Coidado e precaución co uso de novos materiais. 50. Interese pola experimentación plástica: modelado e mestura de cores. 51. Esforzo para levar a cabo actividades plásticas. 52. Gusto polas creacións propias. 53. Gusto pola comprobación das propiedades da cor. 54. Interese pola expresión corporal e a imitación de animais. 55. Gozo coa experimentación de diferentes técnicas plásticas. 56. Interese por experimentar o calco con ceras brandas.

Linguaxe corporal

1. Xogo simbólico. 2. As posibilidades expresivas do corpo. 3. Dramatización: situacións de xogo 4. O xesto. 5. Movemento dirixido. 6. Movementos de animais. 7. Posturas corporais. 8. Dramatización. 9. Mellora no dominio da expresión e da representación corporal. 10. Aplicación das nocións espaciais en situacións de xogo. 11. Exploración das posibilidades motrices do corpo. 12. Mellora no dominio da expresión e da representación corporal. 13. Experimentación corporal dos movementos e sons dos animais. 14. Iniciativa e curiosidade por emprender xogos de simulación. 15. Mellora no dominio da expresión e da representación corporal. 16. Participación no xogo con regras simples. 17. Utilización das posibilidades expresivas do corpo. 18. Imitación de diferentes formas de desprazamentos. 19. Participación activa nas actividades de xogo simbólico. 20. Gozo coas actividades de grupo no xogo dramático. 21. Goce na planificación e posta en marcha do situacións de xogo. 22. Goza coas actividades de grupo no xogo dramático. 23. Participación no traballo en equipo. 24. Aproveitamento das actividades e dos xogos de carácter dramático. 25. Atención ás indicacións do profesor. 26. Aproveitamento das actividades e dos xogos de carácter dramático. 27. Goce por descubrir posibilidades novas do xogo motor, perceptivo e simbólico. 28. Goce creando e inventando novas posibilidades de desprazamentos no xogo dramático. 29. Gozo coas actividades de grupo no xogo dramático.

Linguaxe audiovisual e TIC

1. A pantalla. 2. Botón de acendido e apagado da pantalla. 3. O teclado. 4. Ordenador. 5. Botón de acendido e apagado da CPU. 6. O rato. 7. Botóns do rato. 8. O ordenador portátil. 9. Movemento do rato. 10. Os altofalantes. 11. Botón de acendido e apagado dos altofalantes. 12. A CPU. 13. Os auriculares. 14. Ordenador. 15. A impresora. 16. Acción de facer clic co rato. 17. Realización co rato de distintos trazos na pantalla do ordenador. 18. Relación dun son cunha imaxe asociada. 19. Acción de manter o rato pulsado mentres se arrastra. 20. Relación dun son cunha imaxe asociada. 21. Acción de facer clic co rato

sobre un obxecto. 22. Acción de facer clic co rato sobre un elemento que aparece na pantalla. 23. Relación nun programa informático de sons con imaxes asociadas. 24. Realización co rato de distintos trazos na pantalla do ordenador. 25. Acción de manter o rato pulsado mentres se arrastra. 26. Acción de facer clic co rato sobre un obxecto. 27. Posta en práctica das normas básicas de funcionamento do ordenador. 28. Identificación dos elementos que forman parte dunha computadora. 29. Realización co rato de distintos trazos na pantalla do ordenador. 30. Experimentación de distintas oportunidades de aprendizaxe por medio do ordenador. 31. Identificación dalgunhas partes que forman parte da computadora. 32. Acción de manter o rato pulsado mentres se arrastra. 33. Realización co rato de distintos trazos na pantalla do ordenador. 34. Relación dun son cunha imaxe asociada. 35. Respecto polas normas e a quenda no uso da computadora. 36. Interese por descubrir o manexo do ordenador e as súas distintas posibilidades. 37. Gozo coa realización de distintas actividades relacionadas coas TIC. 38. Valoración das TIC como un medio de comunicación e de aprendizaxe. 39. Interese por descubrir o manexo do ordenador e as súas distintas posibilidades. 40. Gozo coa realización de distintas actividades relacionadas coas TIC. 41. Respeto polas normas e a quenda no uso da computadora. 42. Valoración das TIC como un medio de comunicación e de aprendizaxe. 43. Gozo coa realización de distintas actividades relacionadas coas TIC. 44. Valoración das TIC como un medio de comunicación e de aprendizaxe. 45. Respecto polas normas e a quenda no uso da computadora. 46. Valoración das TIC como un medio de comunicación e de aprendizaxe. 47. Interese por descubrir o manexo do ordenador e as súas distintas posibilidades. 48. Gozo coa realización de distintas actividades relacionadas coas TIC. 49. Gozo coa realización de distintas actividades relacionadas coas TIC. 50. Valoración das TIC como un medio de comunicación e de aprendizaxe. 51. Respecto polas normas e a quenda no uso da computadora. 52. Interese por descubrir o manexo do ordenador e as súas distintas posibilidades.

◆ Criterios de avaliación en relación coas CC

COMPETENCIAS ESPECÍFICAS

- Identificar comportamentos adecuados e inadecuados concretos no uso de lugares públicos de uso cotián.
- Distinguir os membros da familia determinando algunhas das súas funcións.
- Recoñecer aspectos puntuais das estacións do ano identificando algúns cambios na vida das persoas (alimentación, vestido).

- Sinalar algunhas profesións do seu medio e ferramentas ou instrumentos básicos que utilizan.
- Utilizar contidos lóxicomatemáticos (correspondencias, seriación) sinxelos en situacións, xogos e tarefas habituais.
- Nomear as actividades desenvolvidas en festas familiares e escolares.
- Establecer correspondencias entre as súas accións e a aparición dun determinado tipo de problema ou conflito no medio escolar.
- Clasificar obxectos a partir das súas características físicas: cor, lonxitude (longo/curto, baixo/alto, lonxe/cerca) e capacidade (cheo/baleiro).
- Distinguir a orixe animal e vexetal dalgúns alimentos. (C.B. 1,3)
- Cumprir algunhas normas básicas para o uso dun medio de comunicación presente no medio escolar e familiar.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- Citar algúns dos grupos sociais aos que pertence.
- Enumerar algúns dos membros máis destacados dos grupos sociais aos que pertence.
- Recoñecer as relacións básicas que mantén cos máis próximos (familiares, de amizade, de compañeirismo, de veciñanza...).
- Cumprir as normas e pautas básicas de comportamento na escola e na casa.
- Discriminar as nocións e termos básicos de orientación no espazo e no tempo.
- Indicar algúns dos cambios concretos que o home provoca no medio.
- Enumerar algunha das funcións esenciais dos obxectos habituais no seu medio familiar e escolar.
- Utilizar os obxectos cotiáns cunha adecuada precisión e coordinación motriz.
- Nomear trazos significativos dalgúns seres vivos (animais, plantas, persoas).
- Enumerar algunhas propiedades básicas dos obxectos (forma, cor, tamaño, sabor...).
- Realizar, a través de actividades lúdicas, agrupacións e clasificacións elementais.
- Actuar de forma que se manifeste a comprensión de mensaxes relacionadas cos contidos da área.
- Expresar, oralmente e de forma sinxela, mensaxes relacionadas cos contidos da área.

5º NIVEL DE EDUCACIÓN INFANTIL

ÁREA DE COÑECEMENTO DE SÍ MESMO E AUTONOMÍA PERSOAL.

◆Obxectivos

1. Formarse unha imaxe axustada e positiva de si mesmo a través da interacción cos outros e da identificación gradual das propias características, posibilidades e limitacións, desenvolvendo sentimentos de autoestima e autonomía persoal.
2. Coñecer e representar o seu corpo, os seus elementos e algunhas das súas funcións, descubrindo as posibilidades de acción e de expresión, e coordinando e controlando cada vez con maior precisión xestos e movementos.
3. Identificar os propios sentimentos, emocións, necesidades ou preferencias, e ser capaces de denominalos, expresalos e comunicalos aos demais, identificando e respectando, tamén, os dos outros.
4. Realizar, de xeito cada vez máis autónomo, actividades habituais e tarefas sinxelas para resolver problemas da vida cotiá, aumentando o sentimento de autoconfianza e a capacidade de iniciativa, e desenvolvendo estratexias para satisfacer as súas necesidades básicas.
5. Adecuar o seu comportamento ás necesidades e requirimentos dos outros, desenvolvendo actitudes e hábitos de respecto, axuda e colaboración, evitando comportamentos de submisión ou dominio.
6. Progresar na adquisición de hábitos e actitudes relacionados coa seguridade, a hixiene e o fortalecemento da saúde, apreciando e gozando das situacións cotiás de equilibrio e benestar emocional.

Obxectivos da área do proxecto curricular

7. Determinar os principais trazos diferenciais da aparencia física (fisionomía, estatura, sexo) valorando o seu significado e respectando a súa manifestación.
8. Recoñecer as sensacións básicas (dor, cansazo, fame, movemento...) e as percepcións obtidas a partir delas, a través da observación e exploración do propio corpo.
9. Identificar as propias posibilidades e limitacións, asimilando unha imaxe corporal axustada e unha progresiva autonomía.
10. Representar de forma axustada ao propio corpo, identificando os seus principais elementos externos e algúns internos (corazón, estómago etc.)
11. Identificar os cambios físicos no propio corpo como consecuencia de factores como a alimentación, o exercicio, o descanso e paso do tempo.

12. Respetar as características e calidades diferenciais propias e alleas, evitando actitudes de discriminación en base ao sexo, raza ou calquera outro trazo ou circunstancia persoal ou social.
13. Exercitar as capacidades motrices e nocións espazo-temporais básicas (equilibrio, coordinación visomotriz, axuste corporal etc.) necesarias para a realización de accións motrices cada vez máis complexas que lle permitan un adecuado desenvolvemento no medio.
14. Regular o propio comportamento e influír na conduta dos demais, aceptando as regras e normas que rexen os xogos e a vida cotiá e desenvolvendo hábitos e actitudes de axuda, aceptación e cooperación.
15. Resolver tarefas sinxelas, conflitos e problemas da vida cotiá con progresiva autonomía.
16. Mostrar iniciativa na planificación e secuenciación da propia acción e tarefas progresivamente máis complexas, recoñecendo os seus erros e mostrando interese por superar as dificultades que van xurdindo.
17. Mostrar hábitos básicos de saúde e benestar de forma autónoma e aceptar as normas de comportamento e utilización de espazos e obxectos relacionados cos devanditos hábitos, identificando progresivamente a súa propia responsabilidade no mantemento da saúde.
18. Recoñecer situacións perigosas, contribuíndo á prevención de accidentes, cunha utilización adecuada dos obxectos e instalacións e mostrando actitudes de colaboración nas medidas que se toman en caso de enfermidade ou accidente.
19. Identificar as principais emocións e sentimentos en si mesmo e os que o rodean, expresando a súa vivencia de forma apropiada nos diferentes contextos de relación.
20. Comprender e expresar adecuadamente mensaxes sinxelas relacionadas cos contidos da área.

◆ Competencias básicas do currículo oficial

As competencias son, segundo o artigo 6 da Lei 2/2006, Orgánica de Educación, un elemento esencial do currículo. Os programas oficiais seleccionaron oito, que se vinculan ao desenvolvemento dos propósitos identificados para o marco dos estados da Unión Europea.

Son as seguintes:

Comunicación Lingüística

Matemática

Coñecemento e interacción co medio físico

Tratamento da información e competencia dixital

Social e cidadá

Cultural e artística

Aprender a aprender

Autonomía e iniciativa persoal

No noso proxecto, o referente das competencias básicas vai ser concretado en competencias específicas. Constituirán o núcleo dos procesos de ensino- aprendizaxe e avaliación. Para que se aprecie o noso compromiso mostraremos a relación entre as nosas competencias específicas e as básicas.

- ◆ Competencias específicas do proxecto curricular para o segundo nivel do segundo ciclo de educación infantil e a súa relación coas competencias básicas.

Esta área relaciónase de xeito especial coas competencias: autonomía e iniciativa persoal, social e cidadá, aprender a aprender e interacción co mundo físico.

Con todo, podemos mostrar competencias específicas que se vinculan coa maioría das competencias básicas, como as seguintes:

- z Establecer relacións apropiadas entre algunhas necesidades básicas (alimentación, descanso, hixiene) e accións precisas para satisfacelas
 - z Recoñecer algúns sentimentos e emocións propios (alegría, tristeza, medo, amor, enfado, rabia) vinculándoos a situacións concretas que os provocan.
 - z Describir de forma ordenada os principais trazos físicos e intereses que o caracterizan.
 - z Determinar os lugares e momentos nos que desenvolve accións cotiás.
 - z Sinalar pautas concretas para mellorar algunha calidade persoal (orde, limpeza, alimentación)
 - z Determinar, a partir de propostas gráficas e de descrições orais, posturas adecuadas e inadecuadas en función de criterios sociais e de saúde.
 - z Indicar os pasos necesarios para o desenvolvemento e realización ordenados de accións cotiás.
 - z Nomear as partes do corpo implicadas no desenvolvemento dalgunhas tarefas e xogos.
- ◆ Contidos do currículo oficial da área de coñecemento de si mesmo e autonomía persoal
- Bloque 1. O corpo e a propia imaxe
- O corpo humano. Exploración do propio corpo. Identificación e aceptación progresiva das características propias. O esquema corporal. Utilización dos sentidos: Sensacións e

percepcións. As necesidades básicas do corpo. Identificación, manifestación, regulación e control das mesmas. Confianza nas capacidades propias para a súa satisfacción. Identificación e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e dos demais. Control progresivo dos propios sentimentos e emocións. Aceptación e valoración axustada e positiva de si mesmo, das posibilidades e limitacións propias. Valoración positiva e respecto polas diferenzas, aceptación da identidade e características dos demais, evitando actitudes discriminatorias.

Bloque 2. Xogo e movemento

Confianza nas propias posibilidades de acción, participación e esforzo persoal nos xogos e no exercicio físico. Gusto polo xogo. Control postural: O corpo e o movemento. Progresivo control do ton, equilibrio e respiración. Satisfacción polo crecente dominio corporal. Exploración e valoración das posibilidades e limitacións perceptivas, motrices e expresivas propias e dos demais. Iniciativa para aprender habilidades novas. Nocións básicas de orientación e coordinación de movementos. Adaptación do ton e a postura ás características do obxecto, do outro, da acción e da situación. Comprensión e aceptación de regras para xogar, participación na súa regulación e valoración da súa necesidade, e do papel do xogo como medio de gozo e de relación cos demais.

Bloque 3. A actividade e a vida cotiá

As actividades da vida cotiá. Iniciativa e progresiva autonomía na súa realización. Regulación do propio comportamento, satisfacción pola realización de tarefas e conciencia da propia competencia. Normas que regulan a vida cotiá. Planificación secuenciada da acción para resolver tarefas. Aceptación das propias posibilidades e limitacións na realización das mesmas. Hábitos elementais de organización, constancia, atención, iniciativa e esforzo. Valoración e gusto polo traballo ben feito por un mesmo e polos demais. Habilidades para a interacción e colaboración, e actitude positiva para establecer relacións de afecto coas persoas adultas e cos iguais.

Bloque 4. O coidado persoal e a saúde

Accións e situacións que favorecen a saúde e xeran benestar propio e dos demais. Práctica de hábitos saudables: Hixiene corporal, alimentación e descanso. Utilización adecuada de espazos, elementos e obxectos. Petición e aceptación de axuda en situacións que a requiran. Valoración da actitude de axuda doutras persoas. Gusto por un

aspecto persoal coidado. Colaboración no mantemento de ambientes limpos e ordenados. Aceptación das normas de comportamento establecidas durante as comidas, os desprazamentos, o descanso e a hixiene. A dor corporal e a enfermidade. Valoración axustada dos factores de risco, adopción de comportamentos de prevención e seguridade en situacións habituais, actitude de tranquilidade e colaboración en situacións de enfermidade e de pequenos accidentes. Identificación e valoración crítica ante factores e prácticas sociais cotiás que favorecen ou non a saúde.

◆ Criterios de avaliación

Criterios do currículo oficial da área de coñecemento de si mesmo e autonomía persoal

1. Dar mostra dun coñecemento progresivo do seu esquema corporal e dun control crecente do seu corpo, global e sectorialmente, manifestando confianza nas súas posibilidades e respecto aos demais.
2. Participar en xogos, mostrando destrezas motoras e habilidades manipulativas, e regulando a expresión de sentimentos e emocións.
3. Realizar autonomamente e con iniciativa actividades habituais para satisfacer necesidades básicas, consolidando progresivamente hábitos de coidado persoal, hixiene, saúde e benestar

Criterios de avaliación do proxecto curricular

- Desenvolver e mostrar unha imaxe global do propio corpo, identificando os seus principais segmentos, elementos, algúns órganos internos (corazón) e as características que nos diferencian dos demais.
- Recoñecer o papel dos sentidos e os seus órganos como medios fundamentais de relación e comunicación co medio social enatural.
- Controlar o ton e a postura ás características dos obxectos, persoas e situacións cos que se vincule.
- Identificar os trazos sexuais diferenciais básicos, valorando a súa propia identidade sexual e mostrando actitudes de naturalidade e espontaneidade.
- Respetar as diferenzas individuais de calquera índole, evitando actitudes de discriminación.
- Utilizar os sentidos na exploración do propio corpo e do medio identificando os seus órganos, funcións, sensacións e percepcións.

- Actuar de forma axustada de acordo coas súas posibilidades e limitacións motrices e expresivas.
- Realizar tarefas rutineiras e de xogo cunha adecuada coordinación e control dinámico xeral do propio corpo e os seus movementos.
- Mostrar a coordinación óculo-manual e habilidade motriz fina necesaria para manexarse adecuadamente nas actividades da vida cotiá (alimentación, Utilizar a nocións espaciais (arriba, abaixo, diante, detrás, dentro, fóra, a un lado, a outro) e temporais básicas (onte, hoxe, mañá, antes, durante, despois, mañá, tarde, noite) necesarias para orientarse no medio.
- Programar e ordenar a propia actuación en situacións sinxelas, anticipando algunhas das dificultades que poden xurdir e buscando solucións para elas.
- Recoñecer os propios sentimentos, emocións, intereses e necesidades, e expresalos de forma adecuada segundo a situación e interlocutores.
- Interpretar correctamente as demandas, necesidades e sentimentos dos demais, regulando o seu comportamento de forma axustada (sen actitudes de dependencia ou dominancia) en función dos mesmos. Identificar e respectar as normas básicas para a convivencia nos grupos sociais dos que forma parte (non agredir, respectar a quenda, compartir).
- Aceptar e valorar a axuda dos adultos en situacións de dificultade ou enfermidade. Identificar, respectar e valorar as normas básicas de hixiene e saúde relativas á alimentación, descanso, aseo e vestido.
- Participar de forma activa e responsable no desenvolvemento de hábitos relacionados coa hixiene e a saúde.
- Actuar de forma que se manifeste a comprensión de mensaxes relacionadas cos contidos da área.
- Desenvolverse nos conflitos e pequenos problemas da vida cotiá, de forma cada vez máis autónoma, solicitando progresivamente menos a intervención do adulto.
- Expresar de forma clara e ordenada mensaxes relacionadas cos contidos da área .

COÑECEMENTO DO CONTORNO

◆ Obxectivos xerais da área

- Observar e explorar de forma activa o seu medio, xerando interpretacións sobre algunhas situacións e feitos significativos, e mostrando interese polo seu coñecemento.

- Relacionarse cos demais, de forma cada vez máis equilibrada e satisfactoria, interiorizando progresivamente as pautas de comportamento social e axustando a súa conduta a elas.
- Coñecer distintos grupos sociais próximos á súa experiencia, algunhas das súas características, producións culturais, valores e formas de vida, aprecio.
- Iniciarse nas habilidades matemáticas, manipulando funcionalmente elementos e coleccións, identificando os seus atributos e calidades, e establecendo relacións de agrupamentos, clasificación, orde e cuantificación.
- Coñecer e valorar os compoñentes básicos do medio natural e algunhas das súas relacións, cambios e transformacións, desenvolvendo actitudes de coidado, respecto e responsabilidade na súa conservación.

OBXECTIVOS DA ÁREA DO PROXECTO CURRICULAR

- Establecer relacións apropiadas entre os espazos, persoas, elementos naturais e obxectos cos que pode tomar contacto en distintas situacións.
- Identificar os grupos sociais dos que forma parte, os seus compoñentes, funcións e normas, así como os hábitats relacionados cos mesmos e as súas dependencias.
- Orientarse nos espazos próximos e no tempo utilizando correctamente as nocións básicas necesarias para iso.
- Mostrar comportamentos que denoten iniciativa, autonomía e interese polos outros para mellorar os medios nos que se desenvolve.
- Participar na vida familiar e escolar responsabilizándose de tarefas sinxelas e mostrando actitudes de axuda, colaboración e respecto cara aos demais.
- Observar, explorar e utilizar os obxectos cotiáns do medio con actitudes de coidado, respecto e curiosidade.
- Coñecer as características e funcións das distintas formas de organización da sociedade e respectar as normas básicas de comportamento e convivencia social.
- Coñecer e valorar as manifestacións culturais do medio social, desenvolvendo actitudes de colaboración, participación e respecto.
- Coñecer algunhas relacións entre o medio físico e social, identificando os cambios que neles se producen e os factores que inflúen nos devanditos cambios.
- Identificar as accións que contribúen á deterioración e conservación do medio colaborando na medida das súas posibilidades.
- Coñecer algúns animais e plantas do seu medio inmediato e doutros medios máis afastados, as súas características, formas de vida e hábitats naturais.

- Identificar e valorar as funcións que os animais e plantas desempeñan na vida do home desenvolvendo cara a eles actitudes de coidado e respecto.
- Comprender e expresar adecuadamente mensaxes sinxelas relacionados cos contidos da área.
- Aplicar nocións lóxico-matemáticas sinxelas no aumento do coñecemento de obxectos, tarefas e situacións.
- Sinalar algunhas propiedades entre obxectos e as relacións que poden gardar entre si.

◆ **Competencias**

Competencias específicas do proxecto curricular para o segundo nivel do segundo ciclo de educación infantil e a súa relación coas competencias básicas .

Esta área relaciónase de xeito especial coas competencias: matemática, interacción co mundo físico, social e cidadá e cultural e artística.

Con todo, podemos atopar competencias específicas que se vinculan coa maioría das competencias básicas, como as seguintes:

- A) Exemplificar comportamentos adecuados e inadecuados no uso de lugares públicos
- B) Determinar as principais funcións dalgúns dos membros da familia.
- C) Describir algúns cambios na vida das persoas (alimentación, vestido) no transcurso de determinadas estacións do ano.
- D) Establecer correspondencias axustadas entre profesionais, funcións e ferramentas ou instrumentos que utilizan.
- E) Utilizar contidos lóxico-matemáticos (clasificación, comparación) sinxelos en situacións, xogos e tarefas habituais
- F) Indicar formas precisas de participación en festas familiares e escolares.
- G) Sinalar algunha medida que poida contribuír a paliar un determinado tipo de problema ou conflito no medio escolar.
- H) Agrupar obxectos a partir de características físicas (cor, tamaño) e utilidade (alimentación, aseo).
- I) Establecer correspondencias entre algúns alimentos e a súa orixe animal e vexetal. J) Identificar algunhas normas básicas para o uso dun medio de comunicación presente no medio escolar e familiar.

◆ **Contidos**

Contidos do currículo oficial da área de coñecemento do medio

Bloque 1. Medio físico: Elementos, relacións e medida

Os obxectos e materias presentes no medio, as súas funcións e usos cotiáns. Interese pola súa exploración e actitude de respecto e coidado cara a obxectos propios e alleos. Percepción de atributos e calidades de obxectos e materias. Interese pola clasificación de elementos e por explorar as súas calidades e graos. Uso contextualizado dos primeiros números ordinais. Aproximación á cuantificación de coleccións. Utilización da conta como estratexia de estimación e uso dos números cardinais referidos a cantidades manexables. Aproximación á serie numérica e a súa utilización oral para contar. Observación e toma de conciencia da funcionalidade dos números na vida cotiá. Estimación intuitiva e medida do tempo. Situación temporal de actividades da vida cotiá. Situación de si mesmo e dos obxectos no espazo. Posicións relativas. Realización de desprazamentos orientados. Identificación de formas planas e tridimensionais en elementos do medio. Exploración de algúns corpos xeométricos elementais.

Bloque 2. Achegamento á natureza

Identificación de seres vivos e materia inerte como o sol, animais, plantas, rochas, nubes ou ríos. Valoración da súa importancia para a vida. Observación de algunhas características, comportamentos, funcións e cambios nos seres vivos. Aproximación ao ciclo vital, do nacemento á morte. Curiosidade, respecto e coidado cara aos elementos do medio natural, especialmente animais e plantas. Interese e gusto polas relacións con eles, rexeitando actuacións negativas. Observación de fenómenos do medio natural (chuvia, vento, día, noite). Formulación de conxecturas sobre as súas causas e consecuencias. Gozo ao realizar actividades en contacto coa natureza. Valoración da súa importancia para a saúde e o benestar.

Bloque 3. Cultura e vida en sociedade

A familia e a escola como primeiros grupos sociais de pertenza. Toma de conciencia da necesidade da súa existencia e funcionamento mediante exemplos do papel que desempeñan na súa vida cotiá. Valoración das relacións afectivas que neles se establecen. Observación de necesidades, ocupacións e servizos na vida da comunidade. Incorporación progresiva de pautas adecuadas de comportamento, disposición para compartir e para resolver conflitos cotiáns mediante o diálogo de forma progresivamente autónoma, atendendo especialmente á relación equilibrada entre nenos e nenas. Recoñecemento de algúns sinais de identidade cultural do medio e interese por participar en actividades sociais e culturais. Identificación de algúns cambios no modo de vida e os costumes en relación co paso do tempo. Interese e disposición favorable para establecer relacións respectuosas, afectivas e recíprocas con nenos e nenas doutras culturas.

◆ Criterios de avaliación

1. Discriminar obxectos e elementos do medio inmediato e actuar sobre eles. Agrupar, clasificar e ordenar elementos e coleccións segundo semellanzas e diferenzas ostensibles, discriminar e comparar algunhas magnitudes e cuantificar coleccións mediante o uso da serie numérica.
2. Dar mostras de interesarse polo medio natural, identificar e nomear algúns dos seus compoñentes, establecer relacións sinxelas de interdependencia, manifestar actitudes de coidado e respecto cara á natureza, e participar en actividades para conservala.
3. Identificar e coñecer os grupos sociais máis significativos do seu medio, algunhas características da súa organización e os principais servizos comunitarios que ofrece.
4. Pór exemplos das súas características e manifestacións culturais, e valorar a súa importancia.

Criterios de avaliación do proxecto curricular

1. Determinar cales son os grupos sociais aos que pertence, indicando o papel que desempeña en cada undeles.
2. Recoñecer os membros e funcións esenciais dos principais grupos sociais aos que pertence.
3. Mostrar iniciativa e autonomía para resolver os conflitos que xordennas relacións cos outros, así como actitudes de axuda, participación, cooperación, apertura e respecto cara aos demais.
4. Respetar as normas e pautas básicas de comportamento dos diferentes grupos sociais de que forma parte.
5. Diferenciar comportamentos correctos e incorrectos, adecuados e inadecuados segundo diversas circunstancias sociais.
6. Orientarse de forma autónoma no tempo e no espazo, utilizando con propiedade as nocións e termos básicos.
7. Establecer relacións entre as características do medio físico e as formas de vida que nel se desenvolven.
8. Identificar algunhas das formas en que o home actúa sobre o medio e o modifica.
9. Recoñecer os efectos das propias accións no medio responsabilizándose do coidado domesmo.
10. Planificar e ordenar a súa acción no medio en función dos datos que obtén do mesmo a través da observación e a exploración.

11. Recoñecer as principais funcións dos obxectos habituais no seu medio familiar e escolar.
12. Utilizar os obxectos cotiáns cunha adecuada precisión e coordinación motriz.
13. Respetar as normas de uso dos obxectos propios e comúns.
14. Mostrar iniciativa e creatividade na construción de xoguetes e aparatos para as súas actividades cotiás.
15. Identificar aos animais, plantas e persoas como seres vivos e as características principais dos mesmos.
16. Recoñecer as características e formas de vida dalgúns animais e plantas.
17. Mostrar habilidades lóxico-matemáticas sinxelas, seleccionando e aplicando as mesmas en función dos requirimentos da situación concreta.
18. Realizar, a través de actividades lúdicas, agrupacións e clasificacións entre os obxectos.
19. Limpar o medio natural ao realizar actividades e xogos de contacto co mesmo, mostrando actitudes de coidado e respecto polo mesmo.
20. Actuar de forma que se manifeste a comprensión de mensaxes relacionadas cos contidos da área.
21. Expresar de forma clara e ordenada mensaxes relacionadas cos contidos da área.

ÁREA DE LINGUAXE, COMUNICACIÓN E REPRESENTACIÓN.

◆ Obxectivos

Obxectivos xerais da área

- Utilizar a lingua como instrumento de comunicación, de representación, aprendizaxe e gozo, de expresión de ideas e sentimentos, e valorar a lingua oral como un medio de relación cos demais e de regulación da convivencia.
- Expresar emocións, sentimentos, desexos e ideas mediante a lingua oral e a través doutras linguaxes, elixindo o que mellor se axuste á intención e á situación.
- Comprender as intencións e mensaxes doutros nenos e adultos, adoptando unha actitude positiva cara á lingua, tanto propia como estranxeira.
- Comprender, reproducir e recrear algúns textos literarios mostrando actitudes de valoración, gozo e interese cara a eles.
- Iniciarse nos usos sociais da lectura e a escritura explorando o seu funcionamento e valorándoas como instrumento de comunicación, información e gozo. de obras artísticas expresadas en distintas linguaxes e realizar actividades de representación e expresión artística mediante o emprego de diversas técnicas.

- Iniciarse no uso oral dunha lingua estranxeira para comunicarse en actividades dentro da aula, e mostrar interese e gozo ao participar nestes intercambios comunicativos.

Obxectivos do proxecto curricular

1. Producir mensaxes orais axustadas á situación e interlocutores empregando de forma apropiada a linguaxe corporal e recoñecendo o seu valor para aumentar a expresividade e enriquecer os intercambios comunicativos
2. Valorar a importancia da linguaxe oral para expresar os propios sentimentos, ideas e necesidades.
3. Comprender as mensaxes orais que lle envían os demais diferenciando progresivamente os diversos usos sociais da linguaxe oral.
4. Comprender e utilizar símbolos sinxelos, valorando a linguaxe escrita como un medio de grande utilidade para a comunicación e para olercer.
5. Crear imaxes e producións plásticas cada vez máis elaboradas cunha adecuada coordinación e precisión motriz.
6. Descubrir e experimentar as distintas posibilidades sonoras que ofrece a propia voz e algúns instrumentos e utilízalas como medio de expresión.
7. Coñecer as manifestacións musicais propias do seu medio e reproducir algunhas delas.
8. Profundar nos recursos básicos para a expresión corporal (xesto, ton, voz, actitude corporal...) utilizándoos de forma axustada ao contexto interpretativo.
9. Mostrar actitudes positivas cara ao uso de distintas formas de expresión e comunicación e respectar as normas básicas das mesmas.
10. Participar activamente nas situacións desenvolvidas na aula vinculadas á lectura.
11. Valorar as producións artísticas propias, as dos compañeiros e as do medio, mostrando actitudes de interese e respecto.
12. Desenvolver gradualmente valores estéticos a partir das posibilidades xeradas pola toma de contacto con obxectos de coñecemento apropiados expresados en diferentes linguaxes.
13. Comprender e expresar mensaxes sinxelas relacionando e integrando as posibilidades comunicativas das distintas dimensións lingüísticas da área.
14. Interesarse pola comprensión e produción básica de mensaxes en lingua estranxeira.
15. Crear producións, utilizando as posibilidades que lle ofrecen as tecnoloxías da información e comunicación.
16. Utilizar gradualmente, de acordo cunha finalidade establecida, soportes, aparatos e producións propias das Tics

◆ Competencias

Competencias para o segundo nivel do segundo ciclo de educación infantil e a súa relación coas competencias básicas

Esta área relaciónase de xeito especial co competencia lingüística, tratamento da información e competencia dixital e cultural e artística. Con todo, podemos identificar competencias específicas que se vinculan coa maioría das competencias básicas, como as seguintes:

- Imitar expresivamente (xestos, movementos, expresións verbais) personaxes representativos dos medios de comunicación.
- Expresar, por medio da linguaxe verbal, corporal e plástico algunhas necesidades e estados de ánimo.
- Establecer correspondencias axustadas entre sons propios do medio social e natural e a causa que os orixina.
- Describir algúns instrumentos tecnolóxicos presentes no medio sociofamiliar e/ou escolar (ordenador, cámara, reprodutores de son e imaxe).
- Explicar, de forma ordenada e clara, algunha das súas preferencias no relativo a producións audiovisuais (películas, debuxos animados ou videoxogos).
- Identificar calidades específicas dalgunha obra artística analizada no contexto escolar.
- Explicar, de forma sinxela e clara, as razóns do seu interese por algunhas obras literarias (conto, poesía).
- Configurar, por medio dunha técnica plástica, visual, obras que representen os estados de ánimo de persoas coñecidas provocadas por unha causa determinada.
- Relacionar algunhas cancións e/ou melodías recoñecidas co autor e/ou a fonte que as difunde.
- Desenvolver obras plásticas que mostren a asimilación de nocións básicas de carácter espacial (orientación, situación, tamaño e dirección)

◆ Contidos

Contidos do currículo oficial da área de linguaxes: Comunicación e representación

Bloque 1.

Linguaxe verbal. escoitar, falar e conversar: Utilización e valoración progresiva da lingua oral para evocar e relatar feitos, para explorar coñecementos para expresar e comunicar ideas e sentimentos e como axuda para regular a propia conduta e a dos demais.

1. Uso progresivo, acorde coa idade, de léxico variado e con crecente precisión, estruturación apropiada de frases, entoación adecuada e pronunciación clara.
- 2.

Participación e escoita activa en situacións habituais de comunicación. Acomodación progresiva dos seus enunciados aos formatos convencionais, así como achegamento á interpretación de mensaxes, textos e relatos orais producidos por medios audiovisuais. 3. Utilización adecuada das normas que rexen o intercambio lingüístico, respectando a quenda de palabra, escoitando con atención e respecto. 4. Interese por participar en interaccións orais en lingua estranxeira en rutinas e situacións habituais de comunicación. 5. Comprensión da idea global de textos orais en lingua estranxeira, en situacións habituais da aula e cando se fala de temas coñecidos e predicibles. Actitude positiva cara á lingua estranxeira. Aproximación á lingua escrita: 6. Achegamento á lingua escrita como medio de comunicación, información e gozo. Interese por explorar algúns dos seus elementos. 7. Diferenciación entre as formas escritas e outras formas de expresión gráfica. Identificación de palabras e frases escritas moi significativas e usuais. Percepción de diferenzas e semellanzas entre elas. Iniciación ao coñecemento do código escrito a través desas palabras e frases. 8. Uso, gradualmente autónomo, de diferentes soportes da lingua escrita como libros, revistas, periódicos, carteis ou etiquetas. Utilización progresivamente axustada da información que proporcionan. 9. Interese e atención na escoita de narracións, explicacións, instrucións ou descricións, lidas por outras persoas. 10. Iniciación no uso da escritura para cumprir finalidades reais. Interese e disposición para o uso dalgunhas convencións do sistema da lingua escrita como linearidade, orientación e organización do espazo, e gusto por producir mensaxes con trazos cada vez máis precisos e lexibles. Achegamento á literatura: 11. Escoita e comprensión de contos, relatos, lendas, poesías, rimas ou adiviñas, tanto tradicionais como contemporáneas, como fonte de pracer e de aprendizaxe. 12. Recitado dalgunhs textos de carácter poético, de tradición cultural ou de autor, gozando das sensacións que o ritmo, a rima, e a beleza das palabras producen. 13. Participación creativa en xogos lingüísticos para divertirse e para aprender. 14. Dramatización de textos literarios e gozo e interese por expresarse con axuda de recursos extralingüísticos. 15. Interese por compartir interpretacións, sensacións e emocións provocadas polas producións literarias. 16. Utilización da biblioteca con respecto e coidado, valoración da biblioteca como recurso informativo de entretemento e gozo.

Bloque 2. Linguaxe audiovisual e tecnoloxías da información e a comunicación

1. Iniciación no uso de instrumentos tecnolóxicos como ordenador, cámara ou reprodutores de son e imaxe, como elementos de comunicación. 2. Acercamento a producións audiovisuais como películas, debuxos animados ou videoxogos. 3. Valoración crítica dos seus contidos e da súa estética. 4. Distinción progresiva entre a realidade e a

representación audiovisual. 5. Toma progresiva de conciencia da necesidade dun uso moderado dos medios audiovisuais e das tecnoloxías da información e a comunicación.

Bloque 3. Linguaxe artística 1. Experimentación e descubrimento dalgúns elementos que configuran a linguaxe plástica (liña, forma, cor, textura, espazo). 2. Expresión e comunicación de feitos, sentimentos e emocións, vivencias, ou fantasías a través do debuxo e de producións plásticas realizadas con distintos materiais e técnicas. 3. Interpretación e valoración, progresivamente axustada, de diferentes tipos de obras plásticas presentes no contorno. 4. Exploración das posibilidades sonoras da voz, do propio corpo, de obxectos cotiáns e de instrumentos musicais. Utilización dos sons achados para a interpretación e a creación musical. 5. Recoñecemento de sons do medio natural e social, e discriminación dos seus trazos distintivos e dalgúns contrastes básicos (longo-curto, fortesuave, agudo-grave). 6. Audición atenta de obras musicais presentes no medio. Participación activa e gozo na interpretación de cancións, xogos musicais e danzas.

Bloque 4. Linguaxe corporal 1. Descubrimento e experimentación de xestos e movementos como recursos corporais para a expresión e a comunicación. 2. Utilización, con intención comunicativa e expresiva, das posibilidades motrices do propio corpo con relación ao espazo e ao tempo. 3. Representación espontánea de personaxes, feitos e situacións en xogos simbólicos, individuais e compartidos. 4. Participación en actividades de dramatización, danzas, xogo simbólico e outros xogos de expresión corporal. 5. Criterios de avaliación.

♦ Criterios de avaliación do currículo oficial da área de linguaxes: comunicación e representación

1. Utilizar a lingua oral do modo máis conveniente para unha comunicación positiva cos seus iguais e coas persoas adultas, segundo as intencións comunicativas, e comprender mensaxes orais diversas, mostrando unha actitude de escoita atenta e respectuosa.

2. Mostrar interese polos textos escritos presentes na aula e no medio próximo, iniciándose no seu uso, na comprensión das súas finalidades e no coñecemento dalgúns características do código escrito. Interesarse e participar nas situacións de lectura e escritura que se producen na aula.

3. Expresarse e comunicarse utilizando medios, materiais e técnicas propios das diferentes linguaxes artísticas e audiovisuais, mostrando interese por explorar as súas posibilidades, por gozar coas súas producións e por compartir cos demais as experiencias estéticas e comunicativas.

◆ Criterios de avaliación do proxecto curricular

1. Empregar formas socialmente establecidas para iniciar, manter e finalizar unha conversación.
2. Utilizar recursos extralingüísticos para facilitar a comprensión das súas mensaxes orais.
3. Utilizar a linguaxe oral para expresar os seus sentimentos, desexos, necesidades e intereses e articularlos cos dos demais.
4. Recrear textos básicos de literatura infantil (contos, fábulas, poesía, teatro), mostrando gozo ao evocalos.
5. Evocar sucesos, coñecementos e contos de xeito claro, expresivo e debidamente ordenado no tempo.
6. Expresarse cun vocabulario adecuado e con frases ben construídas.
7. Aplicar, progresivamente, a linguaxe oral á planificación e regulación da propia conduta.
8. Responder preguntas sinxelas que mostren a comprensión de mensaxes e intencións comunicativas que recibe dos demais.
9. «Ler» e «escribir» secuencias de imaxes e símbolos sinxelos.
10. Participar en narracións de literatura infantil, comprendendo a idea básica que transmiten os textos.
11. Realizar a grafía de trazos, letras e palabras moi significativas, como aproximación ás habilidades da lingua escrita.
12. Explorar diversos textos impresos (literarios, propios dos medios de comunicación, gráficos...), identificando os seus trazos característicos.
13. Mostrar interese pola linguaxe escrita (pedindo axuda para descifrala, fixándose nos seus soportes, manipulando libros, revistas...).
14. Realizar elaboracións plásticas con variedade de técnicas, riqueza de detalles, variedade de colorido e creatividade.
15. Mostrar precisión e dominio motor adecuado á súa idade nas elaboracións plásticas, corporais, musicais e escritas.
16. Interesarse por explorar novas técnicas plásticas.
17. Identificar sons característicos do contorno próximo.
18. Adecuar o ton e o ritmo nos cantos colectivos e interesarse por participar neles.
19. Explorar e identificar as posibilidades sonoras da propia voz.
20. Explorar e utilizar os diversos recursos interpretativos ao seu alance.
21. Adaptarse aos demais, ao espazo e ás características do personaxe na representación dramática.

22. Experimentar con algunhas das posibilidades básicas dos medios de comunicación e as tecnoloxías da información e a comunicación.

23. Identificar algunhas obras artísticas propias do seu medio cultural e doutros, desenvolvendo progresivamente valores estéticos e de respecto á diversidade social e cultural.

6º NIVEL DE EDUCACIÓN INFANTIL

1. ÁREA COÑECEMENTO DE SI MESMO E AUTONOMÍA PERSOAL

◆ Obxectivos xerais de área

1. Formarse unha imaxe axustada e positiva de si mesmo a través da interacción cos outros e da identificación gradual das propias características, posibilidades e limitacións, desenvolvendo sentimentos de autoestima e autonomía persoal.
2. Coñecer e representar o seu corpo, os seus elementos e algunhas das súas funcións, descubriendo as posibilidades de acción e de expresión, e coordinando e controlando cada vez con maior precisión xestos e movementos.
3. Identificar os propios sentimentos, emocións, necesidades ou preferencias, e ser capaces de denominalos, expresalos e comunicalos aos demais, identificando e respectando, tamén, os dos outros.
4. Realizar, de xeito cada vez máis autónomo, actividades habituais e tarefas sinxelas para resolver problemas da vida cotiá, aumentando o sentimento de autoconfianza e a capacidade de iniciativa, e desenvolvendo estratexias para satisfacer as súas necesidades básicas.
5. Adecuar o seu comportamento ás necesidades e requirimentos dos outros, desenvolvendo actitudes e hábitos de respecto, axuda e colaboración, evitando comportamentos de submisión ou dominio.
6. Progresar na adquisición de hábitos e actitudes relacionados coa seguridade, a hixiene e o fortalecemento da saúde, apreciando e gozando das situacións cotiás de equilibrio e benestar emocional.

Obxectivos didácticos.

1. Determinar os principais trazos diferenciais da aparencia física (fisionomía, estatura, sexo) valorando o seu significado e respectando a súa manifestación.
2. Recoñecer as sensacións básicas (dor, cansazo, fame, movemento...) e as percepcións obtidas a partir delas, a través da observación e exploración do propio corpo.
3. Identificar as propias posibilidades e limitacións, asimilando unha imaxe corporal axustada e unha progresiva autonomía.
4. Representar de forma axustada o propio corpo, identificando os seus principais elementos externos e algúns internos (corazón, estómago etc.).
5. Identificar os cambios físicos no propio corpo como consecuencia de factores como a alimentación, o exercicio, o descanso e paso do tempo.
6. Respectar as características e calidades diferenciais propias e alleas, evitando actitudes de discriminación en base ao sexo, raza ou calquera outro trazo ou circunstancia persoal ou social.
7. Exercitar as capacidades motrices e nocións espacio-temporais básicas (equilibrio, coordinación visomotriz, axuste corporal etc.) necesarias para a realización de accións motrices cada vez máis complexas que lle permitan un adecuado desenvolvemento no medio.
8. Regular o propio comportamento e influír na conduta dos demais, aceptando as regras e normas que rexen os xogos e a vida cotiá e desenvolvendo hábitos e actitudes de axuda, aceptación e cooperación.
9. Resolver tarefas sinxelas, conflitos e problemas da vida cotiá con progresiva autonomía.
10. Mostrar iniciativa na planificación e secuenciación da propia acción en tarefas progresivamente máis complexas, recoñecendo os seus erros e mostrando interese por superar as dificultades que van xurdindo.
11. Mostrar hábitos básicos de saúde e benestar de forma autónoma e aceptar as normas de comportamento e utilización de espazos e obxectos relacionados cos devanditos hábitos, identificando progresivamente a súa propia responsabilidade no mantemento da saúde.
12. Recoñecer situacións perigosas, contribuíndo á prevención de accidentes, cunha utilización adecuada dos obxectos e instalacións e mostrando actitudes de colaboración nas medidas que se toman en caso de enfermidade ou accidente.
13. Identificar as principais emocións e sentimentos en si mesmo e os que o rodean, expresando a súa vivencia de forma apropiada nos diferentes contextos de relación.

14. Comprender e expresar adecuadamente mensaxes sinxelas relacionadas cos contidos da área.

◆ **COMPETENCIAS clave**

As competencias clave do currículo oficial son as seguintes: 1. Comunicación Lingüística 2. Matemática e básicas en ciencia e tecnoloxía 3. Coñecemento e interacción co medio físico 4. Sociais e cívicas 5. Sentido da iniciativa e espírito emprendedor. 6. Aprender a aprender 7. Conciencia e expresións culturais.

Competencias:

- Achegar nas situacións comunicativas nas que participa a comunicación de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses e puntos de vista.
- Aplicar, na medida das súas posibilidades, estratexias de resolución pacífica de conflitos, escoitando aos demais, evitando problemas de convivencia.
- Pór en práctica, cunha autonomía crecente, hábitos vinculados á alimentación, a hixiene, o vestido, a actividade e o descanso.
- Establecer relacións adecuadas entre as sensacións básicas que percibe e os órganos que ofrecen esa información.
- Relacionarse cos demais, iniciándose na práctica de actitudes non discriminatorias, mostrando actitudes de respecto.
- Actuar con progresiva independencia en tarefas, xogos e interaccións da vida cotiá, orientándose tanto espacial como temporalmente neles.
- Coordinar habilidades psicomotoras cada vez máis precisas na manipulación de obxectos e na realización de trazos.
- Determinar, a partir da discriminación das características máis significativas do propio corpo, as transformacións que se producen ao longo do tempo.
- Describir, de xeito elemental, as calidades básicas de obxectos, instrumentos, aparatos, alimentos, apreciando a súa textura, cor, son, sabor.
- Planificar progresivamente a propia conduta, anticipando algunhas das consecuencias da mesma.
- Cooperar cos demais nos labores cotiáns, mostrando actitudes de respecto e colaboración na aula e nos espazos escolares.
- Expor preguntas adecuadas sobre as principais funcións e posibilidades do propio corpo.

◆ Contidos

Bloque 1. O corpo e a propia imaxe - O corpo humano. Exploración do propio corpo. Identificación e aceptación progresiva das características propias. O esquema corporal. - Percepción dos cambios físicos propios e da súa relación co paso do tempo. As referencias espaciais en relación co propio corpo. - Utilización dos sentidos: Sensacións e percepcións. - As necesidades básicas do corpo. Identificación, manifestación, regulación e control das mesmas. Confianza nas capacidades propias para a súa satisfacción. - Identificación e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e dos demais. Control progresivo dos propios sentimentos e emocións. - Aceptación e valoración axustada e positiva de si mesmo, das posibilidades e limitacións propias. - Valoración positiva e respecto polas diferenzas, aceptación da identidade e características dos demais, evitando actitudes discriminatorias.

Bloque 2. Xogo e movemento Confianza nas propias posibilidades de acción, participación e esforzo persoal nos xogos e no exercicio físico. Gusto polo xogo. Control postural: O corpo e o movemento. Progresivo control do ton, equilibrio e respiración. Satisfacción polo crecente dominio corporal. Exploración e valoración das posibilidades e limitacións perceptivas, motrices e expresivas propias e dos demais. Iniciativa para aprender habilidades novas. Nocións básicas de orientación e coordinación de movementos. Adaptación do ton e a postura ás características do obxecto, do outro, da acción e da situación. Comprensión e aceptación de regras para xogar, participación na súa regulación e valoración da súa necesidade, e do papel do xogo como medio de gozo e de relación cos demais.

Bloque 3. A actividade e a vida cotiá As actividades da vida cotiá. Iniciativa e progresiva autonomía na súa realización. Regulación do propio comportamento, satisfacción pola realización de tarefas e conciencia da propia competencia. Normas que regulan a vida cotiá. Planificación secuenciada da acción para resolver tarefas. Aceptación das propias posibilidades e limitacións na realización das mesmas. Hábitos elementais de organización, constancia, atención, iniciativa e esforzo. Valoración e gusto polo traballo ben feito por un mesmo e polos demais. Habilidades para a interacción e colaboración e actitude positiva para establecer relacións de afecto coas persoas adultas e cos iguais.

Bloque 4. O coidado persoal e a saúde Accións e situacións que favorecen a saúde e xeran benestar propio e dos demais. Práctica de hábitos saudables: Hixiene corporal, alimentación e descanso. Utilización adecuada de espazos, elementos e obxectos. Petición e aceptación de axuda en situacións que a requiran. Valoración da actitude de axuda doutras persoas. Gusto por un aspecto persoal coidado. Colaboración no

mantemento de ambientes limpos e ordenados. Aceptación das normas de comportamento establecidas durante as comidas, os desprazamentos, o descanso e a hixiene. A dor corporal e a enfermidade. Valoración axustada dos factores de risco, adopción de comportamentos de prevención e seguridade en situacións habituais, actitude de tranquilidade e colaboración en situacións de enfermidade e de pequenos accidentes. Identificación e valoración crítica ante factores e prácticas sociais cotiás que favorecen ou non a saúde.

◆CRITERIOS DE AVALIACIÓN:

1. Identifica os sentidos, as súas funcións e órganos correspondentes sinalando relevancia para comunicarnos co que nos rodea.
2. Expresa as sensacións producidas pola manipulación de diferentes materiais, instrumentos e obxectos.
3. Recoñece a diversidade e existencia de persoas con distintas características, respectando as normas básicas de convivencia.
4. Experimenta, a través dos diferentes sentidos, algúns dos elementos do medio, descubriendo algunhas características que os diferencian (dureza, tamaño, cor, cheiro etc.).
5. Desenvolve accións físicas de acordo coas posibilidades e limitacións do propio corpo.
6. Controla as propias capacidades motrices (control dinámico xeral e segmentario, ton, postura) para mellorar a eficacia expresiva do corpo e dos desprazamentos.
7. Realiza composicións gráficas mediante a coordinación óculo-manual e habilidade motriz fina (dominio do trazo, presión daman...).
8. Sitúa, orienta e move o propio corpo polo espazo coñecido, intencional e significativamente, utilizando diferentes formas de desprazamento e o coñecemento de nocións básicas de orientación.
9. Elabora producións, de forma individual e colectiva mostrando confianza en si mesmo.
10. Expresa as vivencias, emocións e situacións da vida cotiá como instrumento de comunicación cos demais.
11. Formula preguntas para asegurar unha mellor comprensión das mensaxes, utilizando as regras básicas do comportamento comunicativo (escoitar, respectar opinións alleas, chegar a acordos, achegar opinións).
12. Interpreta o sentido global dos textos orais de uso cotián, mediante a comprensión de ideas expresadas.

13. Participa en situacións comunicativas propias do contexto escolar (assembleas en clase, diálogos) e con diferentes interlocutores (compañeiros, profesorado).
14. Explica con exemplos os hábitos de saúde adecuados relacionados co aseo, a alimentación, o descanso e o exercicio físico.
15. Adopta comportamentos adecuados asociados á hixiene, limpeza e coidado do propio corpo, alimentación, vestido e espido, descanso, actividade e xogo.
16. Identifica algúns hábitos e bos costumes que lle axudarán a manter unha saúde adecuada desenvolvendo exercicio físico, dieta equilibrada.
17. Explica, de forma clara e ordenada, mensaxes relacionadas coa súa imaxe e coidado persoal, as súas actividades cotiás, e as posibilidades motrices do seu corpo.
18. Utiliza estratexias para a resolución de conflitos que xorden nas relacións cos outros (escoitar, respectar as opinións alleas, chegar acordos, achegar opinións...).
19. Utiliza de forma adecuada o vocabulario da área relacionado coa construción da imaxe, o coidado persoal, xogo e movemento e actividades cotiás.

2. ÁREA: COÑECEMENTO DO MEDIO

◆ Obxectivos xerais

- Observar e explorar de forma activa o seu medio, xerando interpretacións sobre algunhas situacións e feitos significativos, e mostrando interese polo seu coñecemento.
- Relacionarse cos demais, de forma cada vez máis equilibrada e satisfactoria, interiorizando progresivamente as pautas de comportamento social e axustando a súa conduta a elas.
- Coñecer distintos grupos sociais próximos á súa experiencia, algunhas das súas características, producións culturais, valores e formas de vida, aprecio.
- Iniciarse nas habilidades matemáticas, manipulando funcionalmente elementos e coleccións, identificando os seus atributos e calidades, e establecendo relacións de agrupamentos, clasificación, orde e cuantificación.
- Coñecer e valorar os compoñentes básicos do medio natural e algunhas das súas relacións, cambios e transformacións, desenvolvendo actitudes de coidado, respecto e responsabilidade na súa conservación. 2.1.2

Obxectivos didácticos:

- Establecer relacións apropiadas entre os espazos, persoas, elementos naturais e obxectos cos que pode tomar contacto en distintas situacións.

- Identificar os grupos sociais dos que forma parte, os seus compoñentes, funcións e normas, así como os hábitats relacionados cos mesmos e as súas dependencias.
- Orientarse nos espazos próximos no tempo utilizando correctamente as nocións básicas necesarias para isto.
- Mostrar comportamentos que denoten iniciativa, autonomía e interese polos outros para mellorar os medios en que se desenvolve.
- Participar na vida familiar e escolar responsabilizándose de tarefas sinxelas e mostrando actitudes de axuda, colaboración e respecto cara aos demais.
- Observar, explorar e utilizar os obxectos cotiáns do medio con actitudes de coidado, respecto e curiosidade.
- Coñecer as características e funcións das distintas formas de organización da sociedade e respectar as normas básicas de comportamento e convivencia social.
- Coñecer e valorar as manifestacións culturais do medio social, desenvolvendo actitudes de colaboración, participación e respecto.
- Coñecer algunhas relacións entre o medio físico e social, identificando os cambios que neles se producen e os factores que inflúen nos devanditos cambios.
- Identificar as accións que contribúen á deterioración e conservación do medio colaborando na medida das súas posibilidades.
- Coñecer algúns animais e plantas do seu medio inmediato e doutros medios máis afastados, as súas características, formas de vida e hábitats naturais.
- Identificar e valorar as funcións que os animais e plantas desempeñan na vida do home desenvolvendo cara a eles actitudes de coidado e respecto.
- Comprender e expresar adecuadamente mensaxes sinxelas relacionadas cos contidos da área.
- Aplicar nocións lóxico-matemáticas sinxelas no aumento do coñecemento de obxectos, tarefas e situacións.
- Sinalar algunhas propiedades entre obxectos e as relacións que poden gardar entre si.

◆ Competencias clave

Esta área relaciónase de xeito especial coas competencias: matemática, sociais e civicas e espírito emprendedor. Con todo, podemos atopar competencias específicas que se vinculan coa maioría das competencias básicas como as seguintes:

1. Expor preguntas sobre os principais fenómenos, servizos e seres vivos do seu medio social, natural e cultural, asociándoos a algunhas das súas funcións básicas.

2. Empregar o vocabulario básico relacionado co medio natural, social, e as relacións matemáticas para coñecer e desenvolverse gradual e adecuadamente no medio.
3. Aplicar contidos lóxico-matemáticos a unha variedade cada vez maior de situacións, xogos e tarefas, valorando, na medida do posible, a súa utilidade.
4. Indicar os trazos básicos de animais e plantas máis representativos do seu medio natural.
5. Utilizar coordenadas espacio-temporais esenciais (duración, secuenciación temporal) para ordenar a súa acción.
6. Mostrar unha comprensión básica das normas que rexen as relacións con adultos e iguais, axustando a súa conduta ás mesmas e participando na elaboración dalgunhas delas.
7. Manifestar actitudes de diálogo e negociación como habilidades de resolución pacífica de conflitos. Interpretar mensaxes sinxelas procedentes das tecnoloxías da información e a comunicación.
8. Expresar oralmente a localización temporal de celebracións e datas sinaladas do medio.
9. Cooperar cos demais nos labores cotiáns, mostrando actitudes de respecto e colaboración.
10. Mostrar hábitos de coidado e respecto do medio en que desenvolve a súa actividade. Identificar figuras (círculo, triángulo, cadrado, rectángulo) mostrando curiosidade por atopar as devanditas figuras e corpos no medio escolar, doméstico, natural e cultural.

◆ Contidos:

Bloque 1. Medio físico: Elementos, relacións e medida

- Os obxectos e materias presentes no medio, as súas funcións e usos cotiáns. Interese pola súa exploración e actitude de respecto e coidado cara a obxectos propios e alleos.
- Percepción de atributos e calidades de obxectos e materias. Interese pola clasificación de elementos e por explorar as súas calidades e graos. Uso contextualizado dos primeiros números ordinais.
- Aproximación á cuantificación de coleccións. Utilización da conta como estratexia de estimación e uso dos números cardinais referidos a cantidades manexables.
- Aproximación á serie numérica e a súa utilización oral para contar. Observación e toma de conciencia da funcionalidade dos números na vida cotiá.
- Exploración e identificación de situacións en que se fai necesario medir. Interese e curiosidade polos instrumentos de medida. Aproximación ao seu uso.

- Estimación intuitiva e medida do tempo. Localización temporal de actividades da vida cotiá.
- Situación de si mesmo e dos obxectos no espazo. Posicións relativas. Realización de desprazamentos orientados.
- Identificación de formas planas e tridimensionais en elementos do medio. Exploración dalgúns corpos xeométricos elementais.

Bloque 2. Achegamento á natureza

- Identificación de seres vivos e materia inerte como o sol, animais, plantas, rochas, nubes ou ríos. Valoración da súa importancia para a vida.
- Observación dalgúns características, comportamentos, funcións e cambios nos seres vivos.
- Aproximación ao ciclo vital, do nacemento á morte.
- Curiosidade, respecto e coidado cara aos elementos do medio natural, especialmente animais e plantas.
- Interese e gusto polas relacións con eles, rexeitando actuacións negativas.
- Observación de fenómenos do medio natural (chuvia, vento, día, noite).
- Formulación de conxecturas sobre as súas causas e consecuencias.
- Gozo ao realizar actividades en contacto coa natureza. Valoración da súa importancia para a saúde e o benestar.

Bloque 3. Cultura e vida en sociedade

- A familia e a escola como primeiros grupos sociais de pertenza. Toma de conciencia da necesidade da súa existencia e funcionamento mediante exemplos do papel que desempeñan na súa vida cotiá.
- Valoración das relacións afectivas que neles se establecen.
- Observación de necesidades, ocupacións e servizos na vida da comunidade.
- Incorporación progresiva de pautas adecuadas de comportamento, disposición para compartir e para resolver conflitos cotiáns mediante o diálogo de forma progresivamente autónoma, atendendo especialmente á relación equilibrada entre nenos e nenas.
- Recoñecemento dalgúns trazos de identidade cultural do medio e interese por participar en actividades sociais e culturais. Identificación dalgúns cambios no modo de vida e os costumes en relación co paso do tempo.

- Interese e disposición favorable para establecer relacións respectuosas, afectivas e recíprocas con nenos e nenas doutras culturas.

◆ Criterios de avaliación

1. Participa nas tarefas e actividades do medio familiar, escolar edoutros grupos sociais aos que pertence, respectando normas básicas de convivencia.
2. Expresa, de forma clara e coherente, algunhas características esenciais dos compoñentes dos grupos sociais aos que pertence.
3. Relaciona algúns grupos sociais e actividades profesionais do medio propio atendendo ás persoas que os constitúen, tarefas, ferramentas, e instrumentos que utilizan.
4. Utiliza estratexias para a resolución de conflitos que xorden nas relacións cos outros (escoitar, respectar as opinións alleas, chegar a acordos, achegar opinións...).
5. Aplica as normas de conduta, convivencia e seguridade viaria propias do medio social ao que pertence.
6. Adopta comportamentos adecuados asociados á seguridade no manexo dalgúns obxectos de uso cotián.
7. Amosa unha adecuada percepción espacio-temporal na que desenvolve a súa actividade.
8. Describe as características e trazos básicos de animais e plantas do medio natural próximo.
9. Clasifica animais en función de diversos criterios (trazos físicos, forma de alimentación, forma de reprodución, hábitat característico...).
10. Distingue as normas básicas para a conservación do medio natural (aforro de auga, reciclaxe do lixo) describindo as accións diarias que o home leva a cabo no medio e que o benefician ou oprexudican.
11. Expresa, de forma clara e coherente, a repercusión do seu comportamento no medio respecto da súa conservación e coidado.
12. Utiliza adecuada e selectivamente os sentidos para extraer información significativa na observación e exploración da realidade.
13. Describe as características e elementos principais do medio natural próximo e da paisaxe.
14. Recoñece aqueles hábitos e bos costumes que lle axudarán a manter unha saúde adecuada.
15. Amosa curiosidade e interese polos cambios e fenómenos do medio natural.

16. Realiza con esforzo, orde e precisión adecuada ao momento evolutivo, xoguetes e aparatos para as súas actividades cotiás.
17. Describe manifestacións do medio cultural distinguíndoas doutras culturas diferentes da propia.
18. Utiliza os primeiros números ordinais e cardinais, exercitándose na graffa dos mesmos e na conservación do número e a cantidade.
19. Determina algunhas propiedades dos obxectos e espazos cotiáns a través da aplicación de unidades de estimación da medida (tamaño, lonxitude, peso, capacidade e cantidade).
20. Discrimina adecuadamente formas planas e corpos xeométricos en obxectos cotiáns.
21. Estima a duración e secuenciación temporal dalgunhas rutinas e acontecementos que se producen no seu medio máis próximo.

ÁREA DE LINGUAXE, COMUNICACIÓN E REPRESENTACIÓN.

◆ Obxectivos xerais

- Utilizar a lingua como instrumento de comunicación, de representación, aprendizaxe e gozo, de expresión de ideas e sentimentos, e valorar a lingua oral como un medio de relación cos demais e de regulación da convivencia.
- Expresar emocións, sentimentos, desexos e ideas mediante a lingua oral e a través doutras linguaxes, elixindo o que mellor se axuste á intención e á situación.
- Comprender as intencións e mensaxes doutros nenos e adultos, adoptando unha actitude positiva cara á lingua, tanto propia como estranxeira.
- Comprender, reproducir e recrear algúns textos literarios mostrando actitudes de valoración, gozo e interese cara a eles.
- Iniciarse nos usos sociais da lectura e a escritura explorando o seu funcionamento e valorándoas como instrumento de comunicación, información e gozo.
- Acercarse ao coñecemento de obras artísticas expresadas en distintas linguaxes e realizar actividades de representación e expresión artística mediante o emprego de diversas técnicas.

Obxectivos didácticos

- Producir mensaxes orais axustadas á situación e interlocutores empregando de forma apropiada a linguaxe corporal e, recoñecendo o seu valor, aumentar a expresividade e enriquecer os intercambios comunicativos.

- Valorar a importancia da linguaxe oral para expresar os propios sentimentos, ideas e necesidades.
- Comprender as mensaxes orais que lle envían os demais diferenciando progresivamente os diversos usos sociais da linguaxe oral.
- Comprender e utilizar símbolos sinxelos, valorando a linguaxe escrita como un medio de grande utilidade para a comunicación e para o lecer.
- Crear imaxes e producións plásticas cada vez máis elaboradas cunha adecuada coordinación e precisión motriz.
- Descubrir e experimentar as distintas posibilidades sonoras que ofrece a propia voz e algúns instrumentos e utilizalas como medio de expresión.
- Coñecer as manifestacións musicais propias do seu medio e reproducir algunhas delas. - Profundar nos recursos básicos para a expresión corporal (xesto, ton, voz, actitude corporal...) utilizándoos de forma axustada ao contexto interpretativo.
- Mostrar actitudes positivas cara ao uso de distintas formas de expresión e comunicación e respectar as normas básicas das mesmas.
- Participar activamente nas situacións desenvolvidas na aula vinculadas á lectura.
- Valorar as producións artísticas propias, as dos compañeiros e as do medio, mostrando actitudes de interese e respecto.
- Desenvolver gradualmente valores estéticos a partir das posibilidades xeradas pola toma de contacto con obxectos de coñecemento apropiados expresados en diferentes linguaxes.
- Comprender e expresar mensaxes sinxelas relacionando e integrando as posibilidades comunicativas das distintas dimensións lingüísticas da área.
- Interesarse pola comprensión e produción básica de mensaxes en lingua estranxeira.
- Crear producións, utilizando as posibilidades que lle ofrecen as tecnoloxías da información e comunicación.
- Utilizar gradualmente, de acordo cunha finalidade establecida, soportes, aparatos e producións propias das TICS.

◆ Competencias clave

Esta área relaciónase de xeito especial coas competencias: lingüística, tratamento da información e competencia dixital e cultural e artística. Con todo, podemos identificar competencias específicas que se vinculan coa maioría das competencias básicas, como as seguintes:

- Expresar oralmente, por medio de oracións sinxelas, mensaxes nas que se respecten as normas básicas que rexen os intercambios lingüísticos.
- Interpretar o significado de símbolos vinculados a palabras e a textos escritos.
- Elaborar relatos sinxelos, a partir da escoita activa de textos lidos por un adulto e tras a manipulación de materiais de literatura infantil.
- Identificar a lingua como un instrumento de comunicación, mediante a escoita, e a comprensión de contos infantís, refráns, poemas e adiviñas.
- Elaborar traballos manuais, experimentando con diferentes tipos de materiais, e obxectos, combinando cores, texturas e formas a partir da observación.
- Participar na escoita, audición e interpretación de cancións infantís mostrando actitudes de respecto e colaboración cos demais.
- Explorar os recursos expresivos do corpo (movementos, sons, xestos) para a realización de sinxelas producións.
- Coordinar movementos segmentarios e globais mostrando unha asimilación das nocións espaciais de situación e dirección e un maior control nos desprazamentos e movementos.

◆Contidos

Bloque 1. Linguaxe verbal Escoita, fala e conversa: Utilización e valoración progresiva da lingua oral para evocar e relatar feitos, para explorar coñecementos para expresar e comunicar ideas e sentimentos e como axuda para regular a propia conduta e a dos demais. Uso progresivo, acorde coa idade, de léxico variado e con crecente precisión, estruturación apropiada de frases, entoación adecuada e pronuncia clara. Participación e escoita activa en situacións habituais de comunicación. Acomodación progresiva dos seus enunciados aos formatos convencionais, así como achegamento á interpretación de mensaxes, textos e relatos orais producidos por medios audiovisuais. Utilización adecuada das normas que rexen o intercambio lingüístico, respectando a quenda de palabra, escoitando con atención e respecto. Interese por participar en interaccións orais en lingua estranxeira en rutinas e situacións habituais de comunicación. Comprensión da idea global de textos orais en lingua estranxeira, en situacións habituais da aula e cando se fala de temas coñecidos e predicibles. Actitude positiva cara á lingua estranxeira.

Aproximación á lingua escrita: Acercamento á lingua escrita como medio de comunicación, información e gozo. Interese por explorar algúns dos seus elementos. Diferenciación entre as formas escritas e outras formas de expresión gráfica.

Identificación de palabras e frases escritas moi significativas e usuais. Percepción de diferenzas e semellanzas entre elas. Iniciación ao coñecemento do código escrito a través

desas palabras e frases. Uso, gradualmente autónomo, de diferentes soportes da lingua escrita como libros, revistas, xornais, carteis ou etiquetas. Utilización progresivamente axustada da información que proporcionan. Interese e atención na escoita de narracións, explicacións, instrucións ou descricións, lidas por outras persoas. Iniciación no uso da escritura para cumprir finalidades reais. Interese e disposición para o uso dalgunhas convencións do sistema da lingua escrita como linearidade, orientación e organización do espazo, e gusto por producir mensaxes con trazos cada vez máis precisos e lexibles. Acercamento á literatura: Escoita e comprensión de contos, relatos, lendas, poesías, rimas ou adiviñas, tanto tradicionais como contemporáneas, como fonte de pracer e de aprendizaxe. Recitado dalgúns textos de carácter poético, de tradición cultural ou de autor, gozando das sensacións que o ritmo, a rima, e a beleza das palabras producen. Participación creativa en xogos lingüísticos para divertirse e para aprender. Dramatización de textos literarios e gozo e interese por expresarse con axuda de recursos extralingüísticos. Interese por compartir interpretacións, sensacións e emocións provocadas polas producións literarias. Utilización da biblioteca con respecto e coidado, valoración da biblioteca como recurso informativo de entretemento e gozo.

Bloque 2. Linguaxe audiovisual e tecnoloxías da información e a comunicación. Iniciación no uso de instrumentos tecnolóxicos como ordenador, cámara ou reprodutores de son e imaxe, como elementos de comunicación. Acercamento a producións audiovisuais como películas, debuxos animados ou videoxogos. Valoración crítica dos seus contidos e da súa estética. Distinción progresiva entre a realidade e a representación audiovisual. Toma progresiva de conciencia da necesidade dun uso moderado dos medios audiovisuais e das tecnoloxías da información e a comunicación.

Bloque 3. Linguaxe artística. Experimentación e descubrimento dalgúns elementos que configuran a linguaxe plástica (liña, forma, cor, textura, espazo). Expresión e comunicación de feitos, sentimentos e emocións, vivencias ou fantasías a través do debuxo e de producións plásticas realizadas con distintos materiais e técnicas. Interpretación e valoración, progresivamente axustada, de diferentes tipos de obras plásticas presentes no medio. Exploración das posibilidades sonoras da voz, do propio corpo, de obxectos cotiáns e de instrumentos musicais. Utilización dos sons achados para a interpretación e a creación musical. Recoñecemento de sons do medio natural e social, e discriminación dos seus trazos distintivos e dalgúns contrastes básicos (longo-curto, fortesuave, agudo-grave). Audición atenta de obras musicais presentes no medio. Participación activa e gozo na interpretación de cancións, xogos musicais e danzas.

Bloque 4. Linguaxe corporal. Descubrimento e experimentación de xestos e movementos

como recursos corporais para a expresión e a comunicación. Utilización, con intención comunicativa e expresiva, das posibilidades motrices do propio corpo con relación ao espazo e ao tempo. Representación espontánea de personaxes, feitos e situacións en xogos simbólicos, individuais e compartidos. Participación en actividades de dramatización, danzas, xogo simbólico e outros xogos de expresión corporal.

◆ Criterios de avaliación.

1. Participa en situacións de comunicación oral características do medio escolar (assembleas, diálogos) respectando as normas que fan posible o intercambio comunicativo.
2. Amosa unha progresiva destreza no emprego de recursos extralingüísticos na composición de textos orais.
3. Elabora contos, explicacións sinxelas orais nos que se presentan ideas, vivencias persoais.
4. Memoriza e expresa de forma oral contos, poesías, adiviñas, refráns, trabalinguas, utilizando a pronuncia adecuada.
5. Resolve o sentido de textos orais de uso habitual mediante a comprensión das ideas expresadas.
6. Resumir as principais ideas expresadas en textos orais de uso cotián.
7. Elabora textos orais sinxelos para planificar e regular a propia conduta nos que se presenta de forma organizada a información.
8. Responde preguntas de diferentes persoas, utilizando as regras básicas do intercambio comunicativo (escoitar, achegar opinións).
9. Compón textos orais de diferente tipo utilizando oracións sinxelas (afirmativas, negativas, interrogativas, admirativas, exclamativas, coordinadas e subordinadas); e as variacións que fan referencia a xénero, número, tempo, persoa.
10. Utiliza estratexias de comprensión oral adecuadas nas audicións de narracións de literatura (escoita atenta, formulación de preguntas sobre información complementaria).
11. Configura pequenos textos escritos sinxelos utilizando adecuadamente distintos trazos, bucles, enlaces e combinacións na grafía.
12. Busca informacións sinxelas en textos impresos infantís (literarios, propios dos medios de comunicación, gráficos...), apoiándose nas súas imaxes fixas e móbiles.
13. Amosa curiosidade e interese por buscar informacións sinxelas sobre contos e outras manifestacións da literatura infantil, utilizando as tecnoloxías da información e a comunicación.

14. Expresa mediante producións plásticas vivencias, emocións, e situacións da vida cotiá.
15. Amosa unha progresiva destreza no desenvolvemento de elaboracións plásticas, corporais, musicais e escritas.
16. Realiza elaboracións plásticas incorporando novas técnicas, materiais, cores, e producións, mediante a observación de producións de artistas significativos e as súas técnicas.
17. Recrea con sons situacións concretas, identificando algunhas das calidades dos sons do medio (obxectos, instrumentos musicais, sons ambientais).
18. Diferenza distintos tipos de voces, instrumentos, ritmos, estilos musicais en manifestacións musicais colectivas nas que participa.
19. Utiliza os recursos expresivos da súa voz para expresar mediante producións musicais vivencias, emocións.
20. Amosa interese por incorporar ás producións propias os diversos recursos interpretativos ao seu alcance na elaboración de producións sinxelas, de forma individual e colectiva, de xeito desinhibido.
21. Representa obxectos, elementos sinxelos, persoas, utilizando distintos materiais e apoiándose en experiencias vividas.
22. Elabora informacións sinxelas, utilizando as novas tecnoloxías e os medios de comunicación.
23. Explica de forma sinxela as características de obras plásticas propias do seu contexto, expresando as ideas e sentimentos que lle suscitan.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA DE INGLÉS PARA 2º CICLO DE EDUCACIÓN INFANTIL

1.- Aprendizaxes imprescindibles....

A lingua inglesa en Educación Infantil trabállase dunha maneira globalizada e cíclica, polo que as aprendizaxes imprescindibles que non se acadaron revisaranse ao longo deste curso académico por medio das asambleas iniciais que se fan en cada sesión.

2.- Procedemento previsto....

Nas asambleas iniciais que se fan ao inicio de cada sesión revisaremos e ampliaremos os diferentes tópicos.

3.- Outros aspectos da memoria...

Ao igual que fixemos dende o mes de marzo, procurarase dende principio de curso a comunicación dixital coas familias e co alumnado para que no caso de confinamento ou corentena sexa máis fácil a relación familia-escola.

4.- Deseño de avaliación inicial.

Ao longo do mes de setembro farase unha avaliación inicial de maneira oral para saber en que punto se atopan os nenos e nenas.

5.- Contribución desde as áreas...

As competencias crave son aquelas que debe desenvolver un alumno ou unha alumna ao longo de todo o ensino para poder lograr a súa realización persoal, exercer a cidadanía activa, incorporarse á vida adulta de maneira satisfactoria e ser capaz de desenvolver unha aprendizaxe permanente ao longo da vida.

É dicir, o desenvolvemento e a adquisición das competencias crave realízase ao longo de toda a vida escolar obrigatoria e participan nese logro todas as áreas e materias do currículo xunto coas medidas organizativas e funcionais do centro, imprescindibles para o seu desenvolvemento.

Dito doutro xeito, a adquisición das competencias crave non depende nin dunha materia en concreto, nin dun ciclo educativo determinado. Cada unha das áreas contribúe ao desenvolvemento de diferentes competencias e, á súa vez, cada unha das competencias crave alcázase como consecuencia do traballo en varias áreas ou materias.

As competencias clave son:

- 1.º Comunicación lingüística. (CCL)**
- 2.º Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía. (CMCT)**
- 3.º Competencia dixital. (CD)**
- 4.º Aprender a aprender. (CAA)**
- 5.º Competencias sociais e cívicas. (CSC)**
- 6.º Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. (SIE)**
- 7.º Conciencia e expresións culturais. (CCEC)**

Na clase de inglés tentaremos promover todas as competencias clave.

6.- Obxectivos

6.1.- OBXECTIVOS DA ETAPA

A Educación infantil contribuirá a desenvolver nas nenas e nenos as capacidades que lles permitan:

Cofecer o seu propio corpo e o dos outros, as súas posibilidades de acción e aprender a respectar as diferenzas.

Observar e explorar a súa contorna familiar, natural e social.

Adquirir progresivamente autonomía nas súas actividades habituais.

Desenvolver as súas capacidades afectivas.

Relacionarse cos demais e adquirir progresivamente pautas elementais de convivencia e relación social, así como exercitarse na resolución pacífica de conflitos.

Desenvolver habilidades comunicativas en diferentes linguaxes e formas de expresión.

Iniciarse nas habilidades lóxico-matemáticas, na lecto-escritura e no movemento, o xesto e o ritmo.

A Educación infantil ten como principal finalidade contribuír ao desenvolvemento físico, afectivo, social e intelectual de nenas e nenos en estreita cooperación coas familias.

Nesta etapa educativa sentan as bases para o desenvolvemento persoal e social e

intégranse aprendizaxes que están na base do posterior desenvolvemento de competencias que se consideran básicas para todo o alumnado.

No currículo do segundo ciclo da etapa dáse especial relevancia ás aprendizaxes orientadas ao coñecemento, valoración e control que nenos e nenas van adquirindo da súa propia persoa, das súas posibilidades e da capacidade para utilizar con certa autonomía os recursos dispoñibles en cada momento. Neste proceso resulta relevante a adquisición de destrezas para realizar as actividades habituais cun certo grao de responsabilidade, autonomía e iniciativa na utilización adecuada de espazos e materiais, e no desempeño das diversas tarefas que se realizan na aula. As interaccións co medio, o crecente control motor, a constatación das súas posibilidades e limitacións, o proceso de diferenciación dos outros, farán que vaian adquirindo unha progresiva independencia con respecto ás persoas adultas. Todo iso contribúe a «aprender a ser eu mesmo e aprender a facer» e senta as bases do desenvolvemento da autonomía e iniciativa persoal.

Neste proceso de adquisición de autonomía, a linguaxe verbal cobra unha especial importancia xa que é neste ciclo no que se inicia de forma sistemática a adquisición da lingua ao proporcionar contextos variados que permiten ampliar o marco familiar e desenvolver as capacidades comunicativas de nenas e nenos. Pero non se debe esquecer que interveñen tamén outro tipo de linguaxes, como son o corporal, o artístico (tanto plástico como musical), o audiovisual e o matemático, e que no seu conxunto son básicos para enriquecer as posibilidades de expresión e contribúen ao desenvolvemento da competencia comunicativa.

Á vez, o desenvolvemento das destrezas e capacidades individuais e a súa interacción co medio e cos iguais contribúen á evolución do pensamento, ensinando a pensar e a aprender (pensamento crítico, toma de decisións, resolución de problemas, utilización de recursos cognitivos, etc.) e sintan as bases para a posterior aprendizaxe.

Neste ciclo a contorna das nenas e dos nenos amplíase e diversifícase, o que lles pon en situación de afrontar experiencias novas e de interaccionar con elementos até entón descoñecidos. Realizan aprendizaxes orientadas ao establecemento de relacións sociais cada vez máis amplas e diversas, espertando neles a conciencia de que existe unha variedade e suscitando actitudes positivas cara ela. Con todo isto apréndese a relacionarse cos demais e a respectar as normas de convivencia, a vivir xuntos e contribúese ao posterior desenvolvemento da competencia social.

6.2.- ÁREAS EN EDUCACIÓN INFANTIL E OBXECTIVOS DA ÁREA DE LINGUAXES.

De maneira integrada e globalizadora, os alumnos de Educación Infantil traballarán obxectivos e contidos de tres grandes áreas.

Coñecemento de si mesmo e autonomía persoal

Coñecemento da contorna

Linguaxes : Comunicación e representación

Nas programacións de cada un dos cursos detállanse claramente os obxectivos e contidos cubertos de cada unha das áreas.

A clase de inglés ten como principal obxectivo a iniciación á aprendizaxe dunha lingua estranxeira. É por iso que neste proxecto incluímos os Obxectivos e Contidos específicos da área “Linguaxes: Comunicación e representación”.

LINGUAXES: COMUNICACIÓN E REPRESENTACIÓN

Esta área de coñecemento e experiencia pretende tamén mellorar as relacións entre o neno e o medio. As distintas formas de comunicación e representación serven de nexos entre o mundo exterior e interior ao ser instrumentos que fan posible a representación da realidade, a expresión de pensamentos, sentimentos e vivencias e as interaccións cos demais.

Na etapa de Educación infantil amplíanse e diversifícanse as experiencias e as formas de representación que nenas e nenos elaboran desde o seu nacemento. Traballar educativamente a comunicación implica potenciar as capacidades relacionadas coa recepción e interpretación de mensaxes, e as dirixidas a emitilos ou producilos, contribuíndo a mellorar a comprensión do mundo e a expresión orixinal, imaxinativa e creativa.

No uso das distintas linguaxes, nenas e nenos irán descubrindo a mellor adaptación de cada un deles á representación das distintas realidades ou dimensións dunha mesma realidade. Desta maneira facilitarase que acomoden os códigos propios de cada linguaxe ás súas intencións comunicativas, achegándose a un uso cada vez máis propio e creativo de devanditas linguaxes.

As diferentes formas de comunicación e representación que se integran nesta área son:

a linguaxe verbal,

a linguaxe artística,

a linguaxe corporal,

a linguaxe audiovisual e das tecnoloxías da información e a comunicación.

Doutra banda, a linguaxe oral é especialmente relevante nesta etapa, é o instrumento por excelencia de aprendizaxe, de regulación da conduta e de manifestación de vivencias, sentimentos, ideas, emocións, etc. A verbalización, a explicación en voz alta, do que están a aprender, do que pensan e o que senten, é un instrumento imprescindible para configurar a identidade persoal, para aprender, para aprender a facer e para aprender a ser. Coa lingua oral irase estimulando, a través de interaccións diversas, o acceso a usos e formas cada vez máis convencionais e complexas.

No segundo ciclo de Educación infantil preténdese que nenos e nenas descubran e exploren os usos da lectura e a escritura, despertando e afianzando o seu interese por eles. A utilización funcional e significativa da lectura e a escritura na aula, levaralles, coa intervención educativa pertinente, a iniciarse no coñecemento dalgunhas das propiedades do texto escrito e das súas características convencionais cuxa adquisición completárase no primeiro ciclo de Primaria.

Así mesmo, é necesario o desenvolvemento de actitudes positivas cara á propia lingua e a dos demais, despertando sensibilidade e curiosidade por coñecer outras linguas.

Na introdución dunha lingua estranxeira valorárase dita curiosidade e o achegamento progresivo aos significados de mensaxes en contextos de comunicación coñecidos, fundamentalmente nas rutinas habituais de aula.

É preciso tamén un achegamento á literatura infantil, a partir de textos comprensibles e accesibles para que esta iniciación literaria sexa fonte de goce e goce, de diversión e de xogo.

A linguaxe audiovisual e as tecnoloxías da información e a comunicación presentes na vida infantil, requiren un tratamento educativo que, a partir do uso apropiado, inicie a nenas e nenos na comprensión das mensaxes audiovisuais e na súa utilización adecuada.

A linguaxe artística fai referencia tanto á plástica como á musical. A linguaxe plástica ten un sentido educativo que inclúe a manipulación de materiais, texturas, obxectos e instrumentos, e o achegamento ás producións plásticas con espontaneidade expresiva, para estimular a adquisición de novas habilidades e destrezas e despertar a sensibilidade estética e a creatividade.

A linguaxe musical posibilita o desenvolvemento de capacidades vinculadas coa percepción, o canto, a utilización de obxectos sonoros e instrumentos, o movemento

corporal e a creación que xorden da escóita atenta, a exploración, a manipulación e o xogo cos sons e a música. Preténdese estimular a adquisición de novas habilidades e destrezas que permitan a produción, uso e comprensión de sons de distintas características cun sentido expresivo e comunicativo, e favorezan un espertar da sensibilidade estética fronte a manifestacións musicais de distintas características.

A linguaxe corporal ten que ver coa utilización do corpo, os seus xestos, actitudes e movementos cunha intención comunicativa e representativa. Especialmente interesante resulta a consideración do xogo simbólico e da expresión dramática como modo de manifestar a súa afectividade e de dar conta do seu coñecemento do mundo.

As linguaxes contribúen tamén ao desenvolvemento dunha competencia artística que vai acompañada do espertar dunha certa conciencia crítica que se pon en xogo ao compartir cos demais as experiencias estéticas.

Estas linguaxes contribúen, de maneira complementaria, ao desenvolvemento integral de nenos e nenas e desenvólvense de maneira integrada cos contidos das dúas primeiras áreas. A través das linguaxes desenvolven a súa imaxinación e creatividade, aprenden, constrúen a súa identidade persoal, mostran as súas emocións, o seu coñecemento do mundo, a súa percepción da realidade. Son, ademais, instrumentos de relación, regulación, comunicación e intercambio e a ferramenta máis potente para expresar e xestionar as súas emocións e para representarse a realidade.

De acordo co currículo oficial establecido para a Educación Infantil, a clase de inglés ten como obxectivo desenvolver nos alumnos/as destrezas mencionadas nos obxectivos específicos para a área de Linguaxes:

Utilizar a lingua como instrumento de comunicación, de representación, aprendizaxe e goce, de expresión de ideas e sentimentos, e valorar a lingua oral como un medio de relación cos demais e de regulación da convivencia.

Expresar emocións, sentimentos, desexos e ideas mediante a lingua oral e a través doutras linguaxes, elixindo o que mellor se axuste á intención e á situación.

Comprender as intencións e mensaxes doutros nenos e adultos, adoptando unha actitude positiva cara á lingua, tanto propia como estranxeira.

Comprender, reproducir e recrear algúns textos literarios mostrando actitudes de valoración, goce e interese cara a eles mediante o emprego de diversas técnicas.

Iniciarse no uso oral dunha lingua estranxeira para comunicarse en actividades dentro da aula, e mostrar interese e goce ao participar nestes intercambios comunicativos.

Iniciarse nos usos sociais da lectura e a escritura explorando o seu funcionamento e valorándoas como instrumento de comunicación, información e goce.

Achegarse ao coñecemento de obras artísticas expresadas en distintas linguaxes e realizar actividades de representación e expresión artística mediante o emprego de diversas técnicas.

Iniciarse no uso oral dunha lingua estranxeira para comunicarse en actividades dentro da aula, e mostrar interese e goce ao participar nestes intercambios comunicativos.

7.- Secuencia de contidos

Bloque 1- Linguaxe verbal

ESCOITAR, FALAR E CONVERSAR:

- Utilización e valoración progresiva da lingua oral para evocar e relatar feitos, para explorar coñecementos para expresar e comunicar ideas e sentimentos e como axuda para regular a propia conduta e a dos demais.
- Uso progresivo, acorde coa idade, de léxico variado e con crecente precisión, estruturación apropiada de frases, entonación adecuada e pronuncia clara.
- Participación e escoita activa en situacións habituais de comunicación. Acomodación progresiva dos seus enunciados aos formatos convencionais, así como achegamento á interpretación de mensaxes, textos e relatos orais producidos por medios audiovisuais.
- Utilización adecuada das normas que rexen o intercambio lingüístico, respectando a quenda de palabra, escoitando con atención e respecto.
- Interese por participar en interaccións orais en lingua estranxeira en rutinas e situacións habituais de comunicación.
- Comprensión da idea global de textos orais en lingua estranxeira, en situacións habituais da aula e cando se fala de temas coñecidos e predicibles. Actitude positiva cara á lingua estranxeira.

APROXIMACIÓN Á LINGUA ESCRITA:

- Achegamento á lingua escrita como medio de comunicación, información e goce. Interese por explorar algúns dos seus elementos.
- Diferenciación entre as formas escritas e outras formas de expresión gráfica. Identificación de palabras e frases escritas moi significativas e usuais. Percepción

de diferenzas e semellanzas entre elas. Iniciación ao coñecemento do código escrito a través desas palabras e frases.

- Uso, gradualmente autónomo, de diferentes soportes da lingua escrita como libros, revistas, xornais, carteis ou etiquetas. Utilización progresivamente axustada da información que proporcionan.
- Interese e atención na escóita de narracións, explicacións, instrucións ou descricións, lidas por outras persoas.
- Iniciación no uso da escritura para cumprir finalidades reais. Interese e disposición para o uso dalgunhas convencións do sistema da lingua escrita como linealidad, orientación e organización do espazo, e gusto por producir mensaxes con trazos cada vez máis precisos e legibles.

ACHEGAMENTO Á LITERATURA:

- Escóita e comprensión de contos, relatos, lendas, poesías, rimas ou adivinanzas, tanto tradicionais como contemporáneas, como fonte de pracer e de aprendizaxe.
- Recitado dalgunhs textos de carácter poético, de tradición cultural ou de autor, gozando das sensacións que o ritmo, a rima, e a beleza das palabras producen.
- Participación creativa en xogos lingüísticos para divertirse e para aprender.
- Dramatización de textos literarios e goce e interese por expresarse con axuda de recursos extralingüísticos.
- Interese por compartir interpretacións, sensacións e emocións provocadas polas producións literarias.
- Utilización da biblioteca con respecto e coidado, valoración da biblioteca como recurso informativo de entretemento e goce.

Bloque 2- Linguaxe audiovisual e tecnoloxías da información e a comunicación.

Iniciación no uso de instrumentos tecnolóxicos como ordenador, cámara ou reprodutores de son e imaxe, como elementos de comunicación.

Achegamento a producións audiovisuais como películas, debuxos animados ou videoxogos. Valoración crítica dos seus contidos e da súa estética.

Distinción progresiva entre a realidade e a representación audiovisual.

Toma progresiva de conciencia da necesidade dun uso moderado dos medios audiovisuais e das tecnoloxías da información e a comunicación.

Bloque 3– Linguaxe artística

- Experimentación e descubrimento dalgúns elementos que configuran a linguaxe plástica (liña, forma, cor, textura, espazo).

Expresión e comunicación de feitos, sentimentos e emocións, vivencias, ou fantasías a través do debuxo e de producións plásticas realizadas con distintos materiais e técnicas.

Interpretación e valoración, progresivamente axustada, de diferentes tipos de obras plásticas presentes na contorna.

Exploración das posibilidades sonoras da voz, do propio corpo, de obxectos cotiáns e de instrumentos musicais. Utilización dos sons achados para a interpretación e a creación musical.

Recoñecemento de sons da contorna natural e social, e discriminación dos seus trazos distintivos e dalgúns contrastes básicos (longo-curto, forte-suave, agudo-grave).

Audición atenta de obras musicais presentes na contorna. Participación activa e goce na interpretación de cancións, xogos musicais e danzas.

Bloque 4- Linguaxe corporal

- Descubrimento e experimentación de xestos e movementos como recursos corporais para a expresión e a comunicación.

Utilización, con intención comunicativa e expresiva, das posibilidades motrices do propio corpo con relación ao espazo e ao tempo.

Representación espontánea de personaxes, feitos e situacións en xogos simbólicos, individuais e compartidos.

Participación en actividades de dramatización, danzas, xogo simbólico e outros xogos de expresión corporal.

8.- Actividades

Todas as actividades que se van facer na aula de inglés están dentro das necesidades e intereses dos nenos e nenas de infantil. As actividades serán todas baseadas na imitación e repetición de movementos e accións.

9.- Temporalización

Os contidos repartiranse en tres trimestres. Traballaremos dúas unidades didácticas en cada trimestre, adicando 7 sesións a cada unidade, o número de sesións dependerá do ritmo de aprendizaxe dos alumnos/as, así como do tempo dispoñible.

10.- Criterios de avaliación-

Os criterios de cualificación basearanse nos seguintes aspectos:

Comprensión oral acadada polo alumno/a.

- Uso da linguaxe oral na aula co profesor/a e cos compañeiros/as.
- Actitude do neno/a cara a lingua inglesa e interese por participar nas diferentes actividades e interaccións en lingua inglesa.
- Interese que amosa nas actividades da clase e grao de participación nas mesmas.
- Respecto polas normas da clase, dos xogos e das instrucións dadas.
- Presentación das tarefas propostas. Grao de autonomía e esforzo na realización dos seus traballos.
- Para a recollida desta información utilizaremos:
 - Observación directa e sistemática do alumnado.
 - Seguimento dos traballos realizados individualmente ou en grupo.
 - Comprobación e interese da participación nas actividades individuais ou colectivas.
 - Entrevistas ou diálogos directos cos tutores/as dos alumnos/as.

11.- Procedementos de avaliación

A avaliación levarase a cabo a través dun seguimento dos alumnos/as mediante a observación activa e directa, intercambios orais, coa realización de actividades variadas (secuenciacións, uso de pegatinas, xogos con tarxetas, xogos de *T.P.R.*) e, deste xeito poderemos comprobar se se van acadando os obxectivos.

Así mesmo, ó longo de cada sesión, irase facendo unha breve serie de actividades de tipo lúdico que permitan apreciar a correcta aplicación dos novos coñecementos e valorar a necesidade de axudar aos alumnos/as nalgún aspecto que non quede ben fixado.

Así, grazas á utilización de diversas actividades poderemos apreciar en calquera momento se hai un correcto entendemento dos novos coñecementos, ou se existe a necesidade de axudar ós alumnos/as nalgún aspecto que non estivese ben interiorizado.

12.- Instrumentos de avaliación.

Os instrumentos de avaliación son os rexistros empregados polo profesorado para a

observación sistemática e o seguimento do proceso de aprendizaxe do alumnado e que permiten xustificar a súa cualificación.

Os instrumentos a empregar na presente programación son os que seguen:

- Rúbrica de actitude.
- Rúbrica de comportamento.

13.- Metodoloxía.

Os nenos pequenos distráense con facilidade, teñen escasa capacidade de atención, son espontáneos e normalmente están cheos de enerxía e entusiasmo. Aínda están a aprender como comportarse en clase, pero adoitan estar motivados e interesados en aprender inglés, sobre todo si aparece un profesor que leva unha divertida marioneta. Son esa enerxía e entusiasmo os que temos que aproveitar, e poderemos logralo si facemos o seguinte:

- Colaborar co titor da clase
- Ser constantemente firmes pero amables
- Seguir as rutinas e os tempos das leccións
- Asegurarse de que as actividades son variadas

As rutinas dan estabilidade aos nenos: saben que esperar e senten seguros. As rutinas e procedementos das leccións axudaránche a xestionar a aula, pero necesitan tempo para aprendelos. Isto significa que é importante asegurarse de que acepten e entendan as rutinas, así que tómate o teu tempo e vai amodo.

Na clase de inglés seguiremos as seguintes rutinas:

- Saudar e Hello song!
- Calendario (día, tempo e estación do ano).
- Actividades (variarán dependendo do día).
- Despedida.

14.- Materiais e recursos didácticos

Os materiais utilizados son:

- *Flashcards.*
- *Story cards.*
- *Big Books.*
- *Posters*

- DVDs/vídeos
- CDs.
- Reprodutor de DVD/vídeo.
- Ordenador .
- *Interactive Whiteboard*.
- Material funxible (lapis, goma, ceras de cores, gomets, acuarelas, etc.).

15.- Medidas de atención á diversidade.

Un modelo de ensinanza inclusiva debe, necesariamente, prestar atención á diversidade do alumnado. Cada alumno/a é distinto dos demais: os seus coñecementos, ideas e crenzas previos son distintos; tamén as súas capacidades, os seus ritmos de desenvolvemento e de traballo e o seu estilo de aprendizaxe. Consideramos imprescindible a atención á diversidade na nosa labor docente si realmente pretendemos conseguir aprendizaxes significativas nos alumnos/as. Por esta razón, prestaremos especial atención a aqueles alumnos/as que vexamos con máis problemas na adquisición da lingua estranxeira.

En cada sesión, traballaremos máis ou menos contidos, dependendo do nivel de aprendizaxe de cada alumno/a. Posto que nesta etapa a lingua estranxeira non se avalía, deixaremos que cada alumno/a vaia aprendendo ao seu ritmo.

Este curso contamos cunha alumna en 6º de Educación Infantil para a que se establece un obxectivo distinto aos dos demais alumnos debido a que o curso pasado non acadou os obxectivos establecidos. Os obxectivos establecido para este curso serán:

Amosar interese polas actividades desenvolvidas na lingua inglesa.

Participar nas actividades propostas.

16.- Accións de contribución ao plan tics.

Utilizaremos os medios audiovisuais de que dispón o centro para reforzar os contidos traballados, conseguindo un ensino lúdico, significativo e dinámico, axeitado ás idades destes nenos/as.

17.- Accións de contribución ao plan de convivencia.

Aprender a convivir forma parte das finalidades básicas da educación e constitúe un dos principais desafíos dos sistemas educativos actuais que tentan conseguir sociedades

máis modernas, xustas, democráticas e igualitarias. É por iso, que debemos formar os nosos alumnos/as dun xeito comprensivo, harmónico e integral para que sexan capaces de desenvolver a súa vida respectándose a si mesmos, ós demais e responsabilizándose dos seus actos.

Se partimos da idea de que convivencia é compartir vivencias xuntos, isto lévanos dende a familia primeiro ata os centros educativos, para acabar na sociedade en xeral. Nesta tarefa está implicada toda a comunidade educativa: pais, mestres, alumnado, persoal non docente... cun único obxectivo final: mellorar a convivencia no noso centro e na nosa comunidade educativa.

Para acadar unha mellora da convivencia teremos en conta os seguintes obxectivos:

Coñecer e valorar as características do grupo de alumnos/as tanto dende o punto de vista persoal, como no relativo ás estratexias de aprendizaxe, e á motivación, ós intereses, ás relacións persoais... co único fin de producir as respostas educativas adecuadas.

Desenvolver accións que favorezan a adaptación do novo alumnado, profesorado e a súa interacción cos demais.

Favorecer a formación integral do alumnado tendo en conta os principios de tolerancia, igualdade, respecto, solidariedade e paz cara a participación razoada e responsable na toma de decisións e na solución dialogada dos conflitos.

Promover a participación e implicación das familias no labor formativo, asesorándoas e informándoas no que demanden e precisen, facéndolle ver a importancia da estimulación dos seus fillos/as, da promoción da súa autonomía, dos valores a considerar, da relación familia-alumnado-profesorado e de todo o relacionado co proceso de ensino-aprendizaxe e coa formación dunha sociedade para a convivencia democrática.

18.- Educación en valores.

Dende a clase de lingua inglesa trataremos de contribuir o desenvolvemento da

educación en valores, este curso facendo especial fincapé na educación para a saúde.

19.- Actividades extraescolare e complementarias.

Ó longo do curso realizaranse as seguintes actividades complementarias:

- . - *Halloween*
- . - *Christmas*
- . - *Easter*

Tamén cabe a posibilidade de traballar outras conmemoracións tendo en conta as actividades do centro.

Este curso as actividades complementarias serán todas a nivel de aula debido a situación sanitaria que estamos vivindo.

20.- Procedementos para avaliar a propia programación.

Para avaliar a propia programación, deberanse ter en conta, a fin de ter unha avaliación positiva de todo o proceso de ensino-aprendizaxe, os seguintes indicadores:

- Desenvolvemento adecuado da programación.
- Relación entre os obxectivos e contidos e a súa contribución ao desenvolvemento das competencias básicas.
- Adecuación dos obxectivos e contidos ás necesidades reais.
- Adecuación dos medios e metodoloxía ás necesidades reais.
- Grao de autonomía e esforzo na realización dos seus traballos.

Para a recollida desta información utilizaremos:

- Observación directa e sistemática do alumnado.
- Seguimento dos traballos realizados individualmente ou en grupo.
- Comprobación e interese da participación nas actividades individuais ou colectivas.
- Entrevistas ou diálogos directos cos titores/as dos alumnos.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA MÚSICA 2º CICLO DE EDUCACIÓN INFANTIL

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.

Falarnos de música implica obrigatoriamente falar de emocións. Todos experimentamos algunha vez sensacións como o medo, a nostalxia ou a ledicia como resposta ante estímulos sonoros ou cancións determinadas, e a sentir non se ensina, nácese sentindo. Isto implica que a música ten a innegable capacidade de influír nos seres humanos dende o comezo do noso ciclo vital. A música conforma deste xeito unha excelente ferramenta comunicativa que será importante coñecer, saber utilizar e valorar como vehículo expresivo de emocións e ideas.

Resulta imprescindible sinalar, que durante a etapa da Educación Infantil a música non só nos achegará ó mundo do son e as súas características, senón que contribuirá ó desenvolvemento integral dos alumnos abarcando as tres grandes áreas formativas (psicomotriz, afectivo-social e cognitiva) e traballando elementos tan importantes como a atención, o perfeccionamento da fala, a memoria, a coordinación, ou a socialización.

A programación da área de Educación Musical exposta neste documento está deseñada para ser implementada no 2º ciclo da etapa de Educación Infantil ó longo do ano académico 2020/2021.

2. OBXECTIVOS.

Os obxectivos defínense como referentes relativos aos logros que o alumnado debe alcanzar ao rematar o proceso educativo, como resultado das experiencias de ensino e aprendizaxe intencionalmente planificadas para tal fin.

Para a etapa de Educación Infantil atopamos os seguintes obxectivos xerais, ós que contribuiremos dende a área de Educación Musical tal e como se explica na táboa que se presenta a continuación.

OBX 01	Coñecer o seu propio corpo e o das outras persoas, as súas posibilidades de acción e aprender a respectar as diferenzas. Dende a Educación musical este obxectivo será tratado a través do descubrimento do propio corpo como ferramenta comunicativa e expresiva a través da interpretación musical e da expresión corporal.
OBX 02	Observar e explorar o seu contorno familiar, natural e social. Este obxectivo será tratado a partir de actividades relacionadas co coñecemento do entorno sonoro a través da escoita analítica e activa e a diferenciación das cualidades dos sons.
OBX 03	Adquirir progresivamente autonomía nas súas actividades habituais. Neste aspecto, a produción sonora e artística a través do feito musical potenciará a iniciativa e a confianza en si mesmos en gran medida.
OBX 04	Desenvolver as súas capacidades afectivas. A relación da música e das emocións axudará á comprensión destas así como o traballo colaborativo na

	interpretación musical afianzará os lazos afectivos cos compañeiros e co resto da comunidade educativa involucrada.
OBX 05	Relacionarse cos demais e adquirir progresivamente pautas elementais de convivencia e de relación social, así como exercitarse na resolución pacífica de conflitos.
	De xeito semellante que o obxectivo anterior, a relación interpersonal a través da práctica musical en grupo permite sentirse partícipes dun mesmo proxecto, reforzando os lazos afectivos e relacionais coas demais persoas que conforman o seu entorno.
OBX 06	Desenvolver habilidades comunicativas en diferentes linguaxes e formas de expresión.
	A expresión tanto a nivel musical, como a nivel oral sobre as impresións producidas polo feito sonoro incidirán sobre a capacidade comunicativa dos discentes, axudando tamén na adquisición de elementos como a linguaxe e a expresividade en tódolos formatos de representación.
OBX 07	Iniciarse nas habilidades lóxico-matemáticas e achegarse á lectura e escritura como medio de comunicación, información e gozo.
	Como explicamos anteriormente, a música está cimentada en estruturas rítmicas de carácter numérico, que os alumnos poderán experimentar a un nivel instintivo con anterioridade á súa conceptualización, favorecendo o aprendizaxe significativo así como o cálculo mental e conceptos matemáticos elementais.
OBX 08	Sentir o xesto, o movemento e o ritmo como recursos para a expresión e a comunicación.
	Neste obxectivo o feito musical posúe un carácter elemental.
OBX 09	Achegarse, na medida das súas posibilidades, ao uso das tecnoloxías da información e da comunicación.
	A utilización de dispositivos de reprodución audiovisual en actividades e pequenos xogos rítmico-melódicos achegará o uso de tecnoloxías a un nivel básico ó alumnado desta etapa educativa.

3. CONCRECIÓN DE OBXECTIVOS POR ÁREAS

A etapa de Educación Infantil atópase dividida en tres grandes áreas de desenvolvemento:

- Coñecemento de si mesmo e autonomía persoal.
- Coñecemento do contorno
- Linguaxes: Comunicación e representación.

Se ben a área de Educación Musical terá relación con todas e cada unha das áreas e con gran parte dos seus contidos, debemos salienta que se relaciona de xeito máis estreito coa área “Linguaxes: Comunicación e representación”. Nesta área atopamos obxectivos específicos nos que a actividade en torno ó son e á música terá unha incidencia directa. Entre ditos obxectivos debemos salienta os seguintes:

A3O B01	Utilizar as diversas linguaxes como instrumentos de comunicación, de expresión de ideas e sentimentos, de representación, de aprendizaxe e de go
A3OB 02	Recoñecer a importancia das manifestacións non verbais -o silencio, a mirada, a xestualidade, o olfacto e o tacto- como elementos xenuínos da comunicación humana.
A3OB 03	Comprender que as palabras, escrituras indeterminadas, números, notas musicais, iconas e outros símbolos e signos convencionais poden representar os pensamentos, experiencias, coñecementos
A3OB 05	Comprender a intencionalidade comunicativa doutras nenas e doutros nenos, así como das persoas adultas, adoptando unha actitude positiva cara ás linguas.
A3OB 10	Potenciar a capacidade creativa a través das linguaxes artísticas para imaxinar, inventar, transformar... desde as súas ideas, sentimentos, experiencias, coñecementos...

A3OB 11	Achegarse ao coñecemento de obras artísticas expresadas en distintas linguaxes, comunicándose creativamente a través das diferentes manifestacións e adquirindo sensibilidade estética.
A3OB 12	Desenvolver o sentir de autoconfianza nas producións artísticas persoais, amosando interese pola súa mellora, respectando e valorando as creacións propias e as das demais persoas.
A3OB 13	Achegarse ao coñecemento, emprego e valoración das TIC -ordenadores, a internet, encerado dixital interactivo, escáner, vídeo ...- como ferramentas de busca de información, creación, expresión e comunicación.

4. CONTIDOS

Na materia de música os contidos recollidos polo currículo para esta etapa educativa están organizados en distintos bloques, e estes bloques á súa vez agrúpanse en cada unha das tres áreas principais nomeadas no punto anterior. Dentro da área relacionada coa Educación Musical (Linguaxes: Comunicación e Representación) podemos atopar os seguintes bloques de contidos:

Bloque 1: Linguaxe verbal.

Bloque 2: Linguaxe artística: plástica-musical-corporal.

Bloque 3: Linguaxe audiovisual.

Os contidos referentes ó feito sonoro e musical atópanse localizados no segundo bloque desta área. Este bloque inclúe todos aqueles medios de expresión artística que favorecen a sensibilidade estética, a apreciación e a manifestación creativa das nenas e dos nenos. Recollerá todos aqueles contidos que se refiran á capacidade creativa para comunicar, representar e expresar a realidade a partir da elaboración orixinal que fan os nenos e nenas desde os seus sentimentos, ideas, experiencias e sensibilidade, a través de diversas linguaxes artísticas, como a linguaxe plástica, a linguaxe musical e a linguaxe corporal. Os contidos relacionados coa área de Educación musical neste bloque serían os seguintes:

A3B2 C01	Exploración sensorial dos elementos presentes no contorno integrando actividades de tocar, ulir, oír e ver.
A3B2 C02	Potenciación da imaxinación e fantasía do alumnado para enriquecer a actividade creativa.
A3B2 C04	Gozo coas obras artísticas distinguindo e apreciando elementos básicos das formas de expresión -cor, forma, liña, movemento, volume, texturas, ritmos, melodías, timbres, entre outros- que lles permitan ás nenas e aos nenos desenvolver a súa sensibilidade estética.
A3B2 C09	Planificación do proceso de elaboración dalgunha obra plástica, o seu desenvolvemento e posterior comunicación, valorando a realización de bosquejos para a consecución dunha melloría na produción.

A3B2 C10	Exploración das posibilidades sonoras da voz, do propio corpo, de obxectos cotiáns e de instrumentos musicais. Utilización dos sons achados para a interpretación e a creación musical.
A3B2 C11	Vivencia do son e do silencio.
A3B2 C12	Recoñecemento de sons do contorno natural e social, e discriminación dos seus trazos distintivos.
A3B2 C13	Creación de secuencias de movementos e ritmos a partir das sensacións que lle xera a música.
A3B2 C14	Audición atenta de obras musicais populares, clásicas e contemporáneas. Participación activa e gozo na interpretación de cancións, xogos musicais e danzas colectivas e individuais.
A3B2 C15	Creación, mediante a música e o baile, dos propios patróns, recreando situacións, ideas, feitos e sentimentos, mediante o humor, o absurdo e a fantasía, compartindo con outras persoas as propias creacións.
A3B2 C16	Vivencia de xestos e movementos como recursos corporais para a expresión e a comunicación e mais o intercambio afectivo.
A3B2 C17	Participación en actividades de dramatización, danzas, xogo simbólico e outros xogos de expresión corporal -mimo, monicreques, teatro de sombras...- colaborando na elaboración dos elementos necesarios para unha ambientación axeitada.

No tocante á secuenciación dos contidos ó longo do curso debemos destacar que, dada a natureza da música, do son e dos seus elementos, haberá multitude de contidos que serán traballados en repetidas ocasións ó longo de todo o curso. Exemplo de estes serían elementos específicos da linguaxe musical, xa sexan conceptuais ou intuitivos, as características do son ou a capacidade de escoita activa, analítica e consciente, polo que non posuirán unha temporalización exclusiva ou delimitada, mentres que outros máis puntuais poderán ser enmarcados nunha secuenciación concreta de unidades didácticas. Isto quere dicir que moitos contidos serán traballados de xeito globalizado mesturándose simultaneamente na súa aplicación práctica ó longo de todo o curso.

5. COMPETENCIAS CLAVE.

As Competencias Clave son o conxunto de aprendizaxes, habilidades e actitudes de todo tipo, adquiridos en diversos contextos, que son aplicados en diferentes situacións da vida real e académica. A educación musical persigue a adquisición, por parte do alumnado, de todas elas mediante a utilización de diversas liñas metodolóxicas e recursos didácticos así como a través dos contidos enmarcados en distintos tipos de actividades. A continuación amósase un listado das sete Competencias Clave e como cada unha delas é tratada a través da educación musical.

Comunicación Lingüística (CCL): Referida ó dominio de destrezas comunicativas en diversos rexistros así como á capacidade de comprensión. A música é en si un tipo de

linguaxe, e como tal, permite traballar a capacidade comunicativa a diversos niveis a través de multitude de procedementos. Entre eles podemos nomear como exemplos a lecto-escritura musical, a utilización de diversos medios de representación de información (grafía convencional e non convencional) ou a creación e representación de mensaxes musicais. No tocante á linguaxe verbal, elementos como a interpretación de cancións ou a expresión das ideas propias sobre o análise do feito sonoro e musical permitirá o afondamento na adquisición desta competencia concreta.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT): Relacionadas coa iniciativa científica, o desenvolvemento do espírito investigador e a utilización dos números como linguaxe. En primeiro lugar, no tocante a área puramente matemática, debemos sinalar que todas as estruturas rítmicas presentes no feito musical están compostas por valores numéricos. A través do seu análise, composición e descomposición o alumnado traballará elementos directamente relacionados coa linguaxe numérica, como o cálculo mental ou o achegamento ó concepto xeral de fracción (parte dun compás). En canto á iniciativa científica podemos destacar contidos a tratar como o descubrimento das posibilidades sonoras do propio corpo así como dos materiais en canto á produción sonora.

Competencia dixital (CD): Esta competencia refírese ó dominio das novas tecnoloxías e á valoración do impacto destas na sociedade. Será abarcada na área de música mediante a utilización de recursos como o taboleiro dixital interactivo para a realización de pequenos xogos educativos ou actividades sobre contidos concretos, ou ferramentas de reprodución de material audiovisual.

Aprender a aprender (CAA): Correspóndese coa habilidade para iniciarse no aprendizaxe e ser capaz de continuar aprendendo de xeito autónomo de acordo cos propios obxectivos e necesidades. A actividade musical desenvolverá elementos como a atención, a memoria ou o ordenamento lóxico, que resultan enormemente relevantes para a adquisición desta competencia.

Competencias sociais e cívicas (CSC): Esta competencia baséase no análise e comprensión da realidade social na que vivimos. A través da música realizaremos multitude de actividades en diferentes formatos e agrupamentos que desenvolverán a expresión e valoración das opinións propias e alleas, o traballo en equipo e a responsabilidade individual no resultado dun proxecto.

Sentido da iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE): Aquí conflúen a autonomía persoal e a iniciativa así como a valoración do entorno social que nos rodea. Mediante actividades relacionadas coa creación de contido musical desenvolveremos a

autonomía, a iniciativa persoal e a creatividade fomentando así a adquisición desta competencia.

Conciencia e expresións culturais (CCEC): Esta competencia engloba o coñecemento, o respecto e a valoración das diferentes culturas do noso mundo así como da propia, polo que o seu vínculo coa actividade musical de toda índole é innegable. Será tratada de xeito directo a través de todas e cada unha das actividades relacionadas coa música.

6. METODOLOXÍA

A metodoloxía empregada nesta área estará baseada, por unha parte, nos principios establecidos polas teorías do aprendizaxe cognitivo e do construtivismo, e por outra, dos recursos educativos formulados polos pedagogos musicais do século XX.

Cabe destacar que, baixo esta perspectiva cobrará especial relevancia tomar consideración dos principios psicopedagóxicos de intervención educativa formulados ó amparo das teorías constructivistas. Deste xeito partiremos da achega á realidade do alumnado, a través do coñecemento das súas circunstancias e conceptos previos para constituír procedementos, na medida do posible, activos, participativos e motivadores que permitan a expresión espontánea do alumnado e a aparición de aprendizaxes significativas.

Para o desenvolvemento desta programación combinaremos recursos educativos asociados a diferentes métodos de xeito flexible, onde a necesidade educativa puntual impera á hora de escoller os procedementos concretos. Deste xeito, os métodos propostos por Jaques Dalcroze, Orff-Wuytak e Zoltan Kodály cobrarán especial relevancia procurando o desenvolvemento rítmico mediante actividades que asocien o movemento e a linguaxe a patróns sonoros, o desenvolvemento melódico mediante a interpretación vocal de cancións ou pequenas pezas melódicas, e o desenvolvemento da creatividade a través da improvisación rítmica e melódica dende a utilización do propio corpo como instrumento de creación sonora. En canto ó desenvolvemento audio-perceptivo afondaremos na capacidade de escoita activa e consciente a través do coñecemento e análise básico dos sons do entorno así como de pequenas obras musicais e cancións ou mesmo obras audiovisuais relevantes en relación ós contidos ou centros de interese da unidade didáctica concreta.

7. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

De acordo co disposto no artigo 4 do *Decreto 229/2011, do 7 de decembro* anteriormente citado, o proceso de ensino-aprendizaxe levarase a cabo baixo os principios de normalización e inclusión, equidade e igualdade de oportunidades, non discriminación, flexibilidade e accesibilidade, interculturalidade e promoción da convivencia, autonomía dos centros docentes e participación de toda a comunidade educativa.

Para a planificación dunha acción educativa baixo estes parámetros resultará de vital importancia ter en consideración os principios psicopedagóxicos de intervención educativa xa expostos no apartado de metodoloxía do presente documento. A aplicación práctica de ditos principios implicará o establecemento de medidas ordinarias que se levarán a cabo co fin de atender a diversidade e as diferentes características do alumnado con carácter xeral cando sexa necesario. Dentro desas medidas ordinarias destacan as seguintes:

- Elaboración dunha programación flexible co fin de adaptarse ás circunstancias ou situacións de carácter tanto ordinario como eventual. Esta flexibilización deberá contemplar distintos elementos que compoñen dita programación, como os tempos, os instrumentos de avaliación, a secuenciación de contidos ou os instrumentos e procedementos de avaliación entre outros.
- Facer uso do persoal de apoio e reforzo dispoñible do centro naqueles supostos que requiran un nivel de atención por enriba do habitual.
- Elaboración de programas de reforzo, ampliación ou mesmo recuperación de contidos nos casos que o precisen.
- Elaboración de programas específicos personalizados, nos casos que o precisen, tendo sempre en conta o criterio dos titores así como dos especialistas do departamento de Orientación Educativa.

No tocante ó alumnado con necesidades educativas específicas, que precisen de estratexias ou medidas adaptadas á súa casuística debemos destacar o permanente contacto e consello, en primeira instancia coa titora do curso correspondente, e en segundo lugar co Departamento de Orientación do centro, así como dos especialistas en Pedagogía Terapéutica e Audición e Linguaxe. Esta coordinación docente permitirá deseñar, poñer en marcha ou reconducir, se é o caso, estratexias concretas adaptadas á realidade dos discentes.

8. ACTIVIDADES

De cara ós tipos de actividades e agrupamentos que vertebrarán a rutina educativa na área de Educación Musical, resulta imprescindible sinalar que as circunstancias nas que comeza o presente ano académico obrigan a reformular, sobre todo, os tipos de agrupamentos tradicionalmente levados a cabo nesta disciplina. Deste xeito, e ata a consolidación dunha realidade sanitaria que permita flexibilizar a acción educativa, actividades de gran grupo como a realización de danzas, actividades de movemento que impliquen desprazamento ou a interpretación de cancións cantando ó unísono só serán susceptibles de ser realizadas unicamente en espazos onde a distancia de seguridade permita a súa execución de xeito seguro. Igualmente, as actividades de tipo colaborativo, tanto en pequeno como en gran grupo, serán restrinxidas a aquelas nas que non se precise compartir ningún tipo de material ou impliquen proximidade física entre o alumnado que rebase os límites de distanciamento social.

De cara ó desenvolvemento e temporalización das sesións as actividades dividiranse nos seguintes tipos:

- Actividades iniciais: Baseadas no análise dos coñecementos previos do alumnado sobre os contidos a tratar ou repaso de conceptos clave relacionados con eles.
- Actividades centrais: Actividades relacionadas cos contidos concretos a tratar, xa sexa a través da interpretación de pezas ou fragmentos rítmicos e melódicos usando o propio corpo como instrumento de expresión, da exposición a material audiovisual relacionado con contidos específicos da área ou realización de fichas sinxelas sobre distintos ámbitos do son e do feito musical.
- Actividades finais: Destinadas a consolidar os coñecementos adquiridos ó longo da sesión, como a recapitulación dos conceptos clave, ou a preparar ó alumnado para continuar coa xornada educativa en condición óptimas, como poden ser actividades de relaxación.

9. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS:

Co fin de dar unha resposta educativa o máis completa posible, motivadora e adaptada ás necesidades específicas do alumnado, debemos sinalar que os materiais e recursos didácticos a empregar serán moi variados. Entre eles cabería destacar a utilización dos dispositivos dixitais (reproducción de música ou material audiovisual relacionado cos contidos específicos a tratar), instrumentos musicais de percusión, material funxible de todo tipo, ou materiais aproveitables de refugallo. Ante as

circunstancias concretas de este curso académico trataremos de reducir na medida do posible a utilización de materiais funxibles primando aqueles recursos materiais susceptibles de ser reutilizados e desinfectados cumprindo tódalas medidas de seguridade sinaladas polo centro. Neste contexto no que nos vemos inmersos, planificar con antelación, e ter a man diversos materiais e recursos educativos en todo momento será unha peza clave á hora de flexibilizar a actividade docente, ofrecendo vías alternativas para reconducir o proceso de ensinanza-aprendizaxe ante calquera dificultade.

10. AVALIACIÓN

A Avaliación de todo o proceso educativo debe ser global e continua. Será continua, avaliando aspectos clave da acción educativa e dos resultados a tempo real, co fin de establecer as medidas de reaxuste necesarias ante calquera dificultade aparecida. Por outra banda será global, comprendendo todos os elementos que configuran o proceso ensino-aprendizaxe, tendo sempre presentes as metas xerais. O proceso de avaliación posúe diversos ámbitos que pasamos a analizar detidamente a continuación:

- ◆ **Temporalización:** Distinguiremos diferentes momentos no proceso de avaliación enfocados a diferentes finalidades:

Avaliación inicial: procura información co fin de establecer un punto de partida para construír en base ós coñecementos previos do alumnado.

Avaliación procesual: Terá lugar ó longo do desenvolvemento da actividade educativa usando os procedementos e instrumentos idóneos. Esta terá como obxectivo realizar un seguimento da acción educativa, que permita reconducir o proceso de ensinanza-aprendizaxe superando as dificultades detectadas.

Avaliación final: Busca analizar a maior ou menor consecución dos obxectivos propostos. Cada etapa requirirá diversos métodos de avaliación, xa que estamos a recoller información diferente en función dos contidos ou centros de interese. Ó remate de cada trimestre levaremos a cabo unha avaliación que comprenda todos os aspectos traballados nese período de tempo.

- ◆ **Procedementos e instrumentos de avaliación:**

Dado o carácter temporal e efémero que posúe o feito musical, e polo tanto gran parte das actividades que conforman a área, o principal procedemento de avaliación será a observación sistemática e as probas tanto de carácter oral como escrita. Estes procedementos serán susceptibles de ser utilizados indistinta e incluso

simultaneamente agrupando un ou máis procedementos en cada tipo de actividade ou tarefa. Do mesmo xeito, cada procedemento de avaliación poderá vincularse a diversos instrumentos atendendo á natureza dos contidos avaliados. Como instrumentos máis usados para a avaliación do alumnado podemos destacar o diario de clase, as listas de control ou as escalas de valoración sobre actividades concretas entre outras.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA DE ANIMACIÓN Á LECTURA NO 2º CICLO DE EDUCACIÓN INFANTIL

INTRODUCCIÓN

Unha das finalidades da escola é proporcionar aos nenos e nenas unha educación completa que abarque os coñecementos e as competencias básicas que resultan necesarias na sociedade actual.

O ser humano é social por natureza e necesita a convivencia cos demais.

Co obxecto de que se leve a cabo unha adecuada socialización, esta convivencia debe estar impregnada de valores sociais e democráticos.

Para que os nenos/as adquiran estes valores que mellor maneira que traballalos a través dos contos. Por iso, é de especial importancia dar relevancia ós contos na aula, e de paso os nenos/as iranse familiarizando coa práctica da lectura.

Concretamente, os contos constitúen o primeiro contacto de carácter literario que os nosos alumnos/as teñen coa lingua, transmiten coñecementos e presentan situacións e conflitos que as persoaxes han de resolver, axudándonos a desenvolver a imaxinación, a curiosidade, e o pensamento.

Unha vez á semana as mestras de apoio levaremos a cabo unha sesión de animación á lectura en tódalas aulas de Educación Infantil.

QUE ENTENDEMOS POR ANIMACIÓN Á LECTURA?

A animación á lectura é o conxunto de recursos e estratexias que facilitan o achegamento dos nenos e nenas aos libros de imaxinación e á literatura oral dun modo lúdico e pracenteiro.

OBXECTIVO XERAL - Animar á lectura desde unha perspectiva lúdica.

OBXECTIVOS DE ANIMACIÓN Á LECTURA -

Gozar coa lectura e a narración de contos populares e libros de animación.

- Despertar o interese pola lectura e pola música.
- Descubrir a diversidade dos libros e as súas posibilidades lúdicas, estéticas, expresivas, recreadoras, creativas, etc.
- Aprender coa lectura: vivenciar outros mundos e realidades.

- Fomentar a sensibilidade, a afectividade e o gusto estético.
- Transmitir valores positivos (solidariedade, estima á natureza, respecto aos demais,..).
- Compartir as experiencias lectoras, ter a oportunidade de transmitir os seus sentimentos.
- Difundir a literatura oral e escrita en galego e castelán.
- Distinguir entre os xéneros literarios: narrativa (conto) e poesía.
- Conseguir centrar a atención durante a narración do conto, logrando a escoita activa.
- Conseguir que participen activamente na actividade.
- Desenvolver a creatividade e a imaxinación.
- Fomentar a expresión oral.
- Desenvolver a motricidade fina ao debuxar ou pintar.
- Memorizar e cantar cancións de contos.
- Identificar os persoaxes e obxectos do conto.
- Desenvolver a atención e comprensión.
- Educar en valores, concienciando aos alumnos/as das cousas que nos diferencian e as cousas que nos fan iguais e de que ser diferentes non é algo malo.
- Fomentar a expresión corporal.
- Desenvolver a expresión das emociónes

CONTIDOS

- Os sentimentos propios e alleos.
- Pautas axeitadas de comportamento.
- Relacións de orde, seriacións, secuencias temporais, quebracabezas.
- Uso e valoración da lingua oral para relatar feitos e comunicar ideas e sentimentos.
- Uso progresivo de léxico variado.
- Contos, poemas, rimas, adiviñas, trabalinguas.
- Achegamento á lingua escrita. Realización de trazos.
- Iniciación no coñecemento e uso das novas tecnoloxías (audiocontos, vídeocontos, kamishibai).
- Debuxos dos personaxes dos contos con diferentes materiais e técnicas.
- Modelado con plastilina de personaxes ou obxectos presentes no conto.
- Memorización dalgunha canción do conto.
- O xesto e o movemento como recurso de expresión.
- Dramatización.
- Valores que transmite o conto (tolerancia, liberdade, respecto,...).

ACTIVIDADES

Trátase de aproveitar a motivación creada polo relato como recurso expresivo para potenciar a súa imaxinación e creatividade noutras formas de expresión: corporal, plástica, musical, lingüística, matemática.

Actividades de expresión corporal:

- Dramatización do conto.
- Recitar pequenos textos poéticos.
- Xogos de mímica.

Actividades plásticas:

- Debuxar, ilustrar frases de contos, portadas,...
- Modelar en plastilina e noutras pastas obxectos e personaxes de contos,...
- Colorear os diferentes personaxes do conto.
- Taller de marcapáxinas.
- Obradoiro de caretas.
- Traballos con volume (construcións, esculturas,...)
- Elaboración de historias empregando coma recurso o Kamishibai

Actividades musicais

- Memorizar e cantar cancións ou pequenos ditos que din algúns personaxes, e acompañar con diferentes ritmos, palmas, etc.
- Traballar os sons e xogar co silencio (dependendo da temática do conto: sons de animais, de medios de transporte,...)

Actividades de uso e coñecemento da lingua:

O conto empregarase para desenvolver a comprensión e a expresión, a aprendizaxe de vocabulario novo e a utilización do diálogo como medio de intercambio comunicativo. Así realizaranse actividades como:

- Preguntas para comprobar a comprensión do conto.
- Adquisición de vocabulario
- Diálogos sobre o conto,...
- Taller de xogos de expresión oral: adiviñas, trabalinguas,...

Actividades de expresión lóxico-matemática.

A través do conto podemos traballar conceptos lóxicos-matemáticos como:

- Conteo de animais, personaxes, obxectos,.... que aparecen no conto.
- Dicir quen aparece primeiro, quen despois, etc...
- Ordenar e secuenciar imaxes do conto.

Outras actividades a realizar na aula:

- Os valores que ensina o conto. (Amizade, respecto polos demais, cariño, gusto polo traballo ben feito, confianza, compañerismo, desinterés, xenerosidade,...)
- Actividades de creatividade. Co conto pódese traballar a creatividade a través de diversas técnicas coma as de Rodari, por exemplo, equivocarse historias, xogos de imaxinar, contos do revés, etc.
- Actividades de escoita de contos grabados
- Contos multimedia e en Internet.
- Visionar na pantalla o vídeo do conto en kamishibai que elaboraron as mestras de Infantil do C.E.I.P O Coto para darlles a benvida ao cole (xuño 2020).

COMPETENCIAS BÁSICAS

A Lei Orgánica de Educación 2/2006, 3 de maio de Educación no seu capítulo III, fala do currículo e no Artigo 6 deste capítulo establece: "Para os efectos dispostos nesta Lei, enténdese por currículo o conxunto de obxectivos, competencias básicas, contidos, métodos pedagóxicos e criterios de avaliación de cada unha das ensinanzas reguladas na presente Lei". Así mesmo, o Real Decreto 1630/2006, de 29 de decembro, polo que se establecen as ensinanzas mínimas do ciclo de educación infantil, no anexo, establece que: "Nesta etapa educativa séntanse as bases para o desenvolvemento persoal e social, intégranse aprendizaxes que están na base do posterior desenvolvemento de competencias que se consideran básicas para todo o alumnado."

Do mesmo modo, o decreto 330/2009, do 4 de xuño, polo que se establece o currículo da educación infantil na Comunidade Autónoma de Galicia cita: O paradigma educacional referente debe ser o de "aprender a aprender" e de "aprender facendo". Cómpre unha aprendizaxe significativa que se transfira a situacións da vida real e que implique a resolución de problemas na práctica.

O traballo por proxectos facilitan que se poñan en práctica as diferentes competencias básicas, propoñendo tarefas que inciten ao alumnado a mobilizar os seus coñecementos e habilidades. Non podemos olvidar que as competencias básicas, determinan os elementos do currículo, polo que hai que ter en conta: condicionan a selección de obxectivos, de contidos, tamén da metodoloxía e dos criterios de avaliación.

As competencias básicas son, pois, aqueles coñecementos, destrezas e actitudes que todos os individuos necesitan para o seu desenvolvemento persoal e a súa inclusión na sociedade.

Algunhas actividades ou momentos na aula de Educación Infantil onde traballamos as competencias básicas:

1. Competencia en comunicación lingüística (CCL). Podemos traballala na aula a través de pictogramas, contos, carteis da aula, o nome propio dos nenos e nenas, no momento da assemblea, no recuncho do xogo simbólico, entre outros.
 2. Competencia matemática (CMAT). Esta competencia podémola traballar desde a assemblea (conteo de nenos que veñen ao cole, días da semana, datas,...), secuenciando escenas dun conto, a través de formas xeométricas, os números móbiles,...
 3. Competencia no coñecemento e a interacción co mundo físico (CCIMF). Mediante as saídas ao patio, nas festas populares, celebracións de efemérides, saídas ao parque, á contorna,...
 4. Tratamento da información e competencia dixital (CTICDI). Esta competencia podémola traballar con audiocontos na clase, utilización da cámara dixital para inmortalizar datas sinaladas como os cumpres do mes, entre outros, o visionado do conto en kamishibai que lle fixemos as profes de Infantil do C.E.I.P O Coto para darlles a benvida ao cole (xuño 2020)
 5. Competencia social e cidadá (CSC). Mediante as normas de convivencia e de aula, exposición de anécdotas na assemblea doutros compañeiros, dramatizacións de roles sociais, etc.
 6. Competencia cultural e artística (CCA). Desenvolveremos esta competencia participando en celebracións propias da comunidade, cancións, xogos populares, a través de técnicas plásticas, actividades psicomotrices,...
 7. Competencia para aprender a aprender (CAA). Traballaremos esta competencia utilizando letras magnéticas para escribir o nome, composicións de imaxes de contos,...
 8. Competencia para a autonomía e iniciativa persoal (CAIP). A través do panel "momento- actividade" para anticiparse á actividade que se vai realizar, mediante os cargos de aula como o encargado do día, no momento da merenda favorecendo a creación de hábitos saudables coa actividade "O día da froita", por exemplo.
- A animación á lectura é unha ferramenta máis para achegar ao neno ao mundo das competencias básicas a través dos contos, sempre de maneira lúdica, mediante diferentes actividades que conecten cos intereses e teñan en conta as súas características.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- Recoñecer, identificar e representar o corpo globalmente e as súas partes.

- Identificar e manifestar os propios sentimentos, vivencias, emocións e comprender os das demais persoas.
- Resolver con iniciativa e autonomía as actividades da vida cotiá, colaborar en tarefas e aceptar as normas.
- Manifestar hábitos de saúde, alimentación saudable, hixiene corporal e benestar utilizando adecuadamente espazos e materiais.
- Explorar os obxectos e elementos da contorna inmediata e actuar sobre eles. Recoñecer os seus atributos e cualidades.
- Empregar os números para identificar, contar, clasificar, ordear elementos.
- Utilizar a lingua oral dun modo conveniente para unha comunicación positiva.
- Comprender mensaxes orais, mostrando unha actitude de escoita atenta e respectuosa.
- Gozar compartindo a escoita e a lectura en voz alta de textos literarios: contos, relatos, poesías, rimas, adiviñas,...
- Utilizar a biblioteca con respecto e coidado, valorándoa como un espazo de entretemento e gozo.
- Expresarse e comunicarse utilizando medios, materiais e técnicas propias das diferentes linguaxes artísticas e audiovisuais.
- Mostrar interese por explorar as súas posibilidades de expresión e representación, por gozar coas súas producións e por compartir as experiencias creativas, estéticas e comunicativas.

METODOLOXÍA DIDÁCTICA, CONSIDERANDO AS COMPETENCIAS BÁSICAS COMO ELEMENTO ORGANIZADOR

Segundo a LOE, é preciso que o alumnado se inicie desde o comezo da escolarización no desenvolvemento das competencias básicas, de xeito que a súa adquisición se realice de forma progresiva e coherente.

O paradigma educacional referente debe ser o de “aprender a aprender” e de “aprender facendo”. Cómpre unha aprendizaxe significativa que se transfira a situacións da vida real e que implique a resolución de problemas na práctica.

O traballo por proxectos facilita que se poñan en práctica as diferentes competencias básicas, propoñendo tarefas que inciten ao alumnado a mobilizar os seus coñecementos e habilidades. Desde a metodoloxía de traballo por proxectos trátase de achegar a escola á vida diaria. Empregando un enfoque globalizador, partindo dos intereses dos nenos e nenas, das súas experiencias e coñecementos previos.

Debido a situación COVID pola que estamos a pasar os nenos están agrupados en mesas de 4 ou 5 alumnos. Co cal os nenos e nenas poderán traballar en pequenos grupos e nunca mesturarse cos das outras mesas.

Estableceremos conversas, contaremos historias, faremos preguntas que precisan a súa resposta, cantaremos, xogaremos a facer rimas entre todos, contaremos o conto, experimentaremos coas onomatopeias... Tamén de forma individual realizarán debuxos, escribirán nome dos personaxes, modelado con plastilina,...

Utilizaranse tamén outras estratexias específicas de animación á lectura:

- Estratexias de escoita activa e narración oral; preguntar, mirar aos ollos, reclamar a súa atención, cambios do tono da voz, onomatopeias,...
- Estratexias de presentación: contar unha historia antes, traballar coa portada,...
- Estratexias de despois de ler: actividades, xogos, talleres,...

A práctica educativa basearase nos seguintes principios metodolóxicos:

- Principio de globalización
- Principio de actividade
- Principio de actividade lúdica
- Principio da pedagogía do éxito
- Principio de consistencia evolutiva
- Principio de aprendizaxe significativa
- Principio de actividade autoestructurante

Ademais de todos estes principios terase en conta:

- Os espazos, deben adecuarse á necesidade de exploración así coma á variedade de usos que se lles poidan dar. Nas aulas existen diferentes recunchos nos que o alumno pode acudir: biblioteca, construción, ... Este ano polo COVID a mestra ou os nenos collerán o material e levarano a súa mesa. Este material será logo desinfectado ou se son libros poñeranse en corentena.
- A organización dos tempos, debe ser flexible para adecuarse aos diferentes ritmos e necesidades dos alumnos.
- A relación coas familias nesta etapa é dunha importancia decisiva. Pídeselle a súa colaboración para que aporten á aula diferente material relacionado co traballo que estamos facendo.

MATERIAIS E RECURSOS

Os recursos cos que contamos para pór en práctica esta programación serán:

- Recursos materiais: mobiliario (estantes nos que os nenos teñen os seus lapiceiros individuais ou os seus estoxos, caixas individuais nas que gardan a plastilina, o pegamento, alfombrilla e punzón, témpera, rotuladores finos, tesoiro, pegatinas...xa que co COVID non se poden compartir materiais; mesas, cadeiras, taboeiros,...), material funxible (dentro das caixas individuais anteriormente citadas), material non funxible (marionetas, xoguetes, pezas de construción, crebacabezas, que usarán de modo individual e logo será desinfectado), material de refugallo ou reciclado (rolos de papel hixiénico, caixas,...), didácticos (ficha impresa, contos, dvd's, cd's, cámara fotográfica,...), informático (internet, pizarra dixital, ordenador,...).
- Recursos humanos: os nenos e nenas, e a mestra de apoio (que é a encargada de realizar este proxecto).

ORGANIZACIÓN ESPAZO_TEMPORAL

A sesión de animación á lectura levarase a cabo en cada aula onde haxa que impartir a clase, desprazándose unicamente a mestra de apoio e nunca o alumnado. Respetaranse os agrupamentos en mesas de 4-5 alumnos, e terase especial coidado debido á situación pandémica garantindo a seguridade dos nenos/as.

No tocante ó tempo, as sesións serán de 50 minutos unha vez á semana, agás aquelas que abrangan a merenda ou a entrada polas mañás, onde só contaremos aproximadamente con 35 minutos. Na sesión correspondente ó tramo horario de 13:05 a 13:50 abandonarán 5 minutos antes a clase os usuarios/as de comedor.

MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Garantírase o acceso aos contidos de todo o alumnado da aula adaptando as actividades, metodoloxía e recursos según as características e necesidades de cada neno ou nena.

Para elo a mestra titora informa polo miúdo de cada necesidade específica dentro da súa clase, activándose un fluxo de comunicación constante entre ambas profesionais e tamén coa familia en cuestión, tratando de traballar todos na mesma dirección e facilitar a aprendizaxe do alumno/a.

PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Tal e como se recolle na Orde do 25 de xuño de 2009 polo que se regula a implantación, o desenvolvemento e a avaliación do segundo ciclo da educación infantil na Comunidade

Autónoma de Galicia, a avaliación será global, continua e formativa. A observación directa e sistemática, a análise da produción dos traballos dos nenos e nenas e as entrevistas coas familias, constituirán as principais técnicas e fontes de información do proceso de avaliación. Para recoller toda esta información utilizaremos anecdotarios, listas de control, táboas de observación e diario de aula.

Os criterios de avaliación constituirán o punto de referencia inmediato da avaliación continua e permitirán seleccionar os procedementos de avaliación máis axeitados. Cada trimestre seleccionaranse do Xade os ítems de avaliación. Seleccionamos aqueles que están máis acorde coa realidade do noso centro e das nosas aulas. Á hora de facer a avaliación do noso alumnado xúntanse a titora e os especialistas que lle imparten clase, para poder facer un seguemento máis exhaustivo, e que nos permita facer unha posta en común. O profesorado avaliará tanto as aprendizaxes dos alumnos/as como os procesos de ensino e a súa práctica docente, tendo en conta aspectos como:

- A organización da aula
- A coordinación entre os mestres de ciclo
- A regularidade e calidade da relación cos pais/nais
- A adecuación da proposta pedagóxica
- A adecuación da proposta metodolóxica na contribución á adquisición das competencias básicas
- A evolución no proceso de aprendizaxe do alumnado

PROCEDEMENTOS PARA AVALIAR A PROPIA PROGRAMACIÓN

Durante o desenvolvemento da ensinanza e aprendizaxe é preciso avaliar a posta en práctica do planificado, pero tamén aquelas outras situacións ou aspectos imprevistos que modificaron a programación. A modo de exemplo cítanse os criterios que serán valorados cun SÍ ou cun NON:

		SI	NON
OBXECTIVOS	Estiveron adaptados ás características evolutivas do alumnado?		
	Están acorde coa realidade do centro?		
CONTIDOS	Foron coherentes cos obxectivos?		
	A súa formulación é variada?		

COMPETENCIAS BÁSICAS	Establecéronse os mecanismos para a iniciación das competencias?		
METODOLOXÍA	A programación foi elaborada de forma coordinada dentro do ciclo?		
	Tivéronse en conta as competencias básicas como elemento organizador?		
	E os principios pedagóxicos?		
NEAE	A atención á diversidade está prevista na programación?		
ESPAZO	Tivéronse en conta as pautas establecidas polos especialistas?		
	A organización do espazo foi axeitada?		
TEMPO	A organización do tempo é acorde ás necesidades?		
RECURSOS	Foron axeitados e suficientes os recursos previstos?		
AVALIACIÓN	Seleccionáronse as técnicas de avaliación cos propósitos para os que serven?		
OBSERVACIÓNS			

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA RELIXIÓN

1. INTRODUCCIÓN

Esta programación foi elaborada aplicando a lexislación vixente para E.I.

- DECRETO 330/2009, do 4 de xuño, polo que se establece o currículo da educación infantil na Comunidade Autónoma de Galicia. *(DOG do 23 de xuño de 2009).*
- *Orde do 25 de xuño de 2009 pola que se regula a implantación, o desenvolvemento e a avaliación do segundo ciclo da educación infantil na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG do 10 de xullo de 2009).*
- *ORDEN ECI/ 2007, de 5 de junio, por la que se establecen los currículos de las enseñanzas de religión católica correspondientes a la educación infantil, a la educación primaria y a la educación secundaria obligatoria.(BOE de 3 de julio de 2007)*

Só poderá existir unha formación integral donde se desenvolven todas as capacidades inherentes ao ser humano entre as cales se atopa a capacidade transcendente da vida.

O ensino relixioso escolar pretende achegar ao neno as claves principais da fe cristiá, axudalo a descubrir esta experiencia no seu ámbito, e a que el mesmo desenvolva as súas facultades de expresión e se inicie nos elementos primeiros que facilitan a comunicación con Deus. A iniciación á formación relixiosa e moral católica que se presenta no currículo fundamenta e motiva os valores e actitudes básicas, favorece os hábitos de comportamento e contribúe tamén ao desenvolvemento de destrezas e habilidades que se exercitan nos tres ámbitos de experiencia: a identidade e autonomía persoal, o descubrimento do medio físico e social e a comunicación e representación da realidade.

2. COMPETENCIAS BÁSICAS

COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA.

- Estructuración e construción de coñecemento, a través da utilización da linguaxe.
- Traballo da coherencia e cohesión do discurso.

- Potenciación de actitudes tales como: o disfrute ao escoitar, ao ler ou ao expresarse de forma oral ou escrita.
- Traballar a palabra, no seu dobre aspecto de comprensión e expresión. A palabra como medio de transmisión da mensaxe Divina e como vía de comunicación con Deus a través da oración.

COMPETENCIA MATEMÁTICA.

- Emprego de atributos, calidades e cuantificadores básicos na descrición de obxectos relixiosos.

TRATAMENTO DA INFORMACIÓN E COMPETENCIA DIXITAL.

- Utilización de medios audiovisuais para acceder a información na clase de relixión.

APRENDER A APRENDER

- Favorecer a motivación, a confianza en un mesmo e o gusto por aprender.

COÑECEMENTO E INTERACCIÓN CO MUNDO FÍSICO.

- Descubremento e admiración pola Creación.
- Actitudes de coidado, respecto e responsabilidade na conservación da natureza.

AUTONOMÍA E INICIATIVA PERSOAL.

- Expresión de sentimentos, emocións, vivencias, opinións, o diálogo e a xeración de ideas relacionadas coa dimensión humana e relixiosa.

COMPETENCIA SOCIAL E CIDADÁ.

- Interiorización progresiva de pautas de comportamento social: familia, escola e amigos axustando a súa conducta aos demais.
- Desenrolo de actitudes como compartir, colaborar e perdoar.

COMPETENCIA CULTURAL E ARTÍSTICA.

- Achegamento as manifestacións relixiosas do entorno: festas, costumes, obxectos, símbolos e xestos.

3. OBXECTIVOS XERAIS DE CICLO.

1. Descubrir e coñecer o propio corpo, regalo de Deus, promovendo a confianza e o desenvolvemento das súas posibilidades persoais.
2. Recoñecer no entorno familiar, social e natural manifestacións que expresan a vivencia da fe católica para sentirse membro da comunidade relixiosa á que pertence.
3. Observar e describir elementos e relatos relixiosos cristiáns que permitan ao neno desenvolver os valores e actitudes básicas de respecto, confianza, alegría e admiración.
4. Expresar e celebrar as tradicións, festas e aniversarios máis importantes, exercitando as primeiras habilidades motrices, para relacionarse cos demais e para acceder á oración, os cantos de loanza e o sentido das festas relixiosas.
5. Favorecer a realización de actividades que promovan a participación, a cooperación e a xenerosidade como medio de expresar o amor de Deus e a fraternidade.
6. Descubrir que os cristiáns chaman Pai a Deus, Creador de todas as cousas, e saben que está con todos nós, quérenos e perdóanos sempre.
7. Coñecer que Xesús naceu en Belén e é amigo de todos e quérenos, morreu por nós e resucitou para estar con nós.
8. Descubrir que a Virxe María é a nai de Xesús e tamén Nai de todos os cristiáns, que forman una gran familia.
9. Respectar as persoas e cousas do seu arredor, coidalas e preocuparse delas, como Xesús fixo e nos ensina a facer

4. CONTIDOS DO CICLO DE SECUENCIADOS E TEMPORALIZADOS POR CENTROS DE INTERÉS.

1º trimestre

- A escola. Xesús ensina.
- Os amigos. Os amigos de Xesús.
- O Nadal. Nacemento de Xesús. Festa.

2º trimestre

- As festas. Domingo. Festas relixiosas.
- A casa. A casa dos amigos de Xesús
- Comunicación. A oración.

3º trimestre

- A familia. A familia de Xesús.
- Natureza. Regalo de Deus Pai e Creador.
- O corpo. O amor.

5. CONCRECIÓN DE OBXECTIVOS, CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Añado unhas tablas onde relaciono e concreto por curso e trimestre os obxetivos, os contidos así como os criterios de avaliación en indicadores observables específicos avaliados. Pretendo así e ter unha visión xeral dos tres elementos curriculares.

4º E.I. 1º TRIMESTRE

UD	OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN
UD1	<p>(OBX. 5,9,3)</p> <p>1.Descubrir a escola como lugar de relación e convivencia cos amigos/as e o profesorado.</p> <p>2.Diferenciar entre comportamentos correctos e incorrectos.</p> <p>3.Relacionar situacións de axuda e compartir con actitudes de amor que Xesús nos ensinou.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A escola como lugar de aprendizaxe e convivencia. • Xesús tamén colaboraba cos demais. • Diferenciación entre comportamentos correctos e incorrectos. • Relación de accións de axuda e compartir con actitudes correctas. • Alegría. Compañerismo • Hábito de respecto no turno de palabra. 	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece a escola como lugar de aprendizaxe. • Coñece a capacidade de Xesús para facer o ben e axudar aos demais. • Desenrola unha actitude de coidado hacia os materiais comúns da aula.
UD2	<p>(OBX. 5,3)</p> <p>1.Descubrir a Xesús como amigo que nos quere.</p> <p>2.Discriminar actitudes positivas e negativas.</p> <p>3.Identificar xestos de cariño e axuda</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Amigo, amizade • Narracións bíblicas sobre a vida de Xesús. Discriminación de actitudes negativas e positivas Iniciación á escoita, a axuda e o compartir. • Participación en xogos e actividades. • Desenrolo de actitudes de cariño e tenrura hacia os seus compañeiros. 	<ul style="list-style-type: none"> • Idéntifica a Xesús como un neno igual que él. • Participa nas actividades de grupo. • Distingue elementais actitudes positivas e negativas. • Recoñece a Xesús como o amigo de todas as persoas, especialmente dos nenos/as.
UD3	<p>(OBX.7,3)</p> <p>1. Identificar aos principais personaxes</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Relatos do nacemento de Xesús. • Personaxes do Belén. • Música e canto religioso: as panxoliñas 	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica e recoñece aos personaxes do Belén. • Recoñece que o máis

	<p>do Belén.</p> <p>2.Descubrir que o motivo de alegría no Nadal e o Nacemento de Xesús.</p> <p>3.Descubrir que a celebración do Nadal é un momento de alegría e unión familiar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Iniciación en distintas técnicas que desenrolan a motricidade fina (rasgado, modelado,etc.) • Desfrute e participación na alegría do canto. • Cariño hacia o neno Xesús e a súa familia. 	<p>importante no Nadal é celebrar o nacemento de Xesús,fillo de Deus</p> <ul style="list-style-type: none"> • escoita con atención un relato.
--	--	---	--

4º E.I. 2º TRIMESTRE

UD	OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN
UD4	<p>(OBX. 4)</p> <p>1.Descubrir as festas como celebracións de acontecementos importantes.</p> <p>2.Relacionar as festas con sentimentos de alegría.</p> <p>3.Fomentar a participación nas festas identificando elementos típicos.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • As festas, momentos de celebración. • A alegría das festas. • domingo, festa relixiosa. • A importancia dos símbolos nas festas. • Interese polas celebracións. • Colaboración e participación en traballos grupais. Alegría e participación no canto. 	<ul style="list-style-type: none"> • Describe as festas. • Relaciona as festas con sentimentos de alegría. • Identifica os elementos típicos dunha festa e participa nela. • Identifica o domingo como a gran festa relixiosa para os amigos de Xesús.
UD5	<p>(OBX. 2,5)</p> <p>1.Recoñecer a casa como lugar de convivencia coa familia na que se recibe axuda e cariño.</p> <p>2.Identificar a Igrexa como a casa de</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A casa, lugar de cariño e axuda. • Recoñecemento dos membros dunha casa. • Actividades diarias da vida familiar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece e describe os xestos de cariño e axuda que recibe dos membros da súa casa. • Realiza actividades de limpeza e orde na aula e patio.

	Xesús.	<ul style="list-style-type: none"> • A Igrexa, casa dos amigos de Xesús Os membros da Sagrada Familia. • Xesús tamén nos quere e axuda. • Identificación de comportamentos correctos para a felicidade dos demais • Colaboración en hábitos de limpeza persoal, de aula e de casa. • Alegría por ter unha familia, un fogar e persoas que nos axudan e queren. 	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica a cruz como símbolo que nos lembra a Xesús.
UD6	(OBX. 3,4) 1.Descubrir distintos de linguaxes cos que nos relacionarnos cos demais. 2.Descubrir a necesidade de escoita e respecto para unha correcta comunicación. 3.Acercarse a figura de Xesús a través da escoita das súas palabras.	<ul style="list-style-type: none"> • Observación de diferentes elementos do entorno • Expresión de xestos de relación cos demais. • Atención e escoita de relatos bíblicos. • Respecto hacia os demais. • Colaboración e participación nas actividades propostas. • Atención e interese hacia narracións contadas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Comunica experiencias e sentimentos a través do seu corpo. • Identifica expresións da cara. • Escoita os diferentes relatos lidos na aula.

4º E.I. 3º TRIMESTRE

UD	OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN
	(OBX. 2,8) 1.Recoñecer aos membros da súa	- Membros da familia: pai, nai, irmán, irmás,	- Identifica aos membros da

UD7	<p>familia, identificándose como membro da mesma</p> <p>2. Identificar aos membros da familia de Nazaret.</p> <p>3. Recordar momentos de coidado e cariño na familia.</p>	<p>avós, fillos .</p> <ul style="list-style-type: none"> - Familia de Nazaret: Xesús, María, Xosé. - Actividades cotiás da vida familiar. - Desenrolo da comprensión oral a partir de contos. - Observación de imaxes da familia de Xesús. - Recoñecemento de personaxes. - Desfrute das actividades e xogos que se dan na familia. - Respecto e cariño na familia. - Iniciación na escoita aos demais. 	<p>súa familia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identifica aos membros da familia de Xesús. - Se identifica como membro dunha familia. - Recorda momentos de coidado e cariño na familia.
UD8	<p>(OBX. 6,3,9)</p> <p>1. Descubrir os principais elementos do entorno natural.</p> <p>2. Descubrir que os elementos da natureza son importantes para vivir.</p> <p>3. Coidar e respectar os elementos da natureza.</p>	<p>8. Necesidade dos elementos da natureza para a vida.</p> <p>9. Admiración pola beleza dunha paisaxe natural.</p> <p>10. Coidado e respecto polo elementos da natureza.</p> <p>11. Coidados do entorno.</p> <p>12. Relatos bíblicos: o bon pastor.</p> <p>13. Elementos da natureza.</p>	<p>14. Observa o seu entorno e sabe describir o que ve.</p> <p>15. Descubre que hai animais e plantas que temos que coidar.</p> <p>16. Recoñece na parábola da ovella perdida que Xesús nos quere e coida</p>
UD9	<p>(OBX. 1)</p> <p>1. Descubrir as posibilidades de movemento e expresión do propio corpo.</p> <p>2. Valorar todo o que se pode realizar e comunicar co corpo.</p>	<p>17. Xestos de cariño, como expresión do amor cristián.</p> <p>18. Canto como medio de expresión relixiosa.</p> <p>19. Observación das posibilidades de comunicación do seu propio corpo.</p> <p>20. Utilización dos sentidos na</p>	<p>22. Participa nas actividades.</p> <p>23. Describe accións positivas que lle fan sentirse ben.</p> <p>24. Recoñece o abrazo de paz como un momento significativo na vida cristiá.</p>

	3.Aproximarse as expresións da fe a través do corpo.	exploración do corpo . 21. Manifestación de sentimentos e emocións.	25. Recoñece no noso día a día situación donde pode amosar aos demais o seu cariño e coidado.
--	--	---	--

5º E.I. 1º TRIMESTRE

UD	OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN
UD1	(OBX. 3,5,9) 1.Descubrir a escola como un lugar de relación e convivencia cos amigos/as. 2.Observar e recoñecer comportamentos correctos e incorrectos. 3.Desenrolar actitudes de respecto e compañerismo hacia os demais.	1. Alegría polos amigos e polo/a mestre/a. 2. Amar e axudar gústalle a Xesús. 3. respecto, o compañerismo e a colaboración. 4. Identificación do turno de palabra ou acción. 5. Expresión corporal de xestos de relación cos demais. 6. Iniciación ao respecto das normas e ao coidado dos lugares comúns. 7. Colaboración en traballos ou xogos de grupo. 8. Actitude de respecto ante as limitacións físicas dos demais.	9. Distingue entre comportamentos correctos e incorrectos ou mal feitos. 10.Domina a súa actitude en accións de colaboración. 11.Participa con entusiasmo nos xogos ou actividades de grupo. 12.Participa e amósase colaborador/a nas diferentes actividades cos compañeiros/as
UD2	(OBX. 3,5) 1.Recoñecer a amizade a través das experiencias de compartir, axudar e quererse. 2.Coñecer actitudes de compartir, axudar e querer en Xesús. 3.Experimentar a importancia de	13.Compartir, axudar, amizade, amigo e amiga. 14.Relatos bíblicos: A parábola do Bo Samaritano. 15.Diferenciación de actitudes positivas e negativas. 16.Desfrutar da alegría de estar xunto a outros nenos/as. 17.Práctica do regalo e o intercambio. 18.Aceptación das regras que rixen os xogos e a convivencia.	19.Descobre a alegría que proporciona o compartir cos demais. 20.Identifica como positivas as actitudes de compartir, axudar e querer. 21.Amosa unha actitude de axuda e

	compartir nas súas situacións cotiás.		colaboración cara os amigos/as.
UD3	<p>(OBX. 3,7)</p> <p>1.Recordar que no Nadal nace o Neno Xesús a través da pasaxe bíblica do anuncio dos pastores.</p> <p>2.Desenrolar sentimentos de cariño hacia os principias personaxes do Belén coa ambientación do aula.</p>	<p>22.Relatos bíblicos: O anuncio dos pastores.</p> <p>23.Nadal como momento de encontro familiar.</p> <p>24.Canto como expresión de alegría.</p> <p>25.Elaboración artesanal de adornos do Nadal para decorar o aula e felicitar ás familias.</p> <p>26.Expresión de sentimentos ante o Belén a modo de iniciación á oración.</p> <p>27.Desfrute coa realización de pequenas producións con motivos de Nadal.</p> <p>28.Aproximación aos personaxes do Belén acercándose con cariño e respecto ao Nacemento.</p>	<p>29.Manifesta sentimentos de cariño e cercanía hacia o Neno Xesús</p> <p>30.Está atento e escoita durante as narracións.</p> <p>31.Describe esceas familiares da celebración do Nadal.</p> <p>32.Participa cos seus traballos na decoración da clase.</p> <p>33.Recoñece a figura dos pastores e que en Nadal celebramos o nacemento do Neno Xesús.</p> <p>34.Coñece o relato do nacemento de Xesús e o anuncio aos pastores.</p>

5º E.I. 2º TRIMESTRE

UD	OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN
UD4	<p>(OBX. 3,4)</p> <p>1.Identificar distintos tipos de festas recoñecendo a alegría e os elementos propios das mesmas.</p> <p>2.Iniciar o respecto e o interese polas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Observación e descripción de celebracións relixiosas. • Alegría por participar en festas compartindo. • Interese por coñecer e participar en celebracións relixiosas. • Escoita e respecto en diálogos grupais. 	<ul style="list-style-type: none"> • Comparte cos demais con alegría • Coñece a celebración do Bautismo. • Participa e colabora en tarefas

	festas relixiosas	<ul style="list-style-type: none"> • Algúns instrumentos musicais. • As festas populares e cristiás. A relación cas demais festas. 	<p>grupais.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Comprende que o Bautismo nos fai illos de Deus, membros da Igrexa e amigos de Xesús.
UD5	<p>(OBX. 3,2,5)</p> <p>1.Recoñecer a igrexa como lugar de encontro con Xesús</p> <p>2.Descubrir diferentes tipos de fogares e recoñecelos como lugar de convivencia familiar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • As casas lugares de convivencia. • Diferentes tipos de fogares. • A igrexa como casa de Xesús e dos seus amigos. • Realización plástica dunha igrexa con diferentes recursos. • Interese por diferentes grupos de persoas ou de casas • Actitude de alegría pola realización de xogos ou actividades grupais. 	<ul style="list-style-type: none"> • Realiza actitudes de colaboración e axuda hacia os seus compañeiros. • Manifesta sentimentos de cariño e agradecemento hacia os seus compañeiros, familia e Xesús. • Identifica o templo ou igrexa como a casa onde se reúnen os amigos de Xesús.
UD6	<p>(OBX. 4,3)</p> <p>1.Descubrir no entorno cercano elementos que transmiten información e facilitan a comunicación.</p> <p>2.Utilizar distintos medios de expresión para transmitir experiencias, sentimentos e ideas.</p> <p>3.Recoñecer a oración como medio de comunicación con Xesús.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diferentes medios de expresión. • A cruz, símbolo dos amigos de Xesús. • As oracións, comunicación con Xesús. • Exploración das propiedades sonoras do propio corpo. • Identificación de obxectos e imaxes relixiosas. • Confianza nas posibilidades de comunicación do corpo. Admiración e respecto polos símbolos relixiosos. 	<ul style="list-style-type: none"> • Comunícase correctamente cos demais. • Coñece que a oración é a comunicación das persoas cos amigos de Xesús. • Resolve e memoriza adiviñas • Valora a oración como a mellor maneira de falar con Deus

5º E.I. 3º TRIMESTRE

UD	OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN
UD7	<p>(OBX. 2,8)</p> <p>1.Descubrir o importante que é vivir nunha familia.</p> <p>2.Valorar o coidado que reciben dos adultos.</p> <p>3.Recoñecer actitudes de cariño, axuda e alegría na familia de Nazaret.</p> <p>4.Fomentar actitudes de colaboración e axuda no entorno familiar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Familia de Nazaret. • Agrupamento por familias no reino animal. • Observación nos adultos de actitudes de cariño. • Iniciación á clasificación de familias: familia de animais, familia de persoas, familia de Xesús. • Disfrute da vida familiar. • Aprecio do amor dos adultos. 	<ul style="list-style-type: none"> • Descubre a familia como ámbito de cariño e diversión. • Aprecia o coidado dos adultos. • Desenrola actitudes de colaboración. • Recoñece actitudes de cariño, axuda e alegría. • Valora a importancia de ter una familia que nos quere e protexe.
UD8	<p>(OBX. 6,9)</p> <p>1.Recoñecer a importancia da Natureza e do seu coidado.</p> <p>2.Diferenciar accións correctas e incorrectas dos seres humanos na Natureza creada por Deus.</p> <p>3.Acercarse a figura da Virxe María a través do cariño das persoas .</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Beleza dos animais e plantas. • Coidado dos elementos da natureza. • Identificación de accións que causan alegría ou dano. • Observación dos efectos das persoas na natureza. • Representación do ciclo vital de plantas e animais. • Actitude de respecto da Natureza. • Aceptación de normas de convivencia e de xogos 	<ul style="list-style-type: none"> • Diferencia as accións correctas e incorrectas dos seres humanos na Natureza. • Coida a Natureza do seu entorno • Valora a natureza como un agasallo de Deus a todas as persoas.

5º E.I. 3º TRIMESTRE

UD	OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN
UD9	<p>(OBX. 1,3)</p> <p>1.Experimentar como a través do corpo se expresan sentimentos.</p> <p>2.Descubrir que Xesús nos amosa cales son os xestos de cariño que producen alegría.</p> <p>3.Descubrir que Xesús nos invita a transformar as situacións de tristeza en alegría.</p> <p>4.Identificar o sorriso como un xesto de alegría.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A manifestación do amor cristián en xestos concretos de cariño, perdón e alegría. • A expresión de sentimentos como linguaxe. • A participación e colaboración para a realización de tarefas en común. • Manifestación e respecto de sentimentos e emocións. • Valoración das producións propias e as do grupo. • Actitude de escoita e disfrute ao escoitar un relato. • Interese polas mostras de cariño de Xesús aos demais. 	<ul style="list-style-type: none"> • Desenrola actitudes de colaboración nos traballos en grupo. • Recoñece os signos que caracterizan os distintos sentimentos. • Valora a importancia de pedir perdón e de facer as paces para sentirse ben.

6º E.I. 1º TRIMESTRE

UD	OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN
UD1	<p>(OBX. 3,5)</p> <p>1. Recoñecer a Xesús como o amigo que nos ensina a compartir, a axudar e a querer.</p> <p>2.Recoñecer e expresar experiencias</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Amigos e amigas, amizade, paz, traballo en equipo. • Compartir, disfrutar, quererse. • Xesús, o bo amigo. • Os amigos de Xesús: os apóstolos. • Discriminación de comportamentos positivos e negativos. 	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece e discrimina accións positivas das que non o son. • Comparte os seus xogos e actividades cos demais • Recoñece a Xesús como o amigo que nos ensina a

	<p>de amizade vividas cos amigos.</p> <p>3.Descubrir a importancia da colaboración nos traballos de equipo.</p> <p>4.Recoñecer aos apóstolos como os amigos de Xesús.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Actitude de escoita, atención e cariño hacia os demais. • Aceptación das regras que rixen as súas actividades. • Actitude de compartir, regalando e intercambiando os seus traballos. • Valoración do traballo propio e axeno. 	<p>compartir, a axudar e a querer.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recoñece aos apóstolos como aos amigos de Xesús.
UD2	<p>(OBX. 3,5,9)</p> <p>Identificar e recoñecer a Xesús como un amigo que compartía o que tiña.</p> <p>Identificar a escola como lugar de aprendizaxe e convivencia.</p> <p>Amosar respecto e compañerismo hacia os outros nenos/as</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Importancia da orde e limpeza do entorno. • Xesús é un gran amigo que ensina a compartir. • Identificación de comportamentos correctos. • Interese polo cumprimento das normas xerais. • Actitude de compartir os materiais comúns en xogos ou actividades grupais. 	<ul style="list-style-type: none"> • Demostra compañerismo e respecto polos outros nenos. • Desenrola hábitos de orde e limpeza. • Expresa corporal e plasticamente accións e actitudes correctas. • Sabe que quen comparte fai o mesmo que Xesús fixo e ensinou a facer.
UD3	<p>(OBX. 7)</p> <p>Coñecer a visita dos Reis Magos ao Neno. Recordar e identificar o nacemento de Xesús co motivo de alegría no Nadal. Descubrir que o importante dos agasallos é o cariño</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Costumes típicos do Nadal. • Os Reis Magos guiados pola estrela visitan ao Neno. • Os regalos como opción non consumista. • Memorización e canto de panxoliñas, poesías. • Valoración dos regalos como símbolos de cariño. • Actitude de compartir, regalando e intercambiando as 	<ul style="list-style-type: none"> • Aprende e recita a poesía e as panxoliñas • Pon interese na elaboración das súas produccions • Desfruta preparando os regalos. • Recorda os personaxes do

	que se pon en facelos.	súas produccions	<p>Belén, a figura dos pastores, dos Reis Magos, a estrela e o Nadal como celebración do Nacemento.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifica algún costumes e tradicións propias do Nadal: agasallos panxoliñas, árbore...
--	------------------------	------------------	--

6º E.I. 2º TRIMESTRE

6º E.I. 2º TRIMESTRE			
UD	OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN
UD4	<p>(OBX. 3,4)</p> <p>1.Recoñecer o domingo como festa dos amigos de Xesús.</p> <p>2.Acercarse a celebración da Eucaristía.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Adaptación bíblica da Presentación do Neno no Templo. • Domingo: festa dos cristiáns. • As celebracións familiares. • Escenificación de actividades propias dos días de festa. • Actitude de respecto hacia os elementos e símbolos relixiosos Interese por coñecer as celebracións dos cristiáns 	<ul style="list-style-type: none"> • Desenrola actitudes de respecto hacia os demais. • Recoñece o domingo como festa dos amigos de Xesús. • Entende a Eucaristía como a celebración mais importante das estas cristiáns.
UD5	<p>(OBX. 2,5)</p> <p>1.Descubrir a casa e a igrexa como lugares de encontro e celebración de</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Domingo de Ramos. • A casa, lugar de encontro e reunión. • A igrexa é a casa de Xesús e os seus amigos. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aмосa alegría por ter persoas que o queren e por ter onde vivir.

	<p>acontecementos especiais.</p> <p>2. Identificar a festa de Domingo de Ramos como festa de acollida e recibimento.</p> <p>3. Recoñecer a igrexa como a casa de Xesús e dos seus amigos</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utilización da orde e a limpeza como medios para conseguir unha casa agradable. • Actitude de alegría por momentos de reunión de familia, de clase,... • Manifestación de respecto hacia os demais. • Aceptación e utilización de fórmulas de saúdo e despedida, petición e grazas... 	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica a igrexa como lugar de encontro e o domingo como día de festa. • Realiza con xestos e maneiras adecuadas, as normas de cortesía. • Identifica a Igrexa como a comunidade dos que creen en Xesús.
UD6	<p>(OBX. 4,3)</p> <p>1. Coñecer distintos medios de comunicación a través da exploración do entorno.</p> <p>2. Comprender a importancia de acadar hábitos de expresión cos demais e con Xesús.</p> <p>3. Descubrir como medio de comunicación con Xesús os libros que nos falan de Él .</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diferentes medios de comunicación cos demais e Xesús. • Observación e exploración de elementos do entorno relacionados coa comunicación • Representación e escenificación de diferentes tipos de linguaxes. • Aceptación das normas básicas de relación. • Valoración da comunicación cos demais e Xesús. • Interese polos distintos medios de comunicación. • Alegría pola posibilidade de comunicarse cos demais e con Xesús. 	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece distintos medios de comunicación. • Identifica a Biblia como libro que conta a vida de Xesús • Coñece a importancia dos libros. • Coñece a existencia da Biblia como o libro máis importante para os cristiáns.

6º E.I. 3º TRIMESTRE

UD	OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN
----	------------	----------	-------------------------

UD7	<p>(OBX. 2,8)</p> <p>1-Descubrir a súa familia e a de Xesús como ámbito de cariño e benestar.</p> <p>2.Coñecer a existencia doutras familias aparte da súa.</p> <p>3.Descubrir que Xesús desexa que sexamos unha gran familia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Adaptación de relatos da vida Xesús. A familia • Os cristiáns formamos a gran familia. • Observación doutras familias. • Darse conta de situacións de coidado. • Interese polo aprendido en familia. • Axuda ás persoas que o necesitan. 	<ul style="list-style-type: none"> • Coñece que, a parte da súa, existen outras familias. • Describe xestos de coidado e de cariño na súa familia e na de Xesús. • Entende que o amor é o mais importante nunha familia.
UD8	<p>(OBX. 3,6,9)</p> <p>1.Disfrutar da natureza a través da súa observación e coidado.</p> <p>2.Iniciarse na gratitude de todo o creado.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mostras de cariño hacia a Virxe María. • Relatos bíblicos: O poema da Creación. • Admiración e coidado da natureza. • Gratitude por todo o creado. • Gratitude polas persoas, animais e plantas. • Admiración pola beleza de todo o creado. • Actitude de respecto e coidado do propio entorno. 	<ul style="list-style-type: none"> • É agradecido cos que o queren e coidan. • Expresa sentimentos co corpo. • Secuencia correctamente o relato bíblico O poema da Creación. • Recoñece a Deus como Creador e pai
UD9	<p>(OBX. 1)</p> <p>1.Recoñecer a importancia das situacións de cariño e dos elementos do entorno para medrar sans e felices.</p> <p>2.Relacionar momentos da infancia de</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Os elementos naturais imprescindibles para a vida. • As persoas que nos queren e nos coidan. • Os signos que indican crecemento. • Momentos da infancia de Xesús. • Memorización de poesías. 	<ul style="list-style-type: none"> • escoita e pon atención nas audicións. Identifica a Xesús como alguén que foi neno coma él ou ela. • Expresa situacións de cariño e coidado.

	<p>Xesús coa súa vida.</p> <p>3.Recoñecer que medrar permite facer máis cousas e ser mellores ao igual que lle pasou a Xesús.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Audición de pequenos fragmentos musicais.• Gratitude hacia as persoas que lles axudan a ser máis autónomos.• Valoración e coidado dos elementos naturais que dan vida. Desfrute coas capacidades que van adquirindo ao medrar.	<ul style="list-style-type: none">• Recoñece o amor como o supremo valor cristián.
--	---	--	--

6. TEMPORALIZACIÓN

Unha sesión semanal para cada nivel.

7. CRITERIOS DE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO.

Os criterios de avaliación para infantil son:

- Apreciar os valores cristiáns que facilitan a convivencia.
- Adquirir o gusto polo bo obrar.
- Saber observar os referentes relixiosos do seu medio.
- Saber o significado das palabras con sentido relixioso máis usuais no seu propio vocabulario.
- Respetar os signos e símbolos relixiosos do seu medio.

A avaliación do proceso de aprendizaxe

- Global, tendo en conta todos os ámbitos de experiencia do neno/a, formativa e continua.
- Valorarase o esforzo, a participación e a colaboración nas actividades da aula e a posta en práctica dos valores cristiáns que facilitan a convivencia.

Os mínimos esixibles para obter unha valoración positiva

- Observa e identifica no entorno obxectos, persoas e símbolos cristiáns.
- Coñece de forma elemental a vida de Xesús e María.
- Expresa a propia experiencia relixiosa a través de: contos, oracións, expresión corporal, plástica ...
- Amosa actitude de amor e respecto ás persoas e demais seres creados.

8. PROCEDIMIENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

- Observación directa dos alumnos na aula.
- Participación ao realizar as diferentes actividades.
- Comportamento na clase.
- Nivel do traballo realizado.

9. METODOLOXÍA

Globalizadora, axustada as características psicoevolutivas do alumnado con carácter flexible e aberto. Partirase da realidade inmediata ao neno, dos seus intereses para chegar á dimensión relixiosa.

10. MATERIAIS E RECURSOS

Contos, cancións, trabalínguas, adiviñas, poemas, xogos, audiovisuais.

11. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Atención individualizada segundo as necesidades e o ritmo de aprendizaxe con actividades de reforzo ou ampliación.

12. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

A área de Relixión e Moral Católica contribuirá ás actividades complementarias e extraescolares programadas polo centro na PXA. Implicarémonos de maneira especial nas celebracións de: Nadal, Día da Paz e Pascua.

Ainda que este ano debido a situación sanitaria, polo covid-19 que temos este ano, será un ano de poucas actividades deste tipo, sobre todo de actividades comúns con todo alumnado do centro.

13. ACCIÓNS PREVISTAS DE ACORDO AO PLAN LECTOR

A partir da lectura de contos e relatos bíblicos pretendo educar nos valores cristiáns, que lles permitan manter unha agradable relación de convivencia cos demais, así como propiciar o gusto pola lectura e expresión oral.

14. ACCIÓNS PREVISTAS DE ACORDO AO PROXECTO LINGÜÍSTICO

A lingua empregada na asignatura de relixión será o galego, aínda que en algunhas ocasións tamén utilizarei recursos en castelán: contos, poemas, cancións... pretendendo así que o alumnado empregue e pense indistintamente nas dúas linguas oficiais.

15. ACCIÓNS PREVISTAS DE ACORDO AO PLAN DE CONVIVENCIA

Traballaremos os principios e valores que emanan da **p**ersoa de Xesus Cristo: diálogo, perdón, misericordia... que axudan a afrontar situacións de conflito.

No máis profundo do ser cristián xorde o gran valor da fraternidade universal. De aí que as mínimas esixencias éticas de convivencia, participación e respecto á diversidade sexan consecuencia da fe cristiá.

16. ACCIÓNS PREVISTAS DE ACORDO AO PLAN TIC

Para incorporar as TIC na aula propónse:

<i>Ligazóns a Internet</i>	Aproveitamento de recursos educativos en Internet: Procura de imaxes, información ou curiosidades, selección e organización para transformalo en coñecemento.
----------------------------	---

13. MARCO LEGISLATIVO

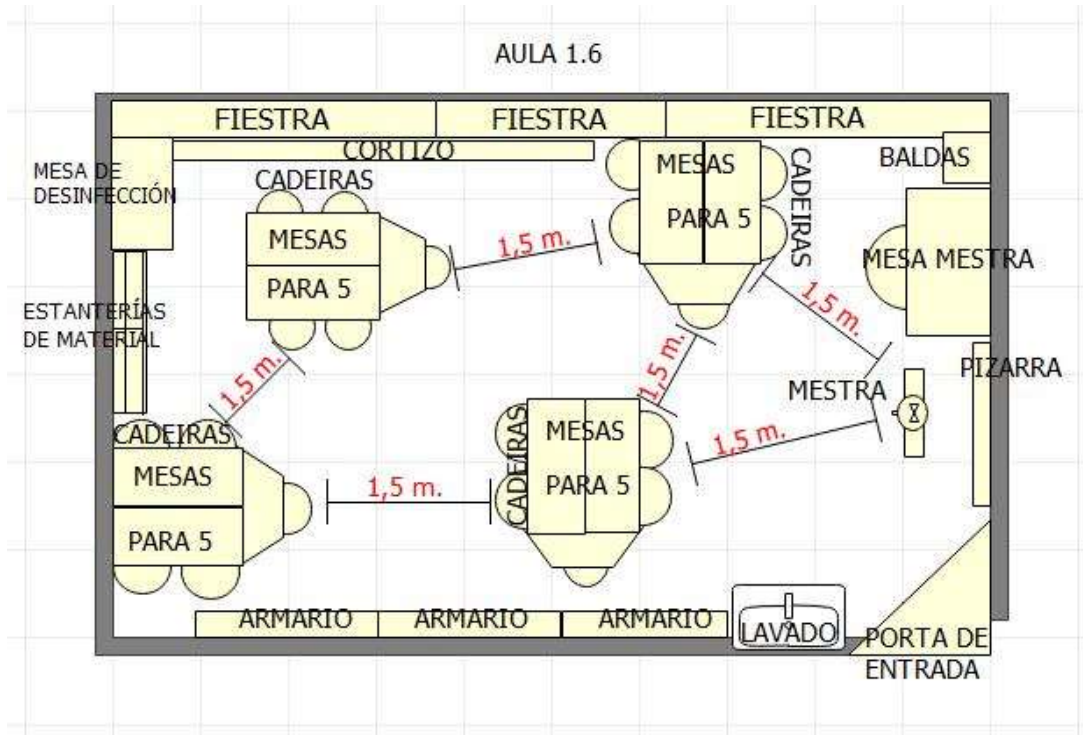
- Ley Orgánica de Educación 2/2006, 3 de mayo.
- Real Decreto 1630/2006, de 29 de diciembre, por el que se establecen las enseñanzas mínimas del segundo ciclo de Educación Infantil.
- Decreto 330/2009, do 4 de xuño, polo que se establece o currículo da educación infantil na Comunidade Autónoma de Galicia.
- Orde do 25 de xuño de 2009 pola que se regula a implantación, o desenvolvemento e a avaliación do segundo ciclo da educación infantil na Comunidade Autónoma de Galicia.

14. ANEXOS

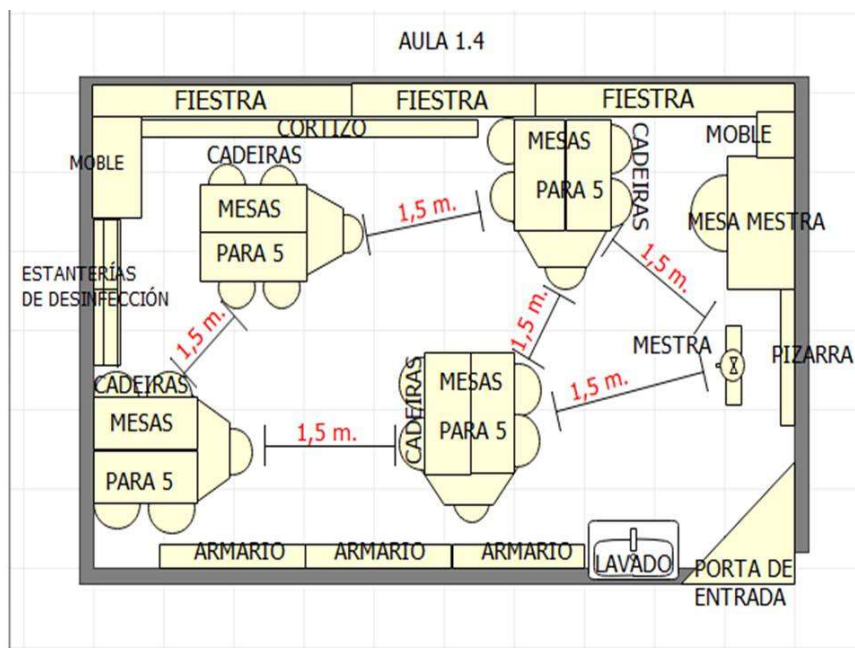
ANEXO I

PLANOS DAS DIFERENTES AULAS DE EDUCACIÓN INFANTIL

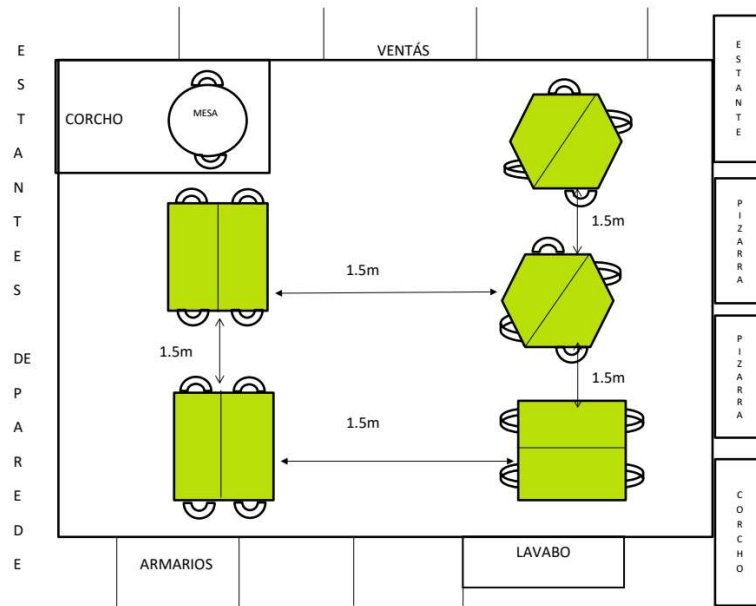
Aula 4º de Educación Infantil A

Aula 4º B de Educación Infantil

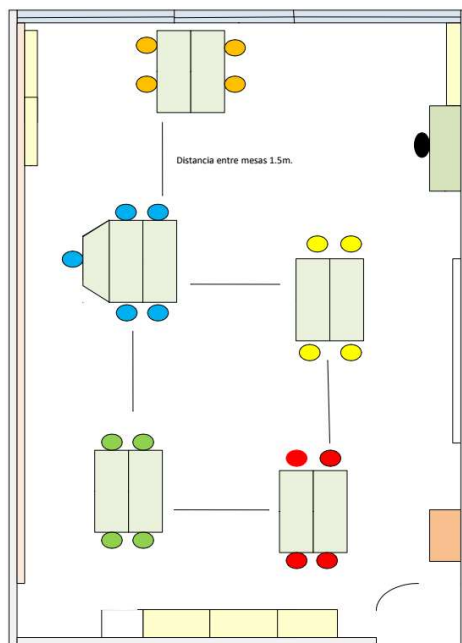

Aula de 5º de Educación Infantil A

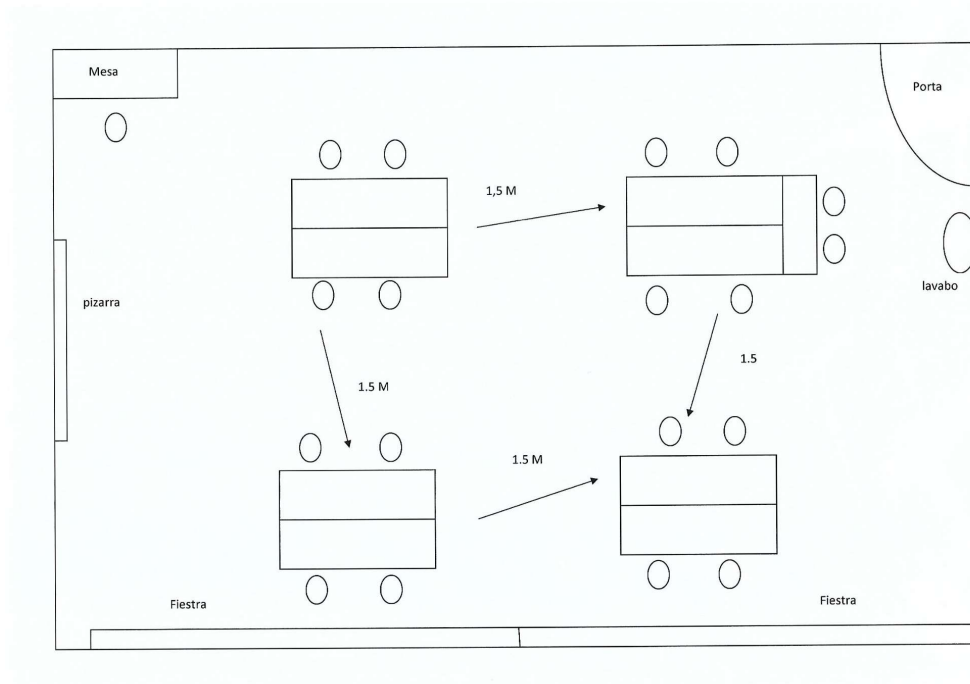

Aula de 5º de Educación Infantil B

PLANO DA AULA DE 5º DE EDUCACIÓN INFANTIL B

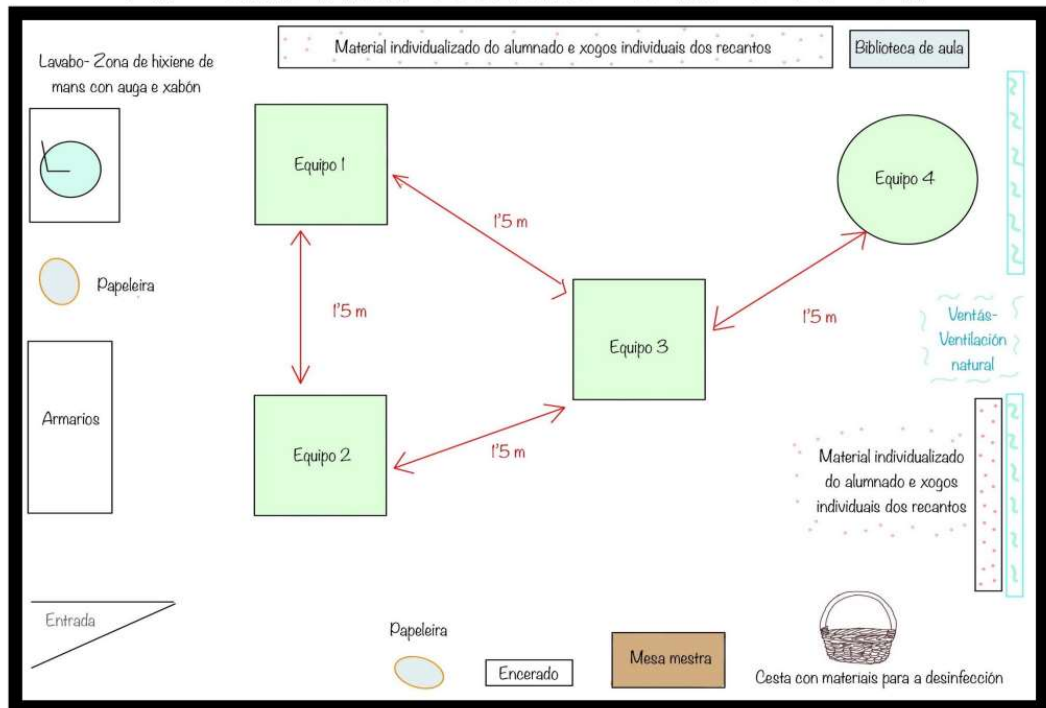

Aula de 6º de Educación Infantil A

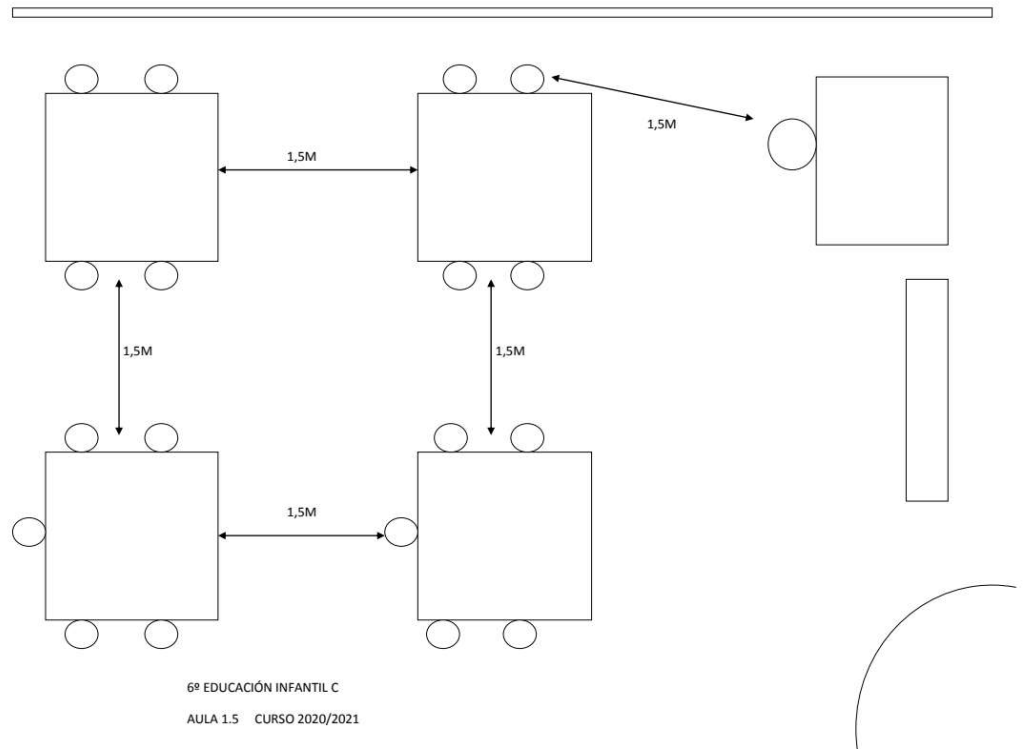

Aula de 6º de Educación Infantil B

PLANO DA AULA 1.1. (6º DE EDUCACIÓN INFANTIL-5 ANOS B)

Plano 6º de Educación Infantil C

ANEXO II

MODELO DE XORNADAS DAS AULAS DE EDUCACIÓN INFANTIL

4º de Educación Infantil A e B

09:30h./ 10: 00h	ENTRADA NORMAS * RUTINAS DE HIXIENE
10:00h./ 10:50h.	ASEMBLEA* TEMPO METEOROLÓXICO *
10:50h./ 11:20h.	ACTIVIDADE EN MESA
11:20h./ 12:10h.	RUTINAS DE HIXIENE MERENDA RUTINAS DE HIXIENE
12:10h./ 12:35h.	RECREO
12:40h./ 13:05h.	RUTINAS DE HIXIENE HORA DE LER*
13:05h./ 13:50h.	XOGO INDIVIDUAL* RUTINAS DE HIXIENE
13:50h./ 14:40h.	ACTIVIDADE EN PANTALLA DIXITAL* SAÍDA NEN@S DE COMEDOR SAÍDA NEN@S DE CASA DESINFECCIÓN DE MATERIAIS*

***NORMAS**: SENTARSE CADA UN NA SÚA CADEIRA E COLGAR CAZADORAS E MOCHILAS NAS MESMAS.

***ASEMBLEA**: SENTADOS/AS NAS SÚAS CADEIRAS AGÁS O ENCARGADO/A. CANTAREMOS A CANCIÓN DOS BOS DÍAS. O ENCARGADO/A, PASARÁ LISTA COAS FOTOS DOS COMPAÑEIR@S, CONTARÁ CANTOS ESTÁN NA CASA E NO COLE, CANTAS NENAS E NENOS HAI NA AULA, QUE DÍA É, QUE TEMPO VAI, QUE ESPECIALISTA VAI VIR Á AULA (SE É O CASO) E FAREMOS ALGÚN RECORDATORIO IMPORTANTE, COMO ALGÚN ANIVERSARIO OU DÍA ESPECIAL.

FAREMOS FINCAPÉ EN DETERMINADOS ASPECTOS QUE COMEZAMOS A TRABALLAR COMO OS NÚMEROS DOS DÍAS DO MES E AS LETRAS DOS NOMES DOS NENOS/AS.

* **TEMPO METEOROLÓXICO**: PINTAR, PICAR E PEGAR O TEMPO CORRESPONDENTE DE CADA DÍA NUNHA FICHA TIPO.

* **ACTIVIDADE EN MESA**: PODE SER ORAL OU EN PAPEL E SOBRE UN PROXECTO DE AULA, CENTRO DE INTERESE, UNIDADE DIDÁCTICA ... CO MATERIAL INDIVIDUALIZADO QUE CADA NENO/A TEN NA SÚA CAIXA PERSONALIZADA.

* **HORA DE LER**: PODE FACERSE UNHA LECTURA POR PARTE DA MESTRA, LECTURA INDIVIDUAL DE CADA ALUMNO/A OU LECTURA DUN NENO/A AO RESTO DOS COMPAÑEIR@S.

* **XOGO INDIVIDUAL**: CADA EQUIPO DE 5 NEN@S XOGARÁ CUN MESMO TIPO DE XOGO PARA CONTROLAR MELLOR AS NORMAS E SABER QUE EQUIPO USOU CADA XOGO. DE TAL XEITO, QUE CADA UN DOS 4 EQUIPOS ESTARÁ XOGANDO A COUSAS DIFERENTES E OS XOGOS IRÁN ROTANDO POR DÍAS PARA GANTIR MELLOR A SÚA CORRECTA HIXIENE E DESINFECCIÓN.

OS XOGOS PARA OS EQUIPOS SON:

* **XOGOS DE LÓXICA-MATEMÁTICA**: TALES COMO **PUZZLES**, OS DOMINÓS, XOGOS DE MESA COMO O ARCO...

*XOGOS PARA MELLORAR A **MOTRICIDADE FINA**: PLASTILINA, COSTURA CON BOTÓNS, PLANTILLAS, OS PINCHOS ...

***XOGOS DE CREATIVIDADE** COMO OS PINCHOS E/OU PIZARRAS INDIVIDUAIS, CONSTRUCCIÓNS, ENSAMBLAXES...

* XOGOS DE ANIMACIÓN A LECTURA: CONTOS, REVISTAS, FOLLETOS, DEBUXOS, PICTOGRAMAS, SECUENCIAS TEMPORAIS ...ACTIVIDADE EN PANTALLA DIXITAL: CANCIÓNS, CONTOS, VÍDEOS DE VALORES, BÚSQUEDA DE INFORMACIÓN ...

* DESINFECCIÓN DE MATERIAL: SEGUNDO SE DEIXA DE USAR XOGOS E MATERIAIS DE USO COMÚN DA AULA, VANSE DEPOSITANDO NA MESA DE DESINFECCIÓN NO CASO DE 4º A, E NA ESTANTERÍA DE DESINFECCIÓN EN 4º B, PARA QUE A MESTRA POIDA DESINFECTALOS EN CANTO POIDA OU AO FINAL DA XORNADA LECTIVA.

5º de Educación Infantil A

	Luns	Martes	Mércores	Xoves	Venres
9:40 - 10:30	Rutinas de hixiene Asemblea	Rutinas de hixiene Asemblea	Rutinas de hixiene Asemblea	Rutinas de hixiene Asemblea	Rutinas de hixiene Asemblea
10:30 - 11:20	Globalizado	Inglés	Música	Globalizado	Globalizado
11:20 - 12:10	Hixiene e merenda	Hixiene e merenda	Hixiene e merenda	Relixión/ Alternativa	Hixiene e merenda
12:10 - 12:35	Recreo				
12:40 - 13:05	(hixiene) Hora de ler				
13:05 - 13:50	Globalizado	Globalizado	Apoio 1	Globalizado	Globalizado
13:50	Saída para comedor Rutinas de hixiene	Saída para comedor Rutinas de hixiene	Saída para comedor Rutinas de hixiene	Saída para comedor Rutinas de hixiene	Saída para comedor Rutinas de hixiene

5º de Educación Infantil B

As rutinas establecidas na aula son as seguintes:

-Entrada, acollida dos alumn@s. Según van entrando sacan as chaquetas e as mochilas e colócanas nas súas cadeiras. Desinfectamos as mesas e logo, por equipos, lavamos as mans con auga e xabón. Canción de bos días. Recordamos as normas básicas do protocolo COVID19 a respetar na aula: mascarillas ben colocadas, cada nen@ traballa co seu material, non podemos compartir xoguetes, e lavaremos as mans nos momentos xa establecidos e sempre, antes e despois de saír ó baño.

-Facemos a assemblea dun xeito diferente ó curso pasado por mor do protocolo COVID19. Así ó corcho só sae o nen@ encargado do día. Pon o seu nome e a súa foto no lugar correspondente e comeza a pasar lista, tamén mirando os nomes e as fotos dos seus compañeir@s impresas en etiquetas. Contamos cantos faltan e cantos están no colexio. Colocamos o símbolo do tempo metereolóxico e o día da semá na que estamos. Lembramos o mes e a estación actuais. Tamén colocamos os símbolos correspondentes á merenda que toque: froita, lácteos, bocadillo ou de libre elección.

- Logo temos un tempo de traballo individual, previa explicación e motivación colectiva en pizarra.

-Un tempo de xogo libre, pero en mesa, seguindo o protocolo COVID 19: puzzles, pinchos, plastilina...etc.

-Lavado de mans antes da merenda.

-Merenda.

-Lavado de mans, sempre con auga e xabón.

-Recreo.

-Lavado de mans. Cambio de mascarillas para quen o necesite.

- Hora de ler. Este curso adoitamos facer lectura dos contos proxectándoos na pizarra posto que si nos sentamos no corcho non podemos gardar a distancia de seguridade tal e como establece o protocolo COVID19.

-Tempo de traballo individual.

-Recollida da aula e dos noso materiais. Desinfección do mobiliario , lavado de mans .Canción de despedida e saída.

*A assemblea da primeira hora pasa para a seguinte se nese momento hai unha especialidad, por exemplo, os mércores a primeira hora temos inglés, polo tanto a assemblea faise na seguinte hora.

6º A de Educación Infantil

9:30/ 10:30	ENTRADA NORMAS RUTINAS DE HIXIENE ASAMBLEA TEMPO METEOROLÓXICO
10:30/ 11:20	ACTIVIDADE EN MESA
11:20 12:10	XOGO INDIVIDUAL RUTINAS DE HIXIENE MERENDA RUTINAS DE HIXIENE
12:10/ 12:35	RECREO
12:40/ 13:05	RUTINAS DE HIXIENE HORA DE LER
13:05/ 13:45	ACTIVIDADE SOBRE O CONTO XOGO INDIVIDUAL RUTINAS DE HIXIENE
13:45/ 14:40	ACTIVIDADE EN PANTALLA DIXITAL SAÍDA NEN@S DE COMEDOR SAÍDA NEN@S DA CASA DESINFECCIÓN DE MATERIAIS

*Existe un punto de respiro na aula suficientemente alonxado das mesas, para en determinados momentos (curtos en tempo), os nenos/as que o precisen sacar un pouco a mascara e non supoñer ningún perigo para os demais.

6º B de Educación Infantil

XORNADA ESCOLAR 5 ANOS B

HORARIO	ACTIVIDADES
09:30-10:30 h	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Entrada. ▪ Normas. ▪ Rutinas de hixiene. ▪ Asemblea. ▪ Tarefas do encargado. ▪ Tempo meteorolóxico.
10:30-11:20 h	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Actividade sobre o proxecto ou centro de interese.
11:20-12:10 h	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Xogo individual. ▪ Rutinas de hixiene. ▪ Merenda. ▪ Rutinas de hixiene.
12:10-12:35 h	<u>RECREO</u>
12:40-13:05 h	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rutinas de hixiene. ▪ Hora de ler.
13:05-13:50 h	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Actividade individual. ▪ Tempo de recantos con xogos individuais en cada mesa. ▪ Rutinas de hixiene.
13:50-14:40 h	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Actividade no encerado dixital. ▪ Saída do alumnado de comedor. ▪ Saída do alumnado da casa. ▪ Desinfección de tódolos materiais por parte da mestra.

6º C de Educación Infantil

9.30-10:30	ENTRADA HIXIENE ASAMBLEA CALENDARIO
10:30-11:20	ACTIVIDADE INDIVIDUAL EN MESA
11:20-12:10	XOGO INDIVIDUAL HIXIENE MERENDA HIXIENE
12:10-12:35	RECREO
12:40-13:05	HIXIENE HORA DE LER
13:05-13:50	ACTIVIDADE INDIVIDUAL EN MESA XOGO INDIVIDUAL HIXIENE
13.50-14.40	ACTIVIDADE PANTALLA SAÍDA NEN@S COMEDOR SAÍDA NEN@S CASA DESINFECCIÓN MATERIAIS